

Puolivuosikatsaus

2020 11.–30.6.2020

Kuntarahoitus

Yhteenveto Kuntarahoitus-konsernin alkuvuodesta 2020

- Katsauskauden liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia kasvoi 3,6 % ollen 93 miljoonaa euroa (90 miljoonaa euroa). Konsernin korkokate kasvoi 5,3 % ollen 123 miljoonaa euroa (117 miljoonaa euroa). Katsauskauden kulut olivat 32 miljoonaa euroa (31 miljoonaa euroa), eli 3,2 % suuremmat kuin vuotta aiemmin. Koronapandemian vaikutukset konsernin liiketoiminnan tulokseen olivat vähäiset.
- Arvostukset huomioiden liikevoitto oli 62 miljoonaa euroa (34 miljoonaa euroa). Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset olivat katsauskaudella -31 miljoonaa euroa (-56 miljoonaa euroa).
- Konsernin CET1-vakavaraisuus oli erittäin vahva ollen 87,8 % (83,1 %).
- Vähimmäisomavaraisuusaste (*leverage ratio*) oli kesäkuun lopussa 3,8 % (4,0 %).
- Pitkäaikainen asiakasrahoitus kasvoi katsauskaudella 7,8 % (3,3 %). Kanta oli kesäkuun lopussa 26 743 miljoonaa euroa (24 798 miljoonaa euroa). Luku sisältää pitkäaikaisen lainaja leasingrahoituksen. Uusi luotonanto oli tammi–kesäkuussa 2 543 miljoonaa euroa (1 386 miljoonaa euroa). Kasvua kiihdytti koronapandemian aiheuttama konsernin asiakkaiden luottokysynnän kasvu sekä muiden luottolaitosten rahoituksen tarjonnan pienentyminen.
- Koko rahoitusportfoliossa ympäristöystävällisten investointien rahoitukseen tarkoitettua vihreää rahoitusta on 1 436 miljoonaa euroa (1 263 miljoonaa euroa).
- Pitkäaikaista uutta varainhankintaa nostettiin tammi–kesäkuussa 5 504 miljoonaa euroa (3 432 miljoonaa euroa). Varainhankinnan kokonaismäärä oli kesäkuun lopussa 35 805 miljoonaa euroa (33 929 miljoonaa euroa).
- Konsernin likviditeettitilanne on säilynyt erinomaisena. Kokonaislikviditeetti oli kesäkuun lopussa 8 311 miljoonaa euroa (9 882 miljoonaa euroa). Maksuvalmiusvaatimus (*Liquidity Coverage Ratio*) oli katsauskauden lopussa 353,9 % (430,2 %).
- Oman pääoman tuotto-% (*ROE*) oli kesäkuun lopussa 6,2 % (6,8 %).
- Näkymät loppuvuodelle 2020: Kuntarahoitus-konserni arvioi liikevoiton ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia olevan samantasoinen kuin vuonna 2019. Näkymistä on kerrottu tarkemmin luvussa *Näkymät loppuvuodelle 2020*.

Tuloksen ja katsauskauden muutosta kuvaavien lukujen vertailulukuna on käytetty vuoden 2019 vastaavan jakson lukua. Taseen ja muiden poikkileikkaustyyppisten erien vertailulukuna on käytetty vuoden 2019 lopun tilannetta, ellei toisin mainita.

Avainluvut

Avainluvut

Liikevoitto ilman
realisoitumattomia
käyvän arvon muutoksia,
miljoonaa €

93,0

Henkilöstö

167

Uusi luotonanto,
miljoonaa €

2 543

CET1-vakavaraisuus, %

87,8

Kuntarahoitus

Avainluvut (konserni)

KONSERNIN AVAINLUVUT	30.6.2020	30.6.2019	31.12.2019
Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia (milj. euroa)*	93	90	186
Liikevoitto (milj. euroa)*	62	34	131
Korkokate (milj. euroa)*	123	117	240
Uusi luotonanto (milj. euroa)*	2 543	1 386	3 175
Pitkäaikainen asiakasrahoitus (milj. euroa)*	26 743	23 719	24 798
Pitkäaikainen uusi varainhankinta (milj. euroa)*	5 504	3 432	7 385
Taseen loppusumma (milj. euroa)	41 288	36 956	38 934
Ydinpääoma (CET1) (milj. euroa)	1 172	1 076	1 162
Ensisijainen pääoma Tier 1 (milj. euroa)	1 519	1 423	1 510
Omat varat yhteensä (milj. euroa)	1 519	1 423	1 510
CET1-vakavaraisuus, %	87,8	69,1	83,1
Tier 1 -vakavaraisuus, %	113,8	91,4	107,9
Kokonaisvakavaraisuus, %	113,8	91,4	107,9
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %	3,8	4,0	4,0
Oman pääoman tuotto (ROE), %*	6,2	3,6	6,8
Kulu-tuottosuhte*	0,3	0,5	0,3
Henkilöstö	167	163	167

*Vaihtoehtoinen tunnusluku. Tarkemmat tiedot vaihtoehtoisista tunnusluvuista löytyvät sivuilta 37–43.

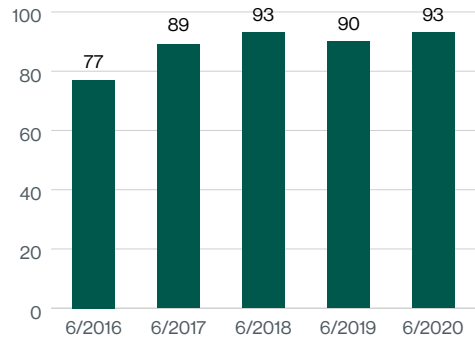

Kaikkien tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty sivuilla 37–44. Tässä puolivuosisikatsauksessa esitetyt luvut ovat Kuntarahoitus-konsernin lukuja ellei toisin ole mainittu.

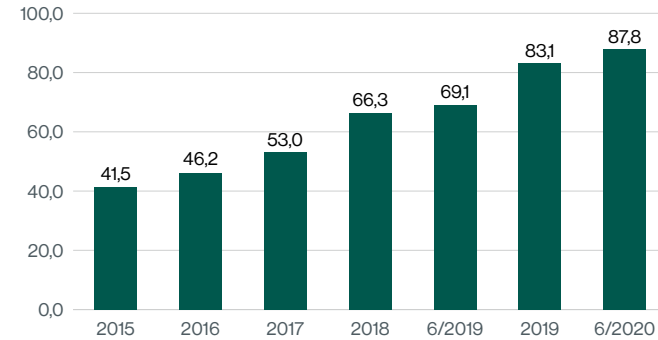
Avainluvut

Kuntarahoitus Oyj • puolivuosisikatsaus 1.1.–30.6.2020

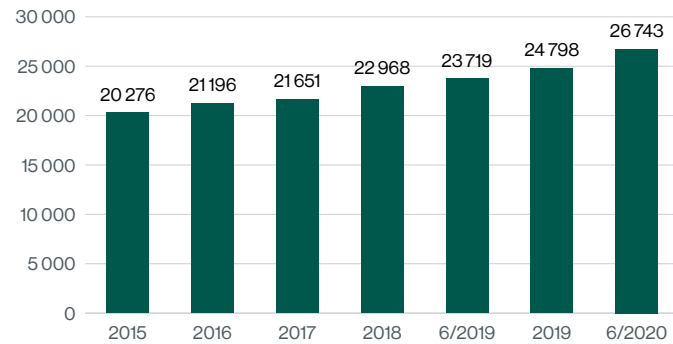
Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia

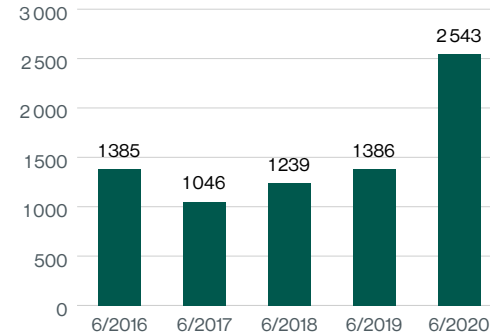
CET1-vakavaraisuus

Pitkäaikainen asiakasrahoitus

Uusi luotonanto

Toimitusjohtajan katsaus

Vuoden 2020 ensimmäinen puolikas oli koronaviruksen vuoksi poikkeuksellinen. Suomessa koronapandemian ensiaallon talousvaikutukset ovat jäämässä esimerkiksi Keski-Eurooppaa tai Yhdysvaltoja pienemmiksi. Ennakoivasti toteutettujen rajoitustoimien ansiosta pandemiatilanne on pysynyt hallinnassa ilman äärimmäisiä rajoitustoimia. Taloudellisesti kriisi kuitenkin iski heti alkumetreillä täydellä voimalla palvelusektoriin. Pandemian pitkäkestoisten talousvaikutusten laajuutta on toistaiseksi vaikea arvioida. Suomi saattaa selvitä ensiaallosta monia muita maita pienemmin taloudellisin seurauksin, mutta pitkäkestoiset vaikutukset Suomelle voivat muun muassa taloutemme rakenteesta johtuen olla suurempia kuin monessa muussa EU-maassa.

Kuntarahoitus-konsernin asiakaskunnalle koronapandemian aiheuttama talouskriisi onkin ollut luonteeltaan aivan erilainen kuin aiemmat. Pandemian ensiaalto aiheutti kunnille lisäkustannuksia ja samanaikaisesti vähensi niiden tuloja. Se iski voimakkaimmin isoihin kaupunkeihin, joiden elinkeinorakenne on erityisen palveluvaltainen ja rahoituspohja nojaa verotuloihin.

Koronapandemian vuoksi kasvaneet kulut sekä pienentynyt tulopohja tulevat heikentämään kuntien taloutta vielä pitkään. Suomen valtio on sitoutunut korvaamaan kuntien talousmenetyksiä mittavilla tukitoimilla, mutta se tuskin kattaa kaikkea pandemiasta aiheutuvaa alijäämää. Kuntasektorille on tulossa erittäin haastavia vuosia. Tie koronakriisistä ulos ei tule olemaan helppo, ja se vaatii monien eri keinojen yhdistämistä.

Julkista sektoria on tarkasteltava kokonaisuutena: sekä valtion että kuntien talouden on pidemmällä aikavälillä oltava tasapainossa. Suomi olisi ilman koronakriisiäkin haastavassa tilanteessa, kun väestö ikääntyy ja työikäisten suhteellinen osuus laskee. Pandemia voimistaa näitä tulevaisuuden haasteita. Kaikkiin nykyisiin julkisiin palveluihin ei tulevaisuudessa ole välttämättä varaa. Tarvitaan julkisilla varoilla tuotettujen palveluiden kriittistä arviointia ja rohkeita rakenteellisia uudistuksia. Tarvitaan myös julkista elvytystä, mutta talouden pitkän aikavälin kestävyys edellyttää myös yksityisen sektorin rohkeita investointeja tulevaan kasvuun.

Asuntorakentamisessa koronapandemian vaikutukset ovat olleet maltillisempia kuin kunnissa. Yksityisen rakentamisen odotetaan kriisin vaikutuksesta ainakin hetkellisesti vähenevän, mutta valtion tukemalle asuntotuotannolle kriisi saattaa antaa lisävauhtia.

Suomen hallituksen koronatukipakettiin sisältyy kuntatalouden tukemisen lisäksi tervetulleita aloitteita yleishyödyllisen asuntotuotannon tukemiseksi. Suurten kaupunkiseutujen MAL-sopimukset, joilla valtio ja suurimmat kaupunkiseudut sopivat muun muassa asuntorakentamisen tasosta, varmistavat kasvukeskusten asuntotuotannon jatkuvuutta. Samaan vaikuttaa myös ARAn korkotukivaltuuden kasvattaminen. Molemmat luovat mahdollisuuden asuntorakentamisen pysymiseen riittävän korkealla tasolla, kun yksityinen rakentaminen laskusuhdanteessa todennäköisesti vähenee. Tällä on työllisyyttä parantava ja taloutta elvyttävä vaikutus.

Pandemia lisäsi merkittävästi Kuntarahoituksen rahoituksen kysyntää. Luottokannan vahvaan lähes 8 prosentin kasvuun vaikutti myös muiden rahoittajien osittainen vetäytyminen kuntien rahoituksesta. Kuntarahoitukselta nostettujen uusien lainojen määrä tammi–kesäkuussa kasvoi lähes 1,2 miljardia euroa vuoden takaiseen lukuun verrattuna. Asiakkaidemme rahoituksen saatavuus on ollut koko kriisin ajan turvattu.

Varainhankintamme on jatkunut keskeytyksettä ja toiminut tehokkaasti koko pandemian ajan. Toteutimme katsauskaudella kolme onnistunutta viitelainaemissiota. Liikkeeseenlaskut ylimerkittiin moninkertaisesti huolimatta poikkeuksellisen haastavasta markkinatilanteesta.

Menestyksekkäät liikkeeseenlaskut ovat vahva osoitus kyvystämme vastata asiakaskuntamme rahoittamisesta myös poikkeuksellisissa olosuhteissa. Pandemian vaikutukset konsernin tulokseen olivat vähäiset. Varsinaisen liiketoiminnan tulos ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia kasvoi katsauskaudella 3,6 prosenttia, ja pääomien määrä suhteessa liiketoimintaan säilyi vahvana.

Koronakriisi muistuttaa meitä konkreettisesti Kuntarahoituksen perustehtävästä. Tehtävämme on varmistaa asiakkaittemme rahoituksen saatavuus myös vaikeina aikoina. Arvioni mukaan olemme koronapandemiankin aikana onnistuneet perustehtävämme toteuttamisessa erinomaisesti.

Etätyöskentelyyn siirtymisestä ja kasvaneesta työmäärästä huolimatta henkilökuntamme on palvellut asiakkaittamme tuttuun joustavaan, ammattimaiseen ja helposti lähestyttävään tapansa. Haluan siksi lämpimästi kiittää henkilökuntaamme siitä periksiantamattomuudesta ja sitoutumisesta, jota he tänä poikkeuksellisen ajanjaksona ovat osoittaneet.

Esa Kallio
toimitusjohtaja

A photograph of a modern building facade. The upper part features a dark brown, geometric lattice structure. Below it is a large glass window reflecting a blue sky with white clouds. The lower part of the facade is made of vertical wooden panels.

Kuntarahoitus-konsernin
toiminta katsauskaudella
1.1.–30.6.2020

Kuntarahoitus

Sisältö

8 Kuntarahoitus-konsernin toiminta katsauskaudella 1.1.–30.6.2020

- 10 Toimintaympäristö alkuvuonna 2020
- 11 Koronapandemian vaikutukset Kuntarahoitus-konserniin
- 12 Konsernin tulosta koskevat tiedot
- 15 Konsernin tasetta koskevat tiedot
- 16 Rahoitus ja muut asiakkaille tarjottavat palvelut
- 18 Varainhankinta ja likviditeetin hallinta
- 20 Kuntarahoituksen luottoluokitukset
- 21 Vakavaraisuus
- 29 Riskienhallinta
- 31 Hallinnointikäytäntö
- 33 Katsauskauden jälkeiset tapahtumat
- 34 Näkymät loppuvuodelle 2020
- 35 Konsernin kehitys
- 37 Tunnusluvut

45 Konsernin puolivuositiedot 1.1.–30.6.2020

- 46 Tuloslaskelma
- 47 Laaja tuloslaskelma
- 48 Tase
- 50 Laskelma oman pääoman muutoksista
- 52 Rahavirtalaskelma
- 53 Liitetiedot

Toimintaympäristö alkuvuonna 2020

Pandemian puhjettua markkinat reagoivat taloudelliseen epävarmuuteen erittäin voimakkaasti. Keskeiset osakeindeksit laskivat lyhyessä ajassa yli 30 prosenttia, luottoriskilisät kasvoivat ja luottamus velkaisimpien maiden velkakestävytyteen horjui. Myös euroalueen pankkien välisillä rahamarkkinoilla oli paljon haasteita, jotka käänsivät euriborkorot tilapäiseen nousuun.

Keskuspankit kuitenkin reagoivat talouden sokkiin poikkeuksellisen nopeasti. Yhdysvaltojen keskuspankki Fed laski ohjauksorkonsa maaliskuun aikana 1,5 prosenttiyksiköllä 0,00–0,25 prosentin tavoitehaarukkaan. Samalla Fed käynnisti määrällisesti rajoittamattoman arvopapereiden osto-ohjelman. Euroopan keskuspankki EKP ei enää laskenut talletuskorkoaan -0,50 prosentin tasolta alemmaksi mutta teki muita laajoja elvytystoimia. EKP muun muassa helpotti merkittävästi pankkien keskuspankkirahoituksen ehtoja sekä käynnisti kokonaan uuden arvopapereiden osto-ohjelman (PEPP), jonka kokoa kasvatettiin myöhemmin yhteensä 1 350 miljardiin euroon.

Myös valtiot käynnistivät mittavan elvytyksen konkurssi-aaltojen ja massatyöttömyyden estämiseksi. Elvytyksellä tuettiin poikkeuksellisen suoraviivaisesti yksityistä kulutusta ja kompensoitiin yrityksille koronapandemiasta koituvia tappioita. Myös EU-tasolla sovittiin merkittävistä tukikanavista koronakriisistä pahiten kärsineiden jäsenmaiden auttamiseksi. Teollisuusmaissa julkisen talouden alijäämien BKT-suhde nousee vuonna 2020 keskimäärin jopa yli 10 prosenttiin ja velkasuhde kasvaa yleisesti 10–20 prosenttiyksikköä.

Keskuspankkien ja valtioiden pikainen toiminta ja valtavat elvytyspaketit rauhoittivat markkinat kevään kuluessa. Yritysten, pankkien ja julkisten toimijoiden rahoitusolosuhteet vakautuivat kriisin mittakaavaan nähden varsin nopeasti. Tätä edistää osaltaan myös heinäkuussa julkaistu Euroopan unionin 750 miljardin euron elvytyspaketti.

Toimintaympäristön muutoksia Suomessa kuvataan tarkemmin seuraavassa luvussa.

Koronavirus aiheutti vuoden 2020 alkupuoliskolla talouden äkkipysähdyksen, kun pandemian hillitsemiseksi jouduttiin useissa maissa turvautumaan liikkumista ja fyysisiä kontakteja rajoittaviin toimiin. Kotitalouksien kyky kuluttaa erityisesti palveluita vaikeutui huomattavasti. Palvelusektorin lisäksi koronapandemian vaikutukset levisivät jo kevään aikana hyvin laajasti talouden arvoketjuihin. Maailmantalouden hyvin yhtäaikainen taantuma alkoi nopeasti heikentää myös teollisuusyritysten toimintaedellytyksiä.

Koronapandemian vaikutukset Kuntarahoitus-konserniin

Koronapandemian puhkeaminen ja siihen liittyvä talouden epävarmuuden kasvu on vaikuttanut Kuntarahoitus-konsernin taloudelliseen tilanteeseen melko rajoitetusti. Yleisten pandemiarajoitusten myötä konsernin toimintatavat ovat etätyökäytäntöineen muuttuneet, mutta liiketoiminta on jatkanut toimintaansa normaalisti. Koronapandemia lisäsi tammi–kesäkuussa 2020 merkittävästi erityisesti kunta-alan asiakkaiden kustannuksia ja vähensi tuloja, mikä kasvatti niiden rahoitustarvetta. Samanaikaisesti muut luottolaitokset vetäytyivät osittain kunta-asiakkaiden rahoitusmarkkinoilta pandemian vuoksi. Nämä tekijät lisäsivät selvästi Kuntarahoituksen palvelujen kysyntää. Kuntarahoituksen varainhankinta on kuitenkin onnistunut hyvin myös poikkeusolosuhteissa ja likviditeetti on säilynyt erinomaisella tasolla. Näin ollen Kuntarahoitus on pystynyt hyvin täyttämään asiakkaidensa rahoitustarpeet.

Kuntarahoitus on kansallisesti merkittävä luottolaitos ja sen toiminnan jatkuvuus on kriittistä suomalaisen yhteiskunnan jatkuvuuden kannalta. Konsernin henkilökunnan terveyttä ja turvallisuutta ja toiminnan jatkuvuutta on turvattu sillä, että henkilökunta on työskennellyt poikkeusolosuhteissa pääasiallisesti etäolosuhteissa. Tällä on varmistettu osaltaan yhteiskunnan kannalta kriittisten palvelujen ja liiketoimintaprosessien jatkuvuus myös koronakriisin aikana.

Helpottaakseen asiakkaiden asiointia koronarajoitusten aikana konserni on kehittänyt digitaalisia palvelujaan muun muassa ottamalla käyttöön rahoitussopimusten sähköisen allekirjoituksen. Kuntarahoitus on muutenkin tehostanut digitaalisiin palveluihin liittyvää etätukea ja järjestänyt suosittuja verkkokoulutuksia, joissa asiakkaita perehdytetään digitaalisten palvelujen tehokkaaseen käyttöön. Konserni on lisäksi järjestänyt asiakkaille ja muille sidosryhmille lukuisia webinaareja talouden näkyymiin ja kuntatalousvaikutuksiin liittyvistä teemoista.

Yksittäisillä Kuntarahoitus-konsernin asiakkailla taloudenhoito on vaikeutunut koronakriisin vuoksi. Kuntarahoitus on siksi tarjonnut asiakkailleen mahdollisuuden joustoihin lainojen lyhennyksissä, jos koronapandemia on vaikuttanut luotonhoitokykyyn. Koronapandemia ei kasvattanut katsauskaudella Kuntarahoitus-konsernin odotettavissa olevia luottotappioita. Lisätietoa myönnettyistä lyhennysvapaista ja odotettavissa olevista luottotappioista on kerrottu Puolivuosisikatsauksen liitteessä 9.

Koronapandemian johdosta valvontaviranomaiset ovat myöntäneet valvottavilleen eräitä helpotuksia, joiden tavoitteena on varmistaa pankkisektorin kyky luotottaa asiakkaita poikkeuksellisissa olosuhteissa. Kuntarahoitus-konsernin vakavaraisuus- ja vähimmäisomavaraisuusaste -lukuihin helpotuksilla on ollut vain vähäinen vaikutus. Sovelletuista helpotuksista ja niiden vaikutuksesta on tehty yksityiskohtaisemmin selkoa luvuissa *Kuntarahoitus-konsernin vakavaraisuus* sekä *Vähimmäispääomavaatimukset ja pääomapuskurit*.

Konsernin tulosta koskevat tiedot

KONSERNIN TULOS	1-6/2020	1-6/2019	Muutos, %	1-12/2019
Miljoonaa euroa				
Korkokate	123	117	5,3	240
Muut tuotot	1	3	-57,4	6
Tuotot ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	125	120	3,6	246
Palkkiokulut	-2	-2	21,9	-4
Henkilöstökulut	-9	-9	-1,6	-18
Muut hallintokulut	-7	-7	1,9	-15
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-3	-2	35,8	-6
Liiketoiminnan muut kulut	-11	-11	-1,6	-18
Kulut yhteensä	-32	-31	3,2	-60
Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot	0	0	-54,5	0
Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	93	90	3,6	186
Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset	-31	-56	-44,9	-54
Liikevoitto	62	34	84,6	131
Kauden tulos	50	27	84,7	105

Konsernin liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia

Konsernin perusliiketoiminta jatkui vahvana alkuvuoden 2020 aikana. Kuntarahoitus-konsernin liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia kasvoi 3,6 % vertailukauteen nähden ja oli katsauskaudella 93 miljoonaa euroa (90 miljoonaa euroa).

Tuotot ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia kasvoivat vertailukaudesta 3,6 % 125 miljoonaan euroon (120 miljoonaa euroa). Kulut kasvoivat 3,2 % 32 miljoonaan euroon (31 miljoonaa euroa). Koronapandemia hidasti kulujen kasvua, mutta samalla se kiihdytti liiketoiminnan kasvua, millä oli positiivinen vaikutus korkokatteeseen. Kokonaisuudessaan koronapandemian vaikutukset perusliiketoiminnan tulokseen ja kannattavuuteen jäivät kuitenkin vähäisiksi.

Tulos ja tase

Korkokate parani 5,3 % viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna ollen 123 miljoonaa euroa (117 miljoonaa euroa). Korkokatteen kasvu johtuu asiakasrahoituksen kasvusta, onnistuneesta varainhankinnasta sekä suotuisasta korkoympäristöstä. Konsernin korkokatteessa ei ole huomioitu tulosvaikutteisesti AT1-pääomallain korkokuluja, sillä konsernissa pääomallaina käsitellään oman pääoman ehtoisena instrumenttina. Pääomallain korkokulut käsitellään osingonjaon tavoin voittovarojen vähennyksenä omassa pääomassa vuosittain koronmaksun toteutuessa.

Muut tuotot pienentyivät katsauskaudella 1,4 miljoonaan euroon (3,3 miljoonaa euroa). Muut tuotot sisältävät palkkiotuotot, arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan realisoituneet nettotuotot, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot sekä liiketoiminnan muut tuotot. Muihin tuottoihin sisältyy myös tytäryhtiö Inspiran liikevaihto.

Konsernin kulut kasvoivat odotettua vähemmän, 3,2 % vertailukauteen nähden ja olivat katsauskaudella 32 miljoonaa euroa (31 miljoonaa euroa).

Palkkiokulut olivat 2,4 miljoonaa euroa (2,0 miljoonaa euroa) ja ne koostuvat pääasiassa maksetuista takauspalkkioista, säilytyspalkkioista sekä varainhankintaohjelmien ylläpitokuluista.

Hallintokulut olivat edellisen vuoden tasolla ollen 16 miljoonaa euroa (16 miljoonaa euroa). Tästä henkilöstökulusta oli 8,8 miljoonaa euroa (8,9 miljoonaa euroa) ja muita hallintokuluja 6,9 miljoonaa euroa (6,8 miljoonaa euroa). Henkilöstökulut olivat 1,6 % vertailukautta pienemmät. Henkilöstökulujen kehitykseen on vaikuttanut konsernin henkilömäärän kasvun hidastuminen, kehityshankkeisiin liittyvien aktivointikäytäntöjen tarkentaminen sekä koronapandemiasta johtunut yleinen, kaikkia yrityksiä koskenut väliaikainen eläkekulujen lasku. Keskimääräinen henkilöstömäärä oli emoyhtiössä katsauskaudella 156 henkilöä (149 henkilöä). Muut hallintokulut ovat kasvaneet maltillisesti. Koronapandemia on pienentänyt eräitä toiminnan juoksevia kuluja, kuten matkustuskuluja, mutta toisaalta konserni panostaa mittavasti konsernin tietojärjestelmien kehittämiseen, kuten tällä hetkellä käynnissä olevaan lainojen elinkaarijärjestelmän kehityshankkeeseen. Vuoden 2019 aikana Kuntarahoitus-konserni solmi ulkoistamissopimukset liittyen tietojärjestelmien loppukäyttäjä- ja infrapalveluihin sekä liiketoimintajärjestelmien operointiin toimintavarmuuden että palveluiden ajallisen saatavuuden parantamiseksi. Hanke ulkoistamisen käytännön toteuttamiseksi on käynnissä, ja sen arvioidaan päättyvän loppuvuoden 2020 aikana.

Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat katsauskaudella 2,8 miljoonaa euroa (2,1 miljoonaa euroa). Poistojen kasvu johtuu pääosin viime vuosien vahvasta panostuksesta tietojärjestelmien ja toiminnan kehittämiseen.

Liiketoiminnan muut kulut olivat 1,6 % vertailukautta pienemmät ollen 11 miljoonaa euroa (11 miljoonaa euroa). Viranomaismaksut kasvoivat 16,1 % vertailukauteen nähden ja olivat 6,3 miljoonaa euroa (5,5 miljoonaa euroa). Viranomaismaksujen kasvu johtui pääosin luottolaitosten kriisinhallintajärjestelmän vakaumaksun kasvusta. Muut kuin viranomaismaksut pienentyivät 19,5 %.

IFRS 9 -standardin mukaisesti laskettujen odotettavissa olevien luottotappioiden (*ECL*) määrä laski alkuvuoden aikana ja tulokseen kirjattu määrä oli 0,0 miljoonaa euroa (0,1 miljoonaa euroa). Koronapandemialla ei ole ollut käytännössä vaikutusta konsernin luottoriskiasemaan, koska konsernin asiakaskunta muodostuu julkisyhteisöistä tai niiden takaamista asiakkaista. Konsernilla on asiakkaiden maksukyvyttömyydestä johtuvia takausaamiaisia julkisyhteisöiltä 24 miljoonaa euroa (2 miljoonaa euroa). Kasvu johtuu yksittäisistä asiakkaista. Saamisten ja sitoumusten luottoriskeistä on esitetty lisätietoa Puolivuosikatsauksen liitteessä 9.

Kuntarahoitus-konserni on päivittänyt odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa käytettäviä IFRS 9 -standardin edellyttämiä skenaarioita koronapandemian vaikutuksen huomioimiseksi. Skenaarioille arvioidaan toteutumisen todennäköisyydet. Koronapandemian aiheuttaman epävarmuuden vuoksi heikolle skenaariolle on annettu aikaisempaa suurempi painoarvo. Käytetyt skenaariot ja niiden painotukset on esitetty Puolivuosikatsauksen liitteessä 9.

Tulos ja tase

Konsernin kokonaistulos ja realisoitumattomat käyvän arvon muutokset

Konsernin liikevoitto tammi–kesäkuussa 2020 huomioiden realisoitumattomat käyvän arvon muutokset oli 62 miljoonaa euroa (34 miljoonaa euroa). Alkuvuoden aikana realisoitumattomat käyvän arvon muutokset olivat -31 miljoonaa euroa (-56 miljoonaa euroa). Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset selittävät konsernin 29 miljoonan euron liikevoiton parantumisesta 25 miljoonaa euroa. Tammi–kesäkuussa suojauslaskennan nettotulos oli -1,6 miljoonaa euroa (-27 miljoonaa euroa) ja realisoitumattomat arvopaperikaupan nettotuotot olivat -29 miljoonaa euroa (-30 miljoonaa euroa). Konsernin katsauskauden tulos verojen jälkeen oli 50 miljoonaa euroa (27 miljoonaa euroa).

Konsernin muihin laajan tuloksen eriin kirjattiin realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia -19 miljoonaa euroa (14 miljoonaa euroa). Katsauskauden aikana merkittävin muihin laajan tuloksen eriin vaikuttanut erä oli suojauskustannuksen arvonmuutos (*Cost-of-Hedging*) -40 miljoonaa euroa (-0,3 miljoonaa euroa). Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikuttaisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen laskennallisen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos oli 22 miljoonaa euroa (14 miljoonaa euroa).

Kokonaisuudessaan realisoitumattomat käyvän arvon muutokset vaikuttivat katsauskaudella konsernin omaan pääomaan verovaikutukset huomioon ottaen -40 miljoonaa euroa (-34 miljoonaa euroa). Vakava-raisuuslaskennan mukaiseen ydinpääomaan (*CET1*) realisoitumattomat käyvän arvon muutokset vaikuttivat verovaikutukset huomioon ottaen -57 miljoonaa euroa (-43 miljoonaa euroa).

Katsauskauden lopussa realisoitumattomien käyvän arvon muutosten kumulatiivinen vaikutus vakavaraisuuslaskennan mukaisiin omiin varoihin oli -30 miljoonaa euroa (27 miljoonaa euroa). Yksittäiseen sopimukseen liittyvien arvostusten aiheuttaman vaikutuksen arvioidaan supistuvan nolnaan viimeistään sopimusten erääntyessä.

Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset heijastavat raportointiajankohdan markkinaolosuhteiden sen hetkisiä vaikutuksia rahoitusinstrumenttien arvostustasoihin. Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset voivat vaihdella merkittävästi raportointikausittain aiheuttaen volatiliiteettia tulokseen, omaan pääomaan sekä vakavaraisuuslaskennan omiin varoihin.

Riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti Kuntarahoitus-konserni suojaa taloudellisessa mielessä korko-, valuuttakurssi- ja muut markkina- ja hintariskit

johdannaisilla. Sopimusten mukaiset kassavirrat on suojattu, mutta johtuen yleisesti käytössä olevista arvostusmenetelmistä, käyvän arvon muutokset eroavat rahoitusinstrumentin ja sitä suojaavan johdannaisen välillä. Korkokäyrien muodon ja luottoriskilisien muutokset eri valuutoissa vaikuttavat arvostuksiin, minkä seurauksena suojattujen varojen ja velkojen sekä suojaavien instrumenttien käyvät arvot käyttäytyvät eri tavoin. Arvostuserot eivät käytännössä realisoitu kassaperusteisesti, koska Kuntarahoitus-konserni pitää rahoitusinstrumentit sekä niihin liittyvät suojaavat johdannaisinstrumentit lähtökohtaisesti eräpäivään asti. Myöskään luottoriskilisien muutosten aiheuttamien arvomuutosten ei odoteta käytännössä realisoituvan luottotappioina, koska konsernin likviditeettireservi on sijoitettu hyvin vähän luottoriskiä sisältäviin instrumentteihin. Katsauskauden realisoitumattomiin käyvän arvon muutoksiin ovat vaikuttaneet etenkin konsernin keskeisillä varainhankintamarkkinoilla tapahtuneet korko-odotusten sekä luottoriskilisien muutokset.

Konsernin efektiivinen veroaste oli katsauskaudella 20,0 % (20,1 %). Tuloslaskelman verot olivat 12 miljoonaa euroa (6,8 miljoonaa euroa). Konsernin oman pääoman tuotto-% (ROE) oli katsauskaudelta 6,2 % (6,8 %). Ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia ROE oli 9,3 % (9,6 %).

Konsernin tasetta koskevat tiedot

KONSERNIN TASE	30.6.2020	31.12.2019	Muutos, %
Miljoonaa euroa			
Käteiset varat	3 474	4 909	-29,2
Saamiset luottolaitoksilta	1 345	818	64,3
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	26 743	24 798	7,8
Saamistodistukset	6 692	5 716	17,1
Johdannaissopimukset	2 627	2 245	17,0
Muut varoihin sisältyvät erät	408	446	-8,7
Varat yhteensä	41 288	38 934	6,0
Velat luottolaitoksille	900	1 178	-23,6
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	3 919	3 862	1,5
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	31 794	29 984	6,0
Johdannaissopimukset	2 371	1 762	34,6
Muut velkoihin sisältyvät erät	695	554	25,5
Oma pääoma	1 610	1 594	1,0
Velat ja oma pääoma yhteensä	41 288	38 934	6,0

Konsernin tase kasvoi vuoden 2019 lopusta 6,0 % ja oli katsauskauden lopussa 41 288 miljoonaa euroa (38 934 miljoonaa euroa). Kasvu taseen varoissa johtui pääosin antolaina- ja leasingkannan kasvusta, annetuista johdannaiskäteisvakuuksista, kunta- ja kuntayritystodistuskannan kasvusta sekä johdannaissopimusten arvostuksista. Velkaerissä taseen kasvu näkyy yleiseen liikkeeseen lasketuissa velkakirjoissa sekä johdannaisten arvostuksissa.

Oma pääoma oli kesäkuun lopussa 1 610 miljoonaa euroa (1 594 miljoonaa euroa) sisältäen AT1-pääomallainan 347 miljoonaa euroa (347 miljoonaa euroa). Omaa pääomaa kasvatti katsauskauden tulos. Lisäksi konsernin omasta pääomasta on vähennetty AT1-pääomainstrumentista huhtikuussa 2020 maksetut korot 12,6 miljoonaa euroa (12,6 miljoonaa euroa) verovaikeus huomioiden sekä tilikaudelta 2019 maksetut osingot 6,3 miljoonaa euroa (6,3 miljoonaa euroa) Kuntarahoituksen osakkeenomistajille.

Rahoitus ja muut asiakkaille tarjottavat palvelut

Kuntarahoitus-konsernin asiakkaita ovat kunnat ja kuntayhtymät, niiden määräysvallassa olevat yhteisöt sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämisseskuksen ARAn nimeämät yleishyödylliset yhteisöt ja kohteet. Koronapandemia nosti tammi–kesäkuussa 2020 merkittävästi erityisesti kunta-alan toimijoiden kuluja ja laski niiden tuloja. Tämä lisäsi selvästi kunta-alan rahoituksen ja muiden palvelujen kysyntää.

Kuntarahoitus-konserni on asiakassegmenteissään selvästi suurin yksittäinen rahoittaja, ja konsernin rooli rahoittajana vahvistui edelleen. Konserni pystyi varmistamaan asiakkaidensa rahoituksen saatavuuden normaaliin tapaan kasvaneesta kysynnästä ja epävakasta markkinatilanteesta huolimatta.

Kuntarahoituksen rahoituksen kysyntä kasvoi alkuvuoden aikana ja tammi–kesäkuussa uusi luotonanto oli 2 543 miljoonaa euroa (1 386 miljoonaa euroa). Uuden luotonannon määrän kasvu on pääosin aiheutunut koronapandemian aiheuttamasta kunta-alan asiakkaiden rahoituskysynnän kasvusta ja muiden luottolaitosten osittaisesta vetäytymisestä kunta-asiakkaiden rahoituksesta.

Rahoitus ja muut asiakkaille tarjottavat palvelut

Konsernin pitkäaikaisen asiakasrahoituksen määrä kasvoi katsauskaudella 7,8 % (3,3 %) ja se oli kesäkuun lopussa 26 743 miljoonaa euroa (24 798 miljoonaa euroa). Tästä lainakannan osuus oli 25 810 miljoonaa euroa (23 970 miljoonaa euroa) ja leasingkannan 933 miljoonaa euroa (828 miljoonaa euroa). Pitkäaikainen asiakasrahoitus ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia kasvoi katsauskaudella 7,3 % (2,4 %) ja se oli kesäkuun lopussa 26 237 miljoonaa euroa (24 458 miljoonaa euroa). Nostetusta pitkäaikaisesta uudesta rahoituksesta kuntasektorille suuntautui 75 % (67 %) ja valtion tukemaan yleishyödylliseen asuntotuotantoon 25 % (33 %).

Kuntatodistuksina myönnetyn lyhytaikaisen asiakasrahoituksen määrä kasvoi katsauskaudella 804 miljoonasta eurosta 1922 miljoonaan euroon.

Kuntarahoitus-konserni on myöntänyt ympäristöinvestointeihin vihreää rahoitusta vuodesta 2016 lähtien ensimmäisenä merkittävänä toimijana Suomessa. Kesäkuun 2020 lopussa vihreän rahoituksen kanta oli 1 436 miljoonaa euroa (1 263 miljoonaa euroa). Vihreän rahoituksen piiriin on hyväksytty hankkeita noin 1 839 miljoonan euron edestä (1 474 miljoonaa euroa), mutta tästä summasta osa on vielä nostamatta.

Helmikuussa 2020 Kuntarahoitus-konserni julkisti yhteiskunnallisten joukkovelkakirjalainojen viitekehysten ja toi markkinoille yhteiskunnallisen rahoituksen, joka on suunnattu investointeihin, jotka tuottavat erityisen laaja-alaista yhteiskunnallista hyötyä. Ensimmäiset yhteiskunnallisen rahoituksen hankkeet valittiin toukokuussa, ja konserni suunnittelee ensimmäisen yhteiskunnallisen joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskua vuoden 2020 aikana.

Kuntarahoituksen rahoituksen neuvonantoon keskittyvän tytäryhtiö Inspiran liikevaihto oli tammi-kesäkuussa 1,9 miljoonaa euroa (2,0 miljoonaa euroa). Alkuvuoden liikevoitto oli 0,2 miljoonaa euroa (0,3 miljoonaa euroa).

Konserni tarjoaa asiakkailleen monipuolisia rahoituksen ja talouden ennakkoinnin, mallintamisen ja hallinnan työkaluja, joiden käyttäjämäärät ja käyttöajat ovat olleet tasaisessa kasvussa. Koronapandemia on lisännyt Kuntarahoitus-konsernin asiakkaiden tarvetta digitaalisten palvelujen hyödyntämiseen etätyöolosuhteissa sekä kriisin erilaisten talousvaikutusten mallintamiseen. Konserni on pystynyt tuomaan asiakkaidensa käyttöön uudenlaisia asiointitapoja ja lanseerasi muun muassa sähköisen allekirjoituksen etäasioinnin helpottamiseksi. Koronapandemian aiheuttama siirtyminen digitaalisiin tapaamisiin on jopa tehostanut asiakkaille annettua tukea palvelujen käytössä. Asiakkaille järjestetyt, talouden näkyymiin ja digitaalisten palvelujen käyttöön keskittyneet verkkotapahtumat ja koulutukset ovat olleet erittäin suosittuja.

Varainhankinta ja likviditeetin hallinta

Koronapandemia aiheutti kansainvälisillä pääomamarkkinoilla merkittäviä markkinahäiriöitä. Markkinatilanteen rauhoittumisen kannalta keskuspankkien nopea toiminta ja mittavat elvytyspaketit ovat olleet keskeisessä roolissa.

Poikkeustilanteesta huolimatta Kuntarahoitus-konserni pystyi katsauskauden aikana jatkamaan varainhankintaansa lähes normaalisti ja varmistamaan asiakkaitensa rahoituksen jatkuvuuden. Lisääntyneen rahoituskysynnän vuoksi vuoden 2020 varainhankintaohjelman kokoa kasvatettiin alkuvuoden aikana.

Varainhankinnan pitkäaikaisena strategiana on ollut hajauttaminen eri valuuttoihin, eri markkinoille, eri maturiteetteihin ja eri sijoittajaryhmiin. Tämä strategia, Kuntarahoituksen maine sijoittajien keskuudessa sekä suomalaisen kuntasektorin turvallisuus sijoituskohteena varmisti Kuntarahoitukselle pääsyn markkinoille kevään aikana ajankohtina, jolloin se oli monille muille toimijoille vaikeaa tai jopa mahdotonta.

Kesäkuun 2020 lopussa Kuntarahoituksen vihreän rahoituksen kanta oli 1 436 miljoonaa euroa.

Kuntarahoitus toi helmikuussa markkinoille yhteiskunnallisen rahoituksen, joka on suunnattu investointeihin, jotka tuottavat laaja-alaista yhteiskunnallista hyötyä.

Varainhankinta ja likviditeetin hallinta

Tammi–kesäkuussa 2020 konserni teki pitkäaikaista varainhankintaa 5 504 miljoonaa euroa (3 432 miljoonaa euroa). Yksittäisiä varainhankintajärjestelyjä tehtiin yhteensä 110 (84), kaiken kaikkiaan 10:ssä eri valuutassa (9). Konserni suojaa varainhankintaan liittyvät markkina-riskit johdannaissopimuksilla.

Katsauskaudella laskettiin liikkeelle kolme viitelainaa. Tammi- ja huhtikuussa Kuntarahoitus laski liikkeelle viiden vuoden pituiset viitelainat, joista tammikuussa liikkeeseen laskettu oli 1,5 miljardia euroa ja huhtikuussa liikkeeseen laskettu oli 1 miljardia euroa. Molemmat lainat ylimerkittiin kolminkertaisesti. Huhtikuun liikkeeseenlasku toteutettiin poikkeuksellisen haastavissa markkinaolosuhteissa. Kesäkuun lopussa Kuntarahoitus laski liikkeelle kolmivuotisen 1 miljardin Yhdysvaltain dollarin määräisen viitelainan, joka myös ylimerkittiin lähes kolminkertaisesti. Lainan arvopäivä oli vasta heinäkuussa, minkä vuoksi liikkeeseenlasku ei näy vielä katsauskauden lopun luvuissa.

Varainhankinnan kokonaismäärä oli kesäkuun 2020 lopussa 35 805 miljoonaa euroa (33 929 miljoonaa euroa).

Konsernin likviditeettitilanne on säilynyt erinomaisena. Kesäkuun 2020 lopussa kokonaislikviditeetti oli 8 311 miljoonaa euroa (9 882 miljoonaa euroa). Arvopaperisijoitusten kokonaismäärä oli 4 770 miljoonaa euroa (4 922 miljoonaa euroa) ja niiden keskimääräinen luottoluokitus AA+ (AA+). Arvopaperisalkun keskimääräinen maturiteetti oli kesäkuun lopussa 2,7 vuotta (2,3 vuotta). Tämän lisäksi muita sijoituksia oli 3 541 miljoonaa euroa (4 960 miljoonaa euroa), josta talletuksia keskuspankkiin 3 513 miljoonaa euroa (4 936 miljoonaa euroa) ja rahamarkkinatalletuksia luottolaitoksiin 28 miljoonaa euroa (24 miljoonaa euroa).

Kuntarahoitus seuraa sijoitustensa vastuullisuutta ESG-arvon avulla (*Environmental, Social and Governance*). Kesäkuun 2020 lopussa Kuntarahoituksen likviditeettisijoitusten ESG-arvo oli 56,1 asteikolla 1–100 (53,0). Markkinoiden vertailuindeksi on 53,2 (50,6). Sijoitusten vastuullisuuden ESG-arvon kautta seuraamisen lisäksi Kuntarahoituksella on myös suoria vastuullisia sijoituksia. Suorien vastuullisten sijoitusten määrä likviditeettiportfolioissa oli katsauskauden lopussa 158 miljoonaa euroa (150 miljoonaa euroa), mikä oli 3,4 % (3,1 %) kaikista arvopaperisijoituksista. Vastuullisten sijoitusten osuus on Kuntarahoituksella korkeampi kuin markkinaindeksistä laskettu viitearvo 1,9 % (1,9 %). Vastuullisten sijoitusten määrä suhteessa Kuntarahoituksen omaan vihreään varainhankintaan oli 10,5 % (10 %).

Kuntarahoituksen luottoluokitukset

LUOKITUSLAITOS

Pitkäaikainen varainhankinta

Näkymät

Lyhytaikainen varainhankinta

Moody's Investors Service

Aa1

Vakaat

P-1

Standard & Poor's

AA+

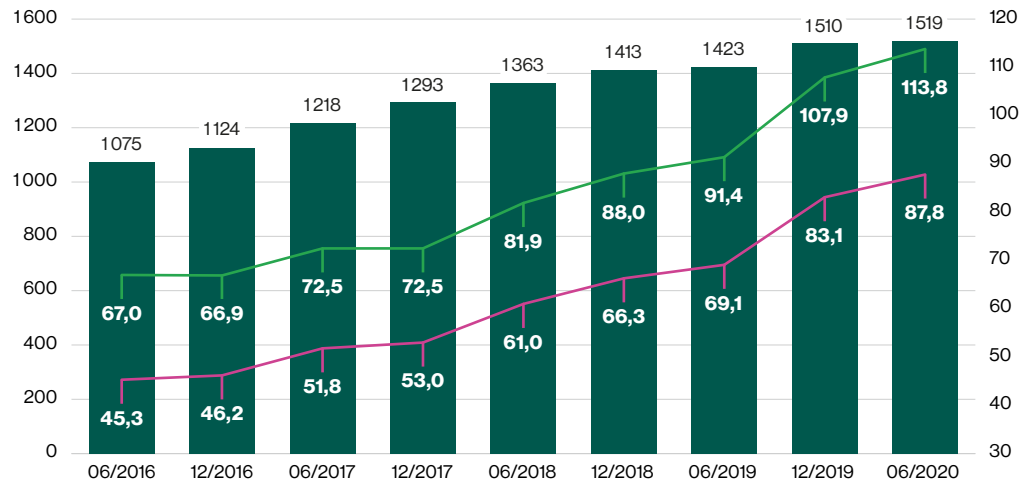
Vakaat

A-1+

Kuntarahoituksen luottoluokitukset vastaavat Suomen valtion luottoluokituksia.
Kuntarahoituksen luottoluokitukset eivät ole muuttuneet katsauskaudella.

Vakavaraisuus

Konsernin omat varat ja vakavaraisuus

- Omat varat (miljoonaa euroa)
- CET1-vakavaraisuus, %
- Kokonaisvakavaraisuus, %

Kuntarahoitus-konsernin vakavaraisuus

Kuntarahoitus-konsernin kokonaisvakavaraisuus oli kesäkuun lopussa 113,8 % (107,9 %) ja CET1-vakavaraisuus 87,8 % (83,1%). CET1-vakavaraisuussuhde nousi vuoden 2019 lopusta 4,7 prosenttiyksikköä johtuen pääosin riskipainotettujen saamisten pienentymisestä sekä alemmasta operatiivisen riskin pääomavaateesta. Konsernin vakavaraisuus on pysynyt vahvana ja se ylittää lakisääteisen ja viranomaisten asettamat vähimmäisvakavaraisuusvaatimukset moninkertaisesti. Kuntarahoitus-konsernin omat varat ylittävät 1371 miljoonaa euroa (1332 miljoonaa euroa) laissa määritellyn omien varojen vähimmäismäärän huomioiden voimassa olevat pääomapuskurit.

Vakavaraisuus

OMAT VARAT, KONSERNI	30.6.2020	31.12.2019
(1 000 €)		
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	1 225 858	1 218 199
Vähennykset ydinpääomasta	-53 880	-55 747
Ydinpääoma (CET1)	1 171 977	1 162 452
Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä	347 454	347 454
Vähennykset ensisijaisesta lisäpääomasta	-	-
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	347 454	347 454
Ensisijainen pääoma (T1)	1 519 431	1 509 906
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	-	-
Vähennykset toissijaisesta pääomasta	-	-
Toissijainen pääoma (T2)	-	-
Omat varat yhteensä	1 519 431	1 509 906

Kuntarahoitus-konsernin ydinpääoma (CET1) oli katsauskauden lopussa 1 172 miljoonaa euroa (1 162 miljoonaa euroa) ja ensisijainen pääoma oli 1 519 miljoonaa euroa (1 510 miljoonaa euroa). Toissijaista omaa pääomaa ei ollut ja omat varat yhteensä olivat 1 519 miljoonaa euroa (1 510 miljoonaa euroa).

Ydinpääomaan sisältyy katsauskauden tulos, sillä puolivuosisikatsauksen tulos on ollut yleisluontoisen tarkastuksen kohteena, ja näin ollen katsauskauden voitto voidaan lukea ydinpääomaan Euroopan keskuspankin myöntämän vakavaraisuusasetuksen mukaisen luvan perusteella.

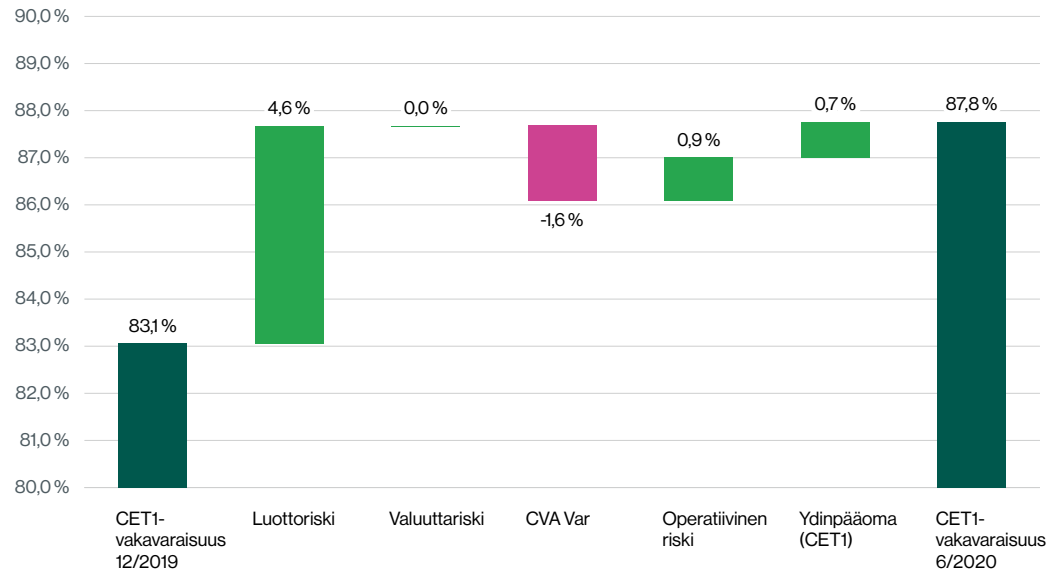
Konserni on soveltanut kesäkuun 2020 lopussa Komission myöntämää helpotusta liittyen varovaista arvostamista koskevaan arvonoiikaisuun (AVA) (Komission delegoitu asetus 2020/866). Delegoitu asetus muuttaa markkinahintojen epävarmuuteen, positoiden sulkemiskustannuksiin ja malliriskeihin liittyvien arvonoiikaisujen laskennassa sovellettavaa aggregointitekijää. Sovellettava aggregointitekijä muuttuu väliaikaisesti 66 prosenttiin vuoden 2020 loppuun asti, minkä jälkeen se palaa, aiemmalle tasolle, 50 prosenttiin. Muutoksen vaikutus Kuntarahoitus-konsernin omiin varoihin oli kesäkuun lopussa 8 miljoonaa euroa.

Vakavaraisuus

OMIEN VAROJEN VÄHIMMÄISVAATIMUS, KONSERNI	30.6.2020		31.12.2019	
	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset
(1 000 €)				
Luotto- ja vastapuoliriski, standardimenetelmä	55 137	689 213	61 038	762 976
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	-	-	-	-
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	291	3 639	289	3 613
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	486	6 077	-	-
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	807	10 087	323	4 043
Saamiset laitoksilta	31 148	389 349	37 847	473 090
Katetut joukkolainat	20 449	255 617	20 676	258 456
Arvopaperisetet erät	-	-	-	-
Sijoitusrahastosijoitukset	-	-	84	1 049
Muut erät	1 956	24 444	1 818	22 724
Markkinariski	-	-	-	-
Vastuun arvonoikaisuriski (CVA VaR), standardimenetelmä	18 995	237 433	17 085	213 561
Operatiivinen riski, perusmenetelmä	32 704	408 795	33 841	423 016
Yhteensä	106 835	1 335 442	111 964	1 399 553

Konsernin riskipainotetut saamiset laskivat 4,6 % vuoden 2019 lopusta ollen 1 335 miljoonaa euroa kesäkuun 2020 lopussa (1 400 miljoonaa euroa). Luotto- ja vastapuoliriskin kokonaisriski pieneni vuoden 2019 lopun 763 miljoonasta eurosta 689 miljoonaan euroon katsauskauden lopussa. Tähän vaikutti erityisesti likviditeettisijoitusten riskipainojen pieneneminen. Markkinariskille ei ollut pääomavaadetta kesäkuun 2020 lopussa eikä vertailuvuonna, sillä valuuttapositio oli alle 2 % omista varoista, joten markkinariskille ei ole laskettu omien varojen vaatimusta EU:n vakavaraisuusasetuksen artiklan 351 mukaisesti. Vastuun arvonoikaisuriski nousi 237 miljoonaan euroon (214 miljoonaa euroa). Operatiivisen riskin vasta-arvo laski 3,4 % 409 miljoonaan euroon johtuen tuottoindikaattorin pienenemisestä (423 miljoonaa euroa).

Muutokset konsernin CET1-vakavaraisuudessa

Kuntarahoitus-konserni julkistaa samanaikaisesti tämän puolivuositiedon kanssa tästä katsauksesta erillisen vakavaraisuutta ja riskienhallintaa koskevia tietoja sisältävän Pilari III -raportin, joka on saatavilla Kuntarahoituksen verkkosivuilla englanniksi.

Vakavaraisuus

OMAT VARAT, EMOYHTIÖ	30.6.2020	31.12.2019
(1 000 €)		
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	1 223 899	1 216 578
Vähennykset ydinpääomasta	-53 894	-55 762
Ydinpääoma (CET1)	1 170 004	1 160 816
Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä	349 141	348 896
Vähennykset ensisijaisesta lisäpääomasta	-	-
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	349 141	348 896
Ensisijainen pääoma (T1)	1 519 145	1 509 712
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	-	-
Vähennykset toissijaisesta pääomasta	-	-
Toissijainen pääoma (T2)	-	-
Omat varat yhteensä	1 519 145	1 509 712

Emoyhtiön vakavaraisuus

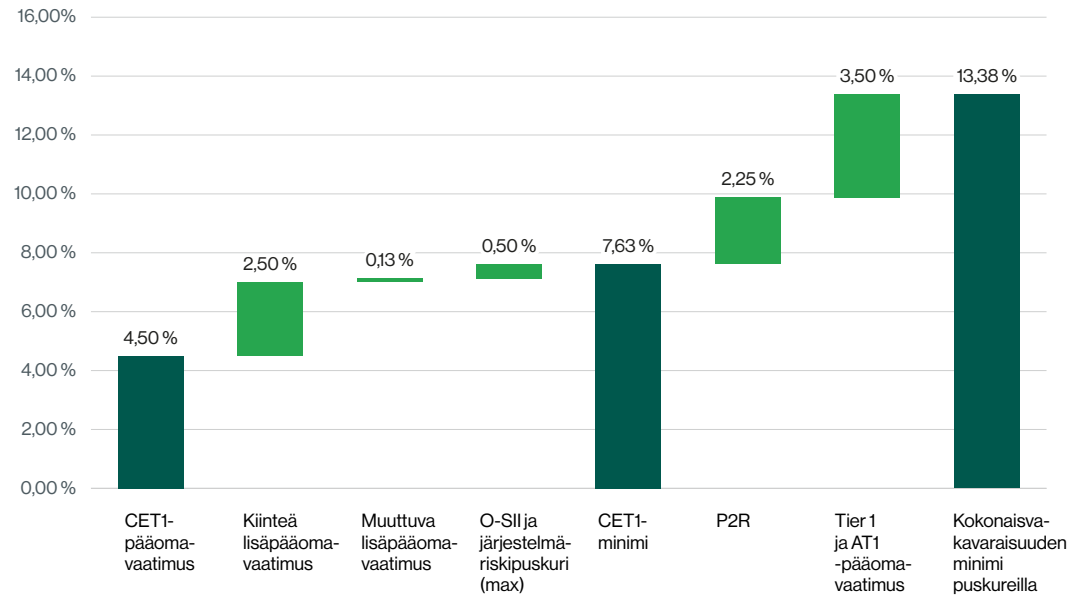
Emoyhtiön kokonaisvakavaraisuus oli 116,8 % kesäkuun 2020 lopussa (110,5 %) ja CET1- vakavaraisuus 89,9 % (85,0 %).

Ydinpääoma oli katsauskauden lopussa 1 170 miljoonaa euroa (1 161 miljoonaa euroa) ja ensisijainen pääoma oli 1 519 miljoonaa euroa (1 510 miljoonaa euroa). Toissijaista omaa pääomaa ei ollut ja omat varat yhteensä olivat 1 519 miljoonaa euroa (1 510 miljoonaa euroa).

Vakavaraisuus

OMIEN VAROJEN VÄHIMMÄISVAATIMUS, EMOYHTIÖ

(1000 €)	30.6.2020		31.12.2019	
	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset
Luotto- ja vastapuoliriski, standardimenetelmä	55 183	689 790	61 090	763 631
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	-	-	-	-
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	291	3 639	289	3 613
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	486	6 077	-	-
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	807	10 087	323	4 043
Saamiset laitoksilta	31 131	389 135	37 833	472 917
Katetut joukkolainat	20 449	255 617	20 676	258 456
Arvopaperistetut erät	-	-	-	-
Sijoitusrahastosijoitukset	-	-	84	1 049
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	131	1 639	131	1 639
Muut erät	1 888	23 596	1 753	21 912
Markkinariski	-	-	-	-
Vastuun arvonoi-kaisuriski (CVA VaR), standardimenetelmä	18 995	237 433	17 085	213 561
Operatiivinen riski, perusmenetelmä	29 904	373 803	31 081	388 508
Yhteensä	104 082	1 301 025	109 256	1 365 700

Konsernin vähimmäispääomavaatimukset ja pääomapuskurit**Vähimmäispääomavaatimukset ja pääomapuskurit**

Vähimmäispääomavaatimus vakavaraisuudelle on 8 % ja CET1-vakavaraisuudelle 4,5 %. Luottolaitoslain mukainen kiinteä lisäpääomavaatimus on 2,5 % sekä muu rahoitusjärjestelmän kanalta merkittävän luottolaitoksen (O-SII) lisäpääomavaatimus on Kuntarahoitus-konsernille 0,5 %. Finanssivalvonta tekee päätöksen muuttuvasta lisäpääomavaatimuksesta neljännesvuosittain ja päätti olla asettamatta kesäkuussa 2020 muuttuvaa lisäpääomavaatimusta. Finanssivalvonnan asettama järjestelmäriskipuskuriin perustuva lisäpääomavaatimus Kuntarahoitus-konsernille on ollut 1,5 % heinäkuusta 2019 lähtien ja se tarkistetaan vuosittain. Järjestelmäriskipuskuri ja O-SII lisäpääomavaatimus ovat rinnakkaisia puskureita, joista sovelletaan suurempaa.

6.4.2020 Finanssivalvonta päivitti kaikkia Suomen suurimpia luottolaitoksia koskevia pääomavaatimuksia. Näiden päivitysten tavoitteena on yleisesti lieventää koronapandemian kielteisiä vaikutuksia finanssimarkkinoiden vakautteen sekä luottolaitosten kykyyn rahoittaa taloutta. Finanssivalvonta poisti Kuntarahoitus-konsernia koskevan järjestelmäriskipuskurin, 1,5 %. Muutos astui välittömästi voimaan ja se alensi konsernin pääomavaatimusta 1,0 prosenttiyksikköä.

Vastuiden maantieteellisen jakauman perusteella määrittyvä luottolaitoskohtainen lisäpääomavaatimus on Kuntarahoitus-konsernille 0,13 %, ja näin ollen CET1-vakavaraisuuden alaraja on 7,63 % (9,22 %) ja kokonaisvakavaraisuuden alaraja 11,13 % (12,72 %).

Vakavaraisuus

Edellä olevien lisäksi Euroopan keskuspankki on asettanut osana vuosittaista valvojan arviota (*SREP*) Kuntarahoituskonsernille 2,25 % lisäpääomavaatimuksen (P2R). P2R-lisäpääomavaatimuksen huomioiva minimitaso CET1-vakavaraisuudelle oli 9,88 % (11,47 %) ja kokonaisvakavaraisuudelle 13,38 % (14,97 %) kesäkuun 2020 lopussa.

Kuntarahoituskonserni täyttää nämä vähimmäisvakavaraisuusvaatimukset moninkertaisesti. Konsernin CET1-vakavaraisuus oli kesäkuun lopussa 87,8 % (83,1 %) ja kokonaisvakavaraisuus oli 113,8 % (107,9 %).

Vähimmäisomavaraisuusaste ja maksuvalmiusvaatimus

Konsernin vähimmäisomavaraisuusaste (*leverage ratio*) oli katsauskauden lopussa 3,8 % (4,0 %) laskettuna tällä hetkellä sovellettavia laskentaperiaatteita (*CRR*) noudattaen. Vähimmäisomavaraisuusasteen lievään heikkeneemiseen vaikuttivat luottokannan voimakas kasvu katsauskaudella sekä kauden negatiiviset realisoitumattomat käyvän arvon muutokset. Vähimmäistaso vähimmäisomavaraisuusasteelle on 3 %, ja vaade astuu voimaan kesäkuussa 2021. Vähimmäisomavaraisuusasteeseen liittyvän sääntelyn muutoksista tehdään selkoa luvussa *Muutokset vähimmäisomavaraisuusastetta ja pääomia koskevassa sääntelyssä*.

Maksuvalmiusvaatimus (*Liquidity Coverage Ratio, LCR*) oli kesäkuun lopussa 353,9 % (430,2 %). Maksuvalmiusvaatimuksen vähimmäistaso on 100 %.

Kuntarahoituskonserni varautuu myös pysyvän varainhankinnan vaatimukseen (*Net Stable Funding Ratio, NSFR*), joka tulee voimaan kesäkuussa 2021. Konsernin NSFR oli kesäkuun 2020 lopussa 117,5 % (116,3 %) nykytulkintojen mukaan laskettuna. Pysyvän varainhankinnan vaatimuksen vähimmäistaso on 100 %.

Muutokset vähimmäisomavaraisuusastetta ja pääomia koskevassa sääntelyssä

Pitkään valmisteilla olleet pankkien vakavaraisuusääntelyä koskevat muutokset (*CRR II ja CRD V*) hyväksyttiin Euroopan parlamentissa huhtikuussa 2019 ja suurelta osin nämä muutokset tulevat sovellettavaksi kesäkuussa 2021. Tähän muutospakettiin sisältyy myös vähimmäisomavaraisuusastetta koskeva vaatimus, jonka mukaisesti luottolaitoksen vähimmäisomavaraisuusasteen tulee olla vähintään 3 %. Kuntarahoituskonserni on valmistautunut usean vuoden ajan vähimmäisomavaraisuusvaatimuksen käyttöönottoon, ja sen vähimmäisomavaraisuusaste ylittää vaaditun 3 % tason ollen katsauskauden lopussa 3,8 % (4,0 %).

Vahvistetun sääntelyn mukaan julkinen kehitysluottolaitos (*public development credit institution*) voi kesäkuusta 2021 lähtien vähentää vähimmäisomavaraisuusasteen

laskennassa valtiolta ja kunnilta olevat luottosaatavansa. Itsearvioinnin perusteella Kuntarahoituskonserni on todennut täyttävänsä kehitysluottolaitoksen tunnusmerkistön. Tunnusmerkistön täytyessä CRR II:een sisältyvillä muutoksilla on merkittävä positiivinen vaikutus konsernin vähimmäisomavaraisuusasteeseen. Muiden muutospakettiin sisältyvien muutosten vaikutukset vähimmäisomavaraisuusasteeseen ovat alustavien arvioiden mukaan merkitykseltään vähäisempiä.

Muutospaketin ei arvioida muuttavan olennaisesti konsernin vakavaraisuusasemaa. Kuntarahoituskonsernin CET1-suhde oli kesäkuun lopussa erittäin korkea 87,8 %. CRR II ja CRD V:n voimaantulon ei arvioida vaikuttavan merkittävästi CET1-vakavaraisuuteen.

Kriisinratkaisusääntelyyn liittyvät hyväksyttävät vastuut

Kuntarahoituskonsernin kriisinratkaisuviranomainen on EU:n yhteinen kriisinratkaisuneuvosto (*Single Resolution Board, SRB*). Yhteinen kriisinratkaisuneuvosto on asettamassa Kuntarahoituskonsernille sitovaa omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärää koskevaa vaatimusta (*Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities, MREL*). Vaatimus astuu voimaan vuoden 2022 alusta. Kuntarahoituskonsernille omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen yhteismäärän arvioidaan ylittävän selvästi konsernille asetettavan vähimmäisvaatimuksen.

Riskienhallinta

Kuntarahoitus-konsernin liiketoiminta edellyttää riittäviä riskienhallinta-mekanismeja, joilla varmistetaan konsernin riskiaseman säilyminen hallituksen vahvistamissa puitteissa. Konserni soveltaa riskienhallinnassaan konservatiivisia periaatteita. Tavoitteena on kokonaisriskiaseman säilyttäminen niin matalalla tasolla, että Kuntarahoituksen hyvää luottoluokitusta ei vaaranneta.

Kuntarahoitus-konsernin toimintaan liittyvät merkittävät riskityypit ovat luotto- ja vastapuoliriski, markkinariski ja likviditeettiriski. Kaikkiin liiketoimintoihin liittyy olennaisesti myös strategiset riskit sekä operatiiviset riskit mukaan lukien compliance-riski ja ilmatorikit.

Konsernin riskiasema

Koronapandemia voi vaikuttaa Kuntarahoitus-konsernin vastapuoliriskeihin ja likviditeettisalkun luottoriskeihin, maksuvalmiuden ylläpitämiseen, luotonantoon ja liiketoimintaprosesseihin liittyviin riskeihin. Toistaiseksi pandemialla ei kuitenkaan ole ollut merkittävää negatiivista vaikutusta näihin.

Konsernin riskinottohalukkuudessa ei tapahtunut olennaisia muutoksia alkuvuoden 2020 aikana. Riskit pysyivät katsauskauden aikana asetettujen limiittien puitteissa, ja riskiasema on säilynyt vakaana. Rahoitusinstrumenttien realisoitumattomat käyvän arvon muutokset aiheuttivat tulosvolatiliteettia. Konserni seuraa ja analysoi jatkuvasti arvostuksista syntyvää volatiliteettia ja varautuu sen mahdollisesti aiheuttamiin tulos- ja vakavaraisuusvaikutuksiin.

Riskienhallinta

Kuntarahoitus altistuu luottoriskille osana konsernin liiketoimintaa. Asiakaskunnan luonteen vuoksi luottoriskit ovat vähäisiä, mutta niiden poistaminen kokonaan toiminnasta on mahdotonta. Kuntarahoituksen luottoriskit syntyvät lähes yksinomaan asiakasrahoituksesta sekä likviditeetti- ja johdannaissalkun saamisista. Kuntarahoitus tarjoaa asiakkailleen niiden korkoriskipositioden suojaamiseen myös johdannaissopimuksia, jotka kateetaan vastakkaisilla sopimuksilla markkinoilta. Johdannaisia käytetään vain markkinariskeiltä suojautumiseen. Kuntarahoituksen luottoriskiasema on säilynyt katsauskauden aikana vakaana ja riskitasoltaan alhaisena.

Huomioiden luottoriskin vähentämistekniikat (kiinteistövakuudet ja saadut takaukset) Kuntarahoituksella ei ole asiakasriskiä asiakkaidensa rahoituksessa eikä näin ollen yhdenkään asiakkaan asiakasriski ylitä 10 % omista varoista. Alkuvuoden aikana odotettavissa olevien luottotappioiden määrä on pienentynyt ja tulokseen kirjattujen odotettavissa olevien luottotappioiden määrä oli 0,0 miljoonaa euroa (0,1 miljoonaa euroa). Myönnettyjen lainanhoitojoustojen määrä katsauskauden lopussa oli 77 miljoonaa euroa, mikä on 44 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2019 lopussa. Järjestämättömiä saamisia oli kesäkuun lopussa 44 miljoonaa euroa (67 miljoonaa euroa). Näille järjestämättömille saamisille Kuntarahoituksella on kuntien omavelkainen takaus tai kiinteistövakuus sekä kunnan ja/tai valtion antamat takaukset eikä siten näihin saataviin odoteta liittyvän riskiä lopullisesta luottotappiosta. Järjestämättömät saamiset olivat 0,1 % asiakasvastuista (0,3 %).

Markkinariskit muodostuvat korko-, valuuttakurssi- ja muista markkina- ja hintariskeistä. Kuntarahoitus hallitsee liiketoiminnasta syntyvää korkoriskiä johdannaissopimusten avulla. Korkoriskiä syntyy pääasiassa euriborkorkojen korkosidonnaisuuden eroista taseen saamisten ja velkojen välillä. Korkoriskiä seurataan ja suojataan aktiivisesti. Tuloriskin laskennassa käytetään kahdeksaa eri skenaariota, joista epäedullisin tulema otetaan huomioon. Epäedullisin skenaario oletti koko korkokäyrän yhden prosenttiyksikön nousun. Yhden vuoden tuloriski oli kesäkuun lopussa -21 miljoonaa euroa (-14 miljoonaa euroa). Myös taseen nykyarvon korkoherkkyyden laskennassa käytetään useita eri skenaarioita, joista huomioidaan epäedullisin tulema. Epäedullisin skenaario oletti koko korkokäyrän kahden prosenttiyksikön nousun. Korkoherkkyys oli kesäkuun lopussa -302 miljoonaa euroa (-114 miljoonaa euroa).

Valuuttakurssiriskiltä suojaudutaan vaihtamalla johdannaissopimuksilla kaikki valuuttamääräinen varainhankinta ja sijoitukset euromääräiseksi. Kuntarahoituksella ei käytännössä ole liiketoiminnastaan syntyvää valuuttakurssiriskiä. Johdannaisten keskusvastapuoliselvityksen vakuushallinnan seurauksena voi kuitenkin syntyä väliaikaisesti pientä valuuttakurssiriskiä. Tätä valuuttakurssiriskiä seurataan ja suojataan aktiivisesti. Myös muilta markkina- ja hintariskeiltä suojaudutaan johdannaissopimuksilla. Johdannaissopimuksia voidaan solmia vain suojaustarkoituksessa, sillä Kuntarahoitus ei harjoita trading-toimintaa. Kuntarahoitus-konsernin markkinariski on edelleen säilynyt vakaana, vaikka rahoitusinstrumenttien realisoitumattomien käyvän arvon muutosten aiheuttama tulosvolatiliteetti on kasvanut.

Kuntarahoitus-konserni kehittää aktiivisesti ymmärrystään rahoitus- ja sijoitustoimintaansa sisältyvistä ilmastoriskeistä. Näissä tullaan huomioimaan laaja-alaisesti fyysisiä, teknologisia ja lainsäädännöllisiä riskejä.

Kuntarahoitus hallitsee jälleenrahoitusriskiä rajoittamalla rahoitusvarojen ja -velkojen välistä keskimaturiteettia. Lisäksi maksuvalmiusriskiä rajoitetaan käytettävissä olevan lyhyt- ja pitkäaikaisen likviditeetin vähimmäisriittävyysliimitillä. Likviditeetin riittävyys -tunnusluku oli katsauskauden lopussa 15,5 kuukautta (13,6 kuukautta). Kuntarahoitus-konsernin maksuvalmius on hyvä ja maksuvalmiusvaatimus (*LCR*) oli kesäkuun lopussa 353,9 % (430,2 %). Rahoituksen saatavuus on säilynyt hyvällä tasolla alkuvuoden aikana. Tammi–kesäkuussa 2020 laskettiin liikkeeseen pitkäaikaista varainhankintaa 5 504 miljoonaa euroa (3 432 miljoonaa euroa).

Operatiivisten riskien arvioidaan olevan maltillisella tasolla. Operatiivisista riskeistä ei realisoitunut olennaisia tappioita alkuvuoden 2020 aikana. Kuntarahoituksen arvion mukaan koronapandemia ei ole nostanut operatiivisia riskejä. Konsernin toimintatavat ovat etätyökäytäntöineen muuttuneet, mutta liiketoiminta on jatkunut normaalisti. Esimerkiksi prosesseihin ja tietoturvaan liittyvät kontrollit ovat olleet käytössä ja toimineet myös tänä aikana.

Koronapandemiasta huolimatta Kuntarahoitus-konsernin toiminnan riskiasema on katsauskaudella säilynyt vakaana ja riskitasoltaan maltillisena.

Hallinnointikäytäntö

Kuntarahoitus noudattaa yhtiölainsäädännön lisäksi luottolaitostoinnasta annetun lain vaatimuksia hallinnon järjestämisestä. Hallintoon liittyvät käytännöt on kuvattu tarkemmin Kuntarahoituksen verkkosivuilla.

Kuntarahoitus julkistaa vuosikertomuksen julkistamisen aikaan verkkosivuillaan toimintakertomuksesta erillisen arvopaperimarkkinalain 7 luvun 7§:n mukaisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästänsä sisältäen kuvauksen taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä. Selvitys pitää sisällään myös luottolaitostoinnasta annetun lain edellyttämät kuvaukset hallinnosta sekä tiedot siitä, miten Kuntarahoitus noudattaa pörssiyhtiöitä koskevaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia.

Koska Kuntarahoitus on yksinomaan listattujen joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskija ja sen osakkeet eivät ole julkisen kaupankäynnin kohteena, Kuntarahoituksen kannalta ei ole tarkoituksenmukaista suoraan soveltaa kyseistä koodia. Kuntarahoitus on tästä huolimatta laatinut omat sisäiset hallintoa koskevat ohjeensa kyseisen koodin pohjalta.

Hallinnointikäytäntö

Konsernirakenne

Kuntarahoitus-konsernin muodostavat Kuntarahoitus Oyj (Kuntarahoitus) sekä Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy (Inspira). Kuntarahoitus omistaa Inspiran sata-prosenttisesti. Katsauskaudella konsernirakenteessa ei tapahtunut muutoksia.

Yhtiökokous

Kuntarahoituksen varsinainen yhtiökokous pidettiin 25.3.2020. Yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen tilikaudelta 2019 ja myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille, toimitusjohtajalle ja toimitusjohtajan sijaiselle. Lisäksi yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että osinkoa jaetaan 0,16 euroa osakkeelta (0,16 euroa osakkeelta), yhteensä 6 250 207,68 euroa (6 250 207,68 euroa), ja että muut voitonjakokelpoiset varat, 129 117 955,25 euroa (127 617 814,70 euroa), jätetään omaan pääomaan.

Varsinainen yhtiökokous nimitti omistajien nimitysvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti hallituksen jäsenet toimikaudelle 2020–2021 (vuoden 2020 varsinaisesta yhtiökokouksesta seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti). Yhtiökokous vahvisti myös omistajien nimitysvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti hallituksen jäsenille maksettavien palkkioiden määrät.

Kokouksessa valittiin lisäksi Kuntarahoituksen tilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Tiia Kataja. Hän toimi myös edellisellä tilikaudella päävastuullisena tilintarkastajana.

Hallitus

Omistajien nimitysvaliokunta teki ehdotuksen 25.3.2020 järjestetylle yhtiökokoukselle yhtiön hallitukseen valittavista henkilöistä toimikaudelle, joka alkoi vuoden 2020 varsinaisen yhtiökokouksen päätyttyä ja päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päätyttyä.

Yhtiökokous päätti valita hallituksen jäseniksi seuraavat henkilöt:

- Maaria Eriksson
- Markku Koponen
- Kari Laukkanen
- Vivi Marttila
- Tuula Saxholm
- Denis Strandell
- Kimmo Viertola
- Helena Walldén

Kuntarahoituksen hallitus valitsi hallituksen puheenjohtajaksi Helena Walldénin ja varapuheenjohtajaksi Tuula Saxholmin.

Toimintaansa tehostaakseen hallitus on perustanut avustaviksi ja valmisteleviksi toimielimiksi tarkastus-, riski- ja palkitsemisvaliokunnan. Palkitsemisvaliokuntaan hallitus valitsi Helena Walldénin puheenjohtajaksi sekä Markku Koposen, Tuula Saxholmin ja Kimmo Viertolan jäseniksi. Tarkastusvaliokuntaan hallitus valitsi Markku Koposen puheenjohtajaksi sekä Kari Laukkasen ja Vivi Marttilan jäseniksi. Riskivaliokuntaan hallitus valitsi Kari Laukkasen puheenjohtajaksi sekä Maaria Erikssonin ja Denis Strandellin jäseniksi.

Vuoden 2019 varsinaisesta yhtiökokouksesta vuoden 2020 varsinaiseen yhtiökokoukseen asti hallitukseen kuuluivat seuraavat jäsenet: Helena Walldén (puheenjohtaja), Tuula Saxholm (varapuheenjohtaja), Maaria Eriksson, Minna Helppi, Markku Koponen, Jari Koskinen, Kari Laukkanen ja Vivi Marttila. Raija-Leena Hankonen erosi Kuntarahoituksen hallituksesta ja sen valiokuntien jäsenyydestä 21.2.2020.

Hallituksen ja sen valiokuntien toimintaa on selostettu tarkemmin Kuntarahoituksen verkkosivuilla.

Henkilöstö

Kuntarahoitus-konsernissa työskenteli kesäkuun 2020 lopussa 167 henkilöä (167).

Kuntarahoituksen toimitusjohtajana toimii Esa Kallio ja toimitusjohtajan sijaisena johtaja Mari Tyster. Lisäksi Kuntarahoituksen johtoryhmään kuuluvat johtajat Aku Dunderfelt, Toni Heikkilä, Rainer Holm, Joakim Holmström ja Harri Luhtala.

Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen tehtäviin kuuluu valvoa Kuntarahoituksen taloudellisen ja muun johtamisinformaation luotettavuutta ja oikeellisuutta. Lisäksi sen tehtävänä on varmistaa, että Kuntarahoituksella on toimintaa varten riittävät ja asianmukaisesti järjestetyt manuaaliset ja tietotekniset järjestelmät ja että toimintaan liittyvien riskien hallinta on riittävää.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Ei olennaisia tapahtumia katsauskauden jälkeen.

Näkymät loppuvuodelle 2020

Koronakriisi on globaali, hyvin erityislaatuinen maailmanlaajuinen taloussokki, sillä sen juurisyy ei ole talouden epätasapainoissa vaan viruksessa. Pandemian saaminen uskottavasti hallintaan voisi nopeasti muuttaa talouden näkymän huomattavasti positiivisemmaksi. Toisaalta tautitilanne sekä riski pandemian uusista aalloista yhä ratkaisevasti määrittelevät, miten pitkäkestoisesti yksityistalouksien investointi- ja kulutuskyky vaurioituvat, millä olisi suuri vaikutus kunnille kertyviin verotuloihin.

Myös politiikassa on merkittäviä riskejä. Britannian sopimukseton EU-ero on vuoden päätteeksi edelleen mahdollinen, Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen kauppasota voi uudelleen kärjistyä ja Yhdysvaltojen presidentinvaalit voivat voimistaa poliittista levottomuutta Yhdysvaltojen sisällä.

Koronapandemian mahdollisen uudelleen kiihtymisen ja sitä seuraavien rajoitustoimien todennäköisyyttä on erittäin vaikea arvioida. Toistaiseksi pandemian vaikutukset Kuntarahoituksen varainhankintaan ovat olleet hyvin maltillisia ja rahoitustoiminnan osalta pandemian odotetaan kasvattavan rahoituksen kysyntää jatkossakin.

Suomessa on jo pitkään valmisteltu sote-uudistusta. Viimeisimmät uudistusta koskevat lakiesitykset ovat

parhaillaan lausuntokierroksella. Toteutuvan uudistuksen sisältö ja siten kokonaisvaltaisten vaikutusten arvioiminen Kuntarahoituksen asiakaskenttään tai Kuntarahoituksen omaan toimintaan on haastavaa, mutta uudistuksella ei kuitenkaan odoteta olevan olennaista vaikutusta Kuntarahoitus-konsernin toiminnan volyymeihin vuonna 2020.

Konserni jatkaa edelleen merkittäviä panostuksia järjestelmien kehittämiseen tehostaakseen ja parantaakseen toimintaansa entisestään sekä pystyäkseen digitalisoimaan palvelujaan tulevaisuudessa. Konserni ennakoi edelleen vuoden 2020 kulujen odotetusti kasvavan edellistä vuotta suuremmiksi erityisesti tietojärjestelmien kehittämisen myötä, vaikka koronapandemia onkin hidastanut kokonaiskulujen kasvuvauhtia.

Vuonna 2019 vahvistetun ja kesäkuussa 2021 sovellettavaksi tulevan pankkien vakavaraisuussääntelyn (*CRR II*) mukaan julkinen kehitysluottolaitos (*public development credit institution*) voi vähentää vähimmäisomavaraisuusasteen laskennassa valtiolta ja kunnilta olevat luottosaatavansa. Itsearviointinsa perusteella Kuntarahoitus on todennut täyttävänsä kehitysluottolaitoksen tunnusmerkistön.

Tunnuksmerkistön täytyessä CRR II:een sisältyvillä muutoksilla on merkittävä positiivinen vaikutus Kuntarahoitus-konsernin vähimmäisomavaraisuusasteeseen.

Edellä kuvatut seikat huomioon ottaen ja olettaen, että markkinakorkojen ja luottoriskipreemioiden kehitys ei poikkea merkittävästi odotetusta, Kuntarahoitus-konserni arvioi liikevoiton ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia olevan samantasoinen kuin vuonna 2019. IFRS 9 -tilinpäätösstandardin arvostussäännökset voivat aiheuttaa merkittäviä realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, joista osa lisää myös kokonaisliikevoiton volaatiiteettia ja vaikeuttaa siten liikevoiton ennustettavuutta.

Tässä esitetyt arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen toimintaympäristön ja toiminnan kehityksestä.

Helsingissä 14.8.2020
Kuntarahoitus Oyj
Hallitus

Lisätietoja:

Toimitusjohtaja Esa Kallio, puh. 050 337 7953
Johtaja, talous, Harri Luhtala, puh. 050 592 9454

Konsernin kehitys

KONSERNIN KEHITYS	30.6.2020	30.6.2019	31.12.2019
Liikevaihto (milj. euroa)	257	348	718
Korkokate (milj. euroa)*	123	117	240
%-osuus liikevaihdosta	48,1	33,6	33,5
Liikevoitto (milj. euroa)*	62	34	131
%-osuus liikevaihdosta	24,3	9,7	18,3
Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset (milj. euroa)*	-31	-56	-54
Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia (milj. euroa)*	93	90	186
Kulu-tuotto-suhde*	0,3	0,5	0,3
Kulu-tuottosuhte ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia*	0,2	0,2	0,2
Oman pääoman tuotto (ROE), %*	6,2	3,6	6,8
Oman pääoman tuotto (ROE) ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, %*	9,3	9,6	9,6
Koko pääoman tuotto (ROA), %*	0,2	0,1	0,3
Koko pääoman tuotto (ROA) ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia %*	0,4	0,4	0,4

Konsernin kehitys

	30.6.2020	30.6.2019	31.12.2019
Lainakanta (milj. euroa)*	25 810	23 019	23 970
Uusi luotonanto (milj. euroa)*	2 543	1 386	3 175
Varainhankinnan kokonaismäärä (milj. euroa)*	35 805	31 822	33 929
Pitkäaikainen uusi varainhankinta (milj. euroa)*	5 504	3 432	7 385
Oma pääoma (milj. euroa)	1 610	1 506	1 594
Taseen loppusumma (milj. euroa)	41 288	36 956	38 934
Kokonaislikvideetti (milj. euroa)*	8 311	8 554	9 882
Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	353,9	207,3	430,2
Omavaraisuusaste, %*	3,9	4,1	4,1
Ydinpääoma (CET1) (milj. euroa)	1 172	1 076	1 162
Ensisijainen pääoma (Tier 1) (milj. euroa)	1 519	1 423	1 510
Omat varat yhteensä (milj. euroa)	1 519	1 423	1 510
CET1-vakavaraisuus, %	87,8	69,1	83,1
Tier 1 -vakavaraisuus, %	113,8	91,4	107,9
Kokonaisvakavaraisuus, %	113,8	91,4	107,9
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %	3,8	4,0	4,0
Henkilöstö	167	163	167

* Vaihtoehtoinen tunnusluku. Tarkemmat tiedot vaihtoehtoisista tunnusluvuista löytyvät sivuilta 37–43.

Tunnusluvut

Kuntarahoitus-konserni määrittelee vaihtoehtoiset tunnusluvut (*Alternative Performance Measures, APM*) tunnusluvuiksi, joita ei ole määritelty IFRS-standardeissa tai vakavaraisuussäännöksissä (*CRD/CRR*). Vaihtoehtoiset tunnusluvut parantavat vertailukelpoisuutta saman toimialan yritysten ja eri raportointikausien välillä ja tarjoavat arvokasta tietoa taloudellisten raporttien lukijoille. Vaihtoehtoiset tunnusluvut tarjoavat johdonmukaisen perustan tilikausien tulosten vertaamiseen ja konsernin suorituskyvyn arviointiin. Ne ovat myös tärkeä osa konsernin johdon asettamien operatiivisten tavoitteiden asettamista ja seurantaa.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut esitetään konsernin taloudellisessa raportoinnissa Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (*European Securities and Markets Authority, ESMA*) vaihtoehtoisista tunnusluvuista antamien ohjeiden mukaisesti.

Kuntarahoitus -konserni ei ole tehnyt muutoksia tai lisännyt uusia vaihtoehtoisia tunnuslukuja koronapandemian vaikutusten takia.

Tunnusluvut

Taulukon luvut on esitetty miljoonina euroina.

VAIHTOEHTOINEN TUNNUSLUKU	MÄÄRITELMÄ /PERUSTELU	LASKENTAKAAVA JA TÄSMÄYTYS	1.1.–30.6.2020	1.1.–30.6.2019
Korkokate	Korkotuotot rahoitusvaroista ja korkokulut rahoitusveloista kirjataan korkokatteeseen. Konsernin liiketoiminnan tuotoista suurin osa muodostuu korkokatteesta.	Korkotuotot ja vastaavat tuotot (sis. leasing) Korkokulut ja vastaavat kulut	286 -163	401 -284
		Korkokate	123	117
Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset	IFRS 9 -standardin käyttöönoton myötä aikaisempaa enemmän konsernin rahoitusinstrumenteista arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti, mikä lisää konsernin tulosvolatiliteettia merkittävästi. Eri raportointikausien ja yritysten liiketoiminnan tuloksellisuuden vertailtavuuden parantamiseksi on usein tarpeen raportoida konsernin tulosta ja siihen liittyviä tunnuslukuja myös ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia.	Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot, käyvän arvon muutokset Suojauslaskennan nettotuotot	-29 -2	-30 -27
		Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset	-31	-56
Liikevoitto	Liikevoitto kuvaa konsernin liiketoiminnan tulosta ennen veroja.	Liikevoitto	62	34
Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia kuvaa konsernin operatiivisen liiketoiminnan ansaintakykyä.	Liikevoitto Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset	62 -31	34 -56
		Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	93	90
Tuotot	Tuotot kuvastavat mm. kulu-tuottosuhte -tunnusluvussa jakajana käytettyä (palkkiokuluilla oikaistua) erää, joka kuvaa konsernin kaikkia tuottoja ml. korkokate.	Korkokate Palkkiotuotot Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot Suojauslaskennan nettotuotot Liiketoiminnan muut tuotot	123 2 -30 0 -2 0	117 2 -29 0 -27 0
		Tuotot	94	64

Tunnusluvut

**VAIHTOEHTOINEN
TUNNUSLUKU**
MÄÄRITELMÄ /PERUSTELU
LASKENTAKAAVA JA TÄSMÄYTYS

11.–30.6.2020

11.–30.6.2019

Tuotot ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	Tuotot ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia kuvastaa konsernin operatiivisen liiketoiminnan tuottoja, joista merkittävin on korkokate.	Tuotot -Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset	94 31	64 56
		Tuotot ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	125	120
Muut tuotot	Muut tuotot pitävät sisällään kaikki konsernin muutot tuotot, pl. korkokate ja realisoitumattomat käyvän arvon muutokset.	Palkkiotuotot Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot, realisoituneet Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot Liiketoiminnan muut tuotot	2 -1 0 0	2 1 0 0
		Muut tuotot	1	3
Kulut	Kulut kuvastavat mm. kulu-tuottosuhte -tunnusluvussa jaettavana (pl. palkkiokulut) käytettyä erää, joka kuvaa konsernin kaikkia liiketoiminnan kuluja.	Palkkiokulut Hallintokulut Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä Liiketoiminnan muut kulut	2 16 3 11	2 16 2 11
		Kulut	32	31
Kulu-tuottosuhte	Kulu-tuottosuhte on rahoitustoimialalla vakiintunut tunnusluku kulujen ja tuottojen välisen suhteen arvioimiseksi. Suhdeluku antaa sijoittajille vertailukelpoisen kuvan konsernin toiminnan kustannustehokkuudesta.	Kulut (pl. palkkiokulut) ÷ Tuotot (sis. nettopalkkiotuotot)	29 91	29 62
		Kulu-tuottosuhte	0,3	0,5

Tunnusluvut

**VAIHTOEHTOINEN
TUNNUSLUKU**

MÄÄRITELMÄ /PERUSTELU

Kulu-tuottosuhde ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia
Kulu-tuottosuhde ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia antaa kulu-tuottosuhdetta tarkemman kuvan konsernin operatiivisesta tehokkuudesta, koska se ei huomioi realisoitumattomien käyvän arvon muutosten vaikutusta kulu-tuottosuhteeseen. Tunnusluvun käyttö on yleistynyt taloudellisessa raportoinnissa IFRS 9 -standardin käyttöönoton myötä, koska tuottojen volatiliteetti on kasvanut johtuen rahoitusinstrumenttien realisoitumattomista tulosvaikutteisesti kirjattavista käyvän arvon muutoksista. Tunnusluku parantaa vertailukelpoisuutta eri raportointikausien ja yritysten välillä.

Realisoitumattomien käyvän arvon muutosten vaikutus kauden laajaan tulokseen ja omaan pääomaan verojen jälkeen
Tunnusluku kuvaa kauden realisoitumattomien käyvän arvon muutosten vaikutusta konsernin laajaan tulokseen ja omaan pääomaan verojen jälkeen.

LASKENTAKAAVA JA TÄSMÄYTYS

Kulut (pl. palkkiokulut)
÷ (Tuotot (sis. nettopalkkiotuotot)
- Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset)

Kulu-tuottosuhde ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia

Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset, tulosvaikutteiset
Tulosvaikutteisesti kirjatut verot realisoitumattomista käyvän arvon muutoksista
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos verojen jälkeen
Suojauskustannuksen (*Cost-of-Hedging*) muutos verojen jälkeen
Käyvän arvon muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista verojen jälkeen

Realisoitumattomien käyvän arvon muutosten vaikutus kauden laajaan tulokseen ja omaan pääomaan verojen jälkeen

	1.1.–30.6.2020	1.1.–30.6.2019
Kulut (pl. palkkiokulut)	29	29
÷ (Tuotot (sis. nettopalkkiotuotot)	91	62
- Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset)	-31	-56
Kulu-tuottosuhde ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	0,2	0,2
Realisoitumattomat käyvän arvon muutokset, tulosvaikutteiset	-31	-56
Tulosvaikutteisesti kirjatut verot realisoitumattomista käyvän arvon muutoksista	6	11
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos verojen jälkeen	18	11
Suojauskustannuksen (<i>Cost-of-Hedging</i>) muutos verojen jälkeen	-32	0
Käyvän arvon muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista verojen jälkeen	0	1
Realisoitumattomien käyvän arvon muutosten vaikutus kauden laajaan tulokseen ja omaan pääomaan verojen jälkeen	-40	-34

Tunnusluvut

**VAIHTOEHTOINEN
TUNNUSLUKU**
MÄÄRITELMÄ /PERUSTELU
LASKENTAKAAVA JA TÄSMÄYTYS
30.6.2020
31.12.2019

Oman pääoman tuotto (ROE), %	ROE mittaa konsernin pääoman käytön tehokkuutta. Tunnuslukua käytetään yleisesti suorituskykymittarina ja vaihtoehtoisena tunnuslukuna se parantaa yritysten taloudellisen raportoinnin vertailukelpoisuutta.	((Liikevoitto - Verot) ÷ Oma pääoma ja määräysvallattomien omistajien osuus (kauden alun ja lopun keskiarvo)) x100	62 -12 1602	131 -26 1540
		Oman pääoman tuotto (ROE), %	6,2 %	6,8 %
Oman pääoman tuotto (ROE) ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, %	Konsernin käyttämä strateginen mittari. Realisoitumattomien käyvän arvon muutosten pois lukeminen parantaa ROE:n vertailukelpoisuutta raportointikausien välillä.	((Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia - Verot) ÷ Oma pääoma ja määräysvallattomien omistajien osuus (kauden alun ja lopun keskiarvo)) x100	93 -19 1602	186 -37 1540
		Oman pääoman tuotto (ROE) ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, %	9,3 %	9,6 %
Koko pääoman tuotto (ROA), %	ROA mittaa konsernin investointien tehokkuutta. Sitä käytetään yleisesti suorituskykymittarina ja vaihtoehtoisena tunnuslukuna se parantaa yritysten taloudellisen raportoinnin vertailukelpoisuutta.	((Liikevoitto - Verot) ÷ Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)) x100	62 -12 40 111	131 -26 37 305
		Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,2 %	0,3 %
Koko pääoman tuotto (ROA) ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, %	Realisoitumattomien käyvän arvon muutosten pois lukeminen parantaa ROA:n vertailukelpoisuutta raportointikausien välillä.	((Liikevoitto ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia - Verot) ÷ Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)) x100	93 -19 40 111	186 -37 37 305
		Koko pääoman tuotto (ROA) ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia, %	0,4 %	0,4 %

Tunnusluvut

**VAIHTOEHTOINEN
TUNNUSLUKU**

MÄÄRITELMÄ /PERUSTELU

LASKENTAKAAVA JA TÄSMÄYTYS

30.6.2020

31.12.2019

Omavaraisuusaste, %	Omavaraisuusaste on vakavaraisuussuhdetta kuvaava tunnusluku, joka mittaa oman pääoman rahoittamaa varojen määrää. Sitä käytetään yleisesti suorituskykymittarina ja vaihtoehtoisena tunnuslukuna se parantaa yritysten välistä vertailtavuutta.	(Oma pääoma ja määräysvallattomien omistajien osuus ÷ Taseen loppusumma) x100	1 610 41 288	1 594 38 934
		Omavaraisuusaste, %	3,9 %	4,1 %
Lainakanta	Johdon raportoinnissa konsernin liiketoiminnan volyymin kuvaamiseen käytetty suoritusasteomittari (KPI).	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä - Leasing	26 743 -933	24 798 -828
		Lainakanta	25 810	23 970
Pitkäaikainen asiakasrahoitus	Johdon raportoinnissa konsernin liiketoiminnan volyymin kuvaamiseen käytetty suoritusasteomittari (KPI).	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	26 743	24 798
		Pitkäaikainen asiakasrahoitus	26 743	24 798
Pitkäaikainen asiakasrahoitus ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	Johdon raportoinnissa konsernin liiketoiminnan volyymin kuvaamiseen käytetty suoritusasteomittari (KPI), jossa realisoitumattomat käyvän arvon muutokset on haluttu eliminoida, jotta varsinaiset asiakasrahoituksessa tapahtuneet muutokset käyvät ilmi tunnusluvusta.	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä (pl. realisoitumattomat käyvän arvon muutokset)	26 237	24 458
		Pitkäaikainen asiakasrahoitus ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia	26 237	24 458

Tunnusluvut

**VAIHTOEHTOINEN
TUNNUSLUKU**
MÄÄRITELMÄ /PERUSTELU
LASKENTAKAAVA JA TÄSMÄYTYS
30.6.2020
31.12.2019

Varainhankinnan kokonaismäärä	Johdon raportoinnissa konsernin varainhankinnan volyymin kuvaamiseen käytetty suoritusomittari (KPI).	Velat luottolaitoksille Velat yleisölle ja julkisyhteisöille Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	900 3 919 31 794	1 178 3 862 29 984
		Yhteensä	36 612	35 024
		-CSA-vakuudet (saadut)	-807	-1 095
		Varainhankinnan kokonaismäärä	35 805	33 929
Kokonaisliikviditeetti	Johdon raportoinnissa konsernin maksuvalmiuden kuvaamiseen käytetty suoritusomittari (KPI).	Saamistodistukset -Kuntatodistus- ja kuntayritystodistuskanta Osakkeet ja osuudet	6 692 -1 922 -	5 716 -804 10
		Arvopaperisijoitukset yhteensä	4 770	4 922
		Käteiset varat	3 474	4 909
		Muut talletukset	67	51
		Muut sijoitukset yhteensä	3 541	4 960
		Kokonaisliikviditeetti	8 311	9 882
			11.-30.6.2020	11.-30.6.2019
Uusi luotonanto	Johdon raportoinnissa konsernin liiketoiminnan volyymin kuvaamiseen käytetty suoritusomittari (KPI). Tunnusluku sisältää uuden nostetun antolainauksen ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia.	Uusi luotonanto	2 543	1 386
Pitkäaikainen uusi varainhankinta	Johdon raportoinnissa konsernin varainhankinnan aktiivisuuden kuvaamiseen käytetty suoritusomittari (KPI). Tunnusluku sisältää yli vuoden mittaisen kauden aikana tehdyn uuden varainhankinnan ilman realisoitumattomia käyvän arvon muutoksia.	Pitkäaikainen uusi varainhankinta	5 504	3 432

Tunnusluvut

MUUT TUNNUSLUVUT	MÄÄRITELMÄ	LASKENTAKAAVA JA TÄSMÄYTYS	1.1.–30.6.2020	1.1.–30.6.2019
Liikevaihto	Määritely IAS 1 -standardissa. Liikevaihtoa ei esitetä konsernin tuloslaskelmassa omana eränään, minkä vuoksi konserni esittää laskentakaavan ja täsmäytyksen tunnuslukutaulukossa.	Korkotuotot ja vastaavat tuotot (sis. leasing) Palkkiotuotot Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot Suojauslaskennan nettotuotot Liiketoiminnan muut tuotot	286 2 -30 0 -2 0	401 2 -29 0 -27 0
		Liikevaihto	257	348
			30.6.2020	31.12.2019
Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	Määritelty vakavaraisuusasetuksessa (CRR).	(Likvidit varat ÷ (Likviditeetin ulosvirtaukset – likviditeetin sisäänvirtaukset stressitilanteessa)) x100	7 202 2 035	8 291 1 928
		Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	353,9 %	430,2 %
Pysyvän varainhankinnan vaatimus (NSFR), %	Ennen uuden vakavaraisuusasetuksen (CRR II) voimaantuloa NSFR perustuu EU 1024/2013 Artiklan 4 mukaiseen tiedonantoon ja laskenta on Basel III NSFR -ohjeistuksen mukainen.	(Pysyvän varainhankinnan erät (ASF) ÷ Pysyvää varainhankintaa edellyttävät erät (RSF)) x100	29 029 24 700	26 179 22 518
		Pysyvän varainhankinnan vaatimus (NSFR), %	117,5 %	116,3 %
CET1-vakavaraisuus, %	Määritelty vakavaraisuusasetuksessa (CRR).	(Ydinpääoma (CET1) ÷ Riskipainotetut saamiset) x100	1172 1 335	1162 1 400
		CET1-vakavaraisuus, %	87,8 %	83,1 %
Tier 1-vakavaraisuus, %	Määritelty vakavaraisuusasetuksessa (CRR).	(Ensisijainen pääoma (Tier 1) ÷ Riskipainotetut saamiset) x100	1 519 1 335	1 510 1 400
		Tier 1-vakavaraisuus, %	113,8 %	107,9 %
Kokonaisvakavaraisuus, %	Määritelty vakavaraisuusasetuksessa (CRR).	(Omat varat yhteensä ÷ Riskipainotetut saamiset) x100	1 519 1 335	1 510 1 400
		Kokonaisvakavaraisuus, %	113,8 %	107,9 %
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	Määritelty vakavaraisuusasetuksessa (CRR).	(Ensisijainen pääoma (Tier 1) ÷ Vastuiden kokonaismäärä) x100	1 519 39 844	1 510 37 982
		Vähimmäisomavaraisuusaste, %	3,8 %	4,0 %

Kuntarahoitus konsernin
puolivuosisikatsaus
1.1.–30.6.2020

Kuntarahoitus

Tuloslaskelma

(1000 €)	Liite	1.1.–30.6.2020	1.1.–30.6.2019
Korkotuotot ja vastaavat tuotot	(2)	286 339	401 302
Korkokulut ja vastaavat kulut	(2)	-162 965	-284 107
Korkokate		123 374	117 195
Palkkiotuotot		1 903	2 093
Palkkiokulut		-2 424	-1 988
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	(3)	-29 931	-28 780
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattujen rahoitusvarojen nettotuotot		-3	112
Suojauslaskennan nettotulos	(4)	-1 618	-26 501
Liiketoiminnan muut tuotot		47	77
Hallintokulut		-15 641	-15 654
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	(8)	-2 795	-2 058
Liiketoiminnan muut kulut		-10 681	-10 850
Rahoitusvarojen arvonalentumis- ja luottotappiot	(9)	36	79
Liikevoitto		62 266	33 724
Tuloverot		-12 458	-6 763
Kauden tulos		49 809	26 961

Laaja tuloslaskelma

(1000 €)	Liite	1.1.–30.6.2020	1.1.–30.6.2019
Kauden tulos		49 809	26 961
Muut laajan tuloksen erät			
Erät, joita ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteisiksi			
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos, netto	(3)	22 150	13 893
Suojauskustannuksen (<i>Cost-of-Hedging</i>) muutos	(4)	-40 374	-346
Erät, jotka voidaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Käyvän arvon muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista, netto		-540	815
Tuloslaskelmaan siirretty erä käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen myynneistä, netto		-	-97
Odotettavissa olevien luottotappioiden muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista		-25	-46
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot		3 758	-2 844
Muut laajan tuloksen erät yhteensä		-15 031	11 375
Kauden laaja tulos		34 777	38 337

Tase

(1000 €)	Liite	30.6.2020	31.12.2019
Varat			
Käteiset varat		3 473 933	4 909 338
Saamiset luottolaitoksilta		1 344 792	818 323
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä		26 743 115	24 798 432
Saamistodistukset		6 691 977	5 716 318
Osakkeet ja osuudet		27	9 797
Johdannaissopimukset	(7)	2 626 631	2 244 997
Aineettomat hyödykkeet	(8)	16 021	14 704
Aineelliset hyödykkeet	(8)	8 937	9 041
Muut varat		191 526	170 359
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot		191 062	242 450
Varat yhteensä	(5, 6)	41 288 022	38 933 758

(1 000 €)	Liite	30.6.2020	31.12.2019
Velat ja oma pääoma			
Velat			
Velat luottolaitoksille		899 817	1 178 256
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille		3 918 526	3 862 053
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	(10)	31 793 727	29 983 585
Johdannaissopimukset	(7)	2 371 104	1 762 010
Muut velat		285 310	116 374
Siirtovelat ja saadut ennakot		153 098	180 917
Laskennalliset verovelat		256 190	256 241
Velat yhteensä	(5, 6)	39 677 774	37 339 436
Oma pääoma			
Osakepääoma		42 583	42 583
Vararahasto		277	277
Käyvän arvon rahasto - sijoitukset		355	807
Oman luottoriskin rahasto		30 705	12 985
Suojauskustannusrahasto	(4)	-4 224	28 075
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		40 366	40 366
Kertyneet voittovarot		1 152 732	1 121 774
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma		1 262 795	1 246 868
Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit		347 454	347 454
Oma pääoma yhteensä		1 610 249	1 594 321
Velat ja oma pääoma yhteensä		41 288 022	38 933 758

Laskelma oman pääoman muutoksista

(1 000 €)	Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma							Yhteensä	Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit	Oma pääoma yhteensä
	Osake-pääoma	Vara-rahasto	Käyvän arvon rahasto: sijoitukset	Oman luotto-riskin rahasto	Suojaus-kustannus-rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot			
Oma pääoma 31.12.2019	42 583	277	807	12 985	28 075	40 366	1 121 774	1 246 868	347 454	1 594 321
AT1-pääomainstrumentille maksettu korko	-	-	-	-	-	-	-12 600	-12 600	-	-12 600
Vuodelta 2019 maksetut osingot	-	-	-	-	-	-	-6 250	-6 250	-	-6 250
Kauden voitto	-	-	-	-	-	-	49 809	49 809	-	49 809
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen										
Erät, joita ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteisiksi										
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos, netto	-	-	-	17 720	-	-	-	17 720	-	17 720
Suojaukustannuksen (<i>Cost-of-Hedging</i>) muutos	-	-	-	-	-32 299	-	-	-32 299	-	-32 299
Erät, jotka voidaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi										
Käyvän arvon muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista, netto	-	-	-432	-	-	-	-	-432	-	-432
Tuloslaskelmaan siirretty erä käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen myynneistä, netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Odotettavissa olevien luottotappioiden muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista	-	-	-20	-	-	-	-	-20	-	-20
Oma pääoma 30.6.2020	42 583	277	355	30 705	-4 224	40 366	1 152 732	1 262 795	347 454	1 610 249

(1 000 €)	Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma							Yhteensä	Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit	Oma pääoma yhteensä
	Osake-pääoma	Vara-rahasto	Käyvän arvon rahasto: sijoitukset	Oman luotto-riskin rahasto	Suojaus-kustannus-rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot			
Oma pääoma 31.12.2018	42 583	277	726	4 726	14 235	40 366	1035 692	1 138 605	347 454	1 486 059
AT1-pääomainstrumentille maksettu korko	-	-	-	-	-	-	-12 600	-12 600	-	-12 600
Vuodelta 2018 maksetut osingot	-	-	-	-	-	-	-6 250	-6 250	-	-6 250
Kauden voitto	-	-	-	-	-	-	26 961	26 961	-	26 961
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen										
Erät, joita ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteisiksi										
Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen oman luottoriskin muutoksesta aiheutuva käyvän arvon muutos, netto	-	-	-	11 114	-	-	-	11 114	-	11 114
Suojauskustannuksen (<i>Cost-of-Hedging</i>) muutos	-	-	-	-	-277	-	-	-277	-	-277
Erät, jotka voidaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi										
Käyvän arvon muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista, netto	-	-	652	-	-	-	-	652	-	652
Tuloslaskelmaan siirretty erä käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen myynneistä, netto	-	-	-78	-	-	-	-	-78	-	-78
Odotettavissa olevien luottotappioiden muutos käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista	-	-	-37	-	-	-	-	-37	-	-37
Oma pääoma 30.6.2019	42 583	277	1 264	15 840	13 959	40 366	1 043 803	1 158 092	347 454	1 505 545

Rahavirtalaskelma

(1000 €)	1.1.–30.6.2020	1.1.–30.6.2019
Liiketoiminnan rahavirta	-1 249 874	26 246
Pitkäaikaisen varainhankinnan nettomuutos	1511 097	562 531
Lyhytaikaisen varainhankinnan nettomuutos	378 609	-592 339
Pitkäaikaisten luottojen nettomuutos	-1788 614	-563 799
Lyhytaikaisten luottojen nettomuutos	-1119 934	-205 192
Sijoitusten nettomuutos	140 050	123 183
Vakuustalletusten nettomuutos	-492 543	597 042
Korkovirta rahoitusvaroista	41 573	39 780
Korkovirta rahoitusveloista	87 889	74 468
Muut tuotot	35 271	27 524
Maksut liiketoiminnan kuluista	-46 859	-35 712
Maksetut verot	3 588	-1 240
Investointien rahavirta	-3 459	-3 156
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	-915	-39
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-2 544	-3 117
Rahoituksen rahavirta	-22 864	-22 855
AT1-pääomainstrumentin korot	-15 750	-15 750
Maksetut osingot	-6 250	-6 250
Vuokrasopimuksista johtuva kokonaisrahavirta	-864	-855
Rahavarojen muutos	-1 276 198	235
Rahavarat 1.1.	4 990 649	3 573 206
Rahavarat 30.6.	3 714 451	3 573 441

Rahavaroihin lasketaan mukaan seuraavat tase-erät:

Käteiset varat ja vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta.

(1 000 €)	30.6.2020	30.6.2019
Käteiset varat	3 473 933	3 470 308
Saamiset luottolaitoksilta	240 518	103 133
Rahavarat yhteensä	3 714 451	3 573 441

Puolivuosikatsauksen liitetiedot

- Liite 1. Puolivuosikatsauksen laatimisperiaatteet
- Liite 2. Korkotuotot ja -kulut
- Liite 3. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
- Liite 4. Suojauslaskenta
- Liite 5. Rahoitusvarat ja -velat
- Liite 6. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot
- Liite 7. Johdannaissopimukset
- Liite 8. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset
- Liite 9. Saamisten ja sitoumusten luottoriskit
- Liite 10. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
- Liite 11. Pääomainstrumentit
- Liite 12. Annetut vakuudet
- Liite 13. Ehdolliset varat ja velat
- Liite 14. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
- Liite 15. Lähipiiritapahtumat
- Liite 16. Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Liite 1. Puolivuosikatsauksen laatimisperiaatteet

Puolivuosikatsaus on laadittu kansainvälisten tilin-päätösstandardien (*International Financial Reporting Standards, IFRS*) mukaisesti. Puolivuosikatsauksessa noudatetaan IAS 34 *Osavuositiedot* -standardia sekä vuoden 2019 konsernitilinpäätöksessä (*Liite 1*) esitettyjä laatimisperiaatteita. Laatimisperiaatteet, joita on muutettu katsauskauden aikana johtuen uusista ja muutetuista standardeista, on esitetty alla.

Liitetiedot esitetään tuhansina euroina. Kaikki puolivuositiedot on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetyistä summaluvusta. Puolivuosikatsaus on ollut yleisluontoisen tarkastuksen kohteena.

IBOR-uudistus

Vastauksena markkinakehitykseen ja EU:n vertailuarvoasetukseen (*EU BMR*) on meneillään perustavanlaatuinen tärkeimpiin viitekorkeihin kohdistuva maailmanlaajuinen uudistus kattaen IBOR-viitekorkeiden (*Interbank Offered Rate*) korvaamisen vaihtoehtoisilla lähes riskittömillä viitekorkeilla (*Risk-Free Rates, RFR*), jota kutsutaan yleisesti IBOR-uudistukseksi. Näkyvimmin IBOR-uudistus vaikuttaa LIBOR-viitekorkeihin (*London Interbank Offered Rate*), jotka ovat paneelipohjaisia

viitekorkeita viidessä eri valuutassa (USD, GBP, EUR, CHF, JPY). EU:n vertailuarvoasetuksessa viitekorkeat kuten EONIA, EURIBOR, LIBOR, WIBOR ja STIBOR on luokiteltu kriittisiksi.

Kuntarahoitus-konsernilla on IBOR-ehtoisia rahoitusinstrumentteja, jotka tullaan korvaamaan tai muuttamaan osana näitä markkinaalajuisia muutoksia. Muutosten ajoitukseen ja eri siirtymätapoihin liittyy kuitenkin vielä epävarmuutta monilla markkina-alueilla, joissa konserni toimii. Konserni arvioi, että IBOR-uudistus vaikuttaa erityisesti sen varainhankinnan tuotteisiin, johdannaisiin, riskienhallintaan, IT -järjestelmiin, arvostuksiin, vakuuksien hallintaan ja suojauslaskentaan.

Euribor on Kuntarahoitus-konsernin eniten käyttämä IBOR-viitekorke. Euriborin laskentaperiaatteet muuttivat vuoden 2019 aikana. Heinäkuussa 2019 Belgian finanssi- ja markkinaviranomainen (*FSMA*) myönsi Euriboriin liittyvän valtuutuksen EU:n vertailuarvoasetuksen nojalla. Tämä mahdollistaa sen, että markkinaosapuolet voivat jatkaa Euriborin käyttöä sekä nykyisille että uusille sopimuksille. Konsernin tämän hetkinen näkemys on, että Euribor tulee pysymään viitekorkeana myös tulevaisuudessa.

IASB:n antamat helpotukset ja suojauslaskenta

IASB (*International Accounting Standards Board*) käsittelee IBOR-uudistusta ja sen vaikutuksia taloudelliseen raportointiin kahdessa vaiheessa. Syyskuussa 2019 IASB julkaisi standardimuutoksen IFRS 9, IAS 39 ja IFRS 7 -standardeihin, jonka käytön EU hyväksyi 15.1.2020. Näillä vaiheilla standardimuutoksilla helpotetaan suojauslaskennan edellytysten täyttymistä IBOR-uudistuksesta johtuvan epävarmuuden aikana, jotta suojauslaskentaa voidaan jatkaa niiden suojaussuhteiden osalta, joihin IBOR-uudistus suoraan vaikuttaa, ennen kuin kyseisiä suojaussuhteita muutetaan käynnissä olevan IBOR-uudistuksen seurauksena. Standardimuutokset sisältävät erityisiä IBOR-uudistukseen ja sen vaikutuksenalaisiin suojaussuhteisiin liittyviä liitetietovaatimuksia.

Konserni on soveltanut 1.1.2020 alkaen IBOR-uudistukseen liittyviä muutoksia (vaihe 1) IFRS 9, IAS 39 ja IFRS 7 -standardeihin. Muutoksia sovelletaan takautuvasti niihin suojaussuhteisiin, jotka olivat voimassa 1.1.2020 tai jotka on tehty sen jälkeen ja joihin IBOR-uudistus suoraan vaikuttaa. Vaiheen 1 muutosten soveltaminen lopetetaan, kun IBOR-uudistuksen aiheuttama epävarmuutta suojauskohteen tai suojausinstrumentin kassavirtojen ajoitukseen ja määrään ei enää ole tai kun suojauslaskenta päätetään.

Konsernin suojauslaskentaan liittyvät laatimisperiaatteet kuvataan konsernitilinpäätöksen 2019 liitteessä 1. IBOR-uudistukseen liittyvästä epävarmuudesta huolimatta prospektiivinen tehokkuustestaus perustuu sopimuksen mukaisiin ehtoihin, suojattuihin kassavirtoihin tai suojattuihin riskeihin. Suojaussuhteista aiheutuva tehottomuus kirjataan erään *Suojauslaskennan nettotuotot*. Konsernitilinpäätöksen 2019 laatimisperiaateissa (*Liite 1*) kuvattujen mahdollisten tehottomuuden lähteiden lisäksi IBOR-uudistus saattaa aiheuttaa tehottomuutta, koska suojauskohteiden ja niihin liittyvien suojausinstrumenttien siirtyminen IBORista uusiin riskittömiin viitekorkoihin voi tapahtua eriaikaisesti. Tämä voi johtaa suojauskohteiden ja niihin liittyvien suojausinstrumenttien toisistaan poikkeaviin arvostuksiin.

IASB julkaisi huhtikuussa luonnoksen standardeihin tehtävistä muutoksista vaiheen 2 osalta. Konsernin alustava tulkinta luonnoksesta on se, että jo olemassa olevia IBOR-ehtoja sisältäviä suojaussuhteita voidaan jatkaa. Luonnoksessa muutosten soveltamisajankohdaksi ehdotetaan 11.2021 ja myös aikaisempi soveltaminen sallittaisiin. Luonnoksessa ehdotetaan pakollista takautuvaa soveltamista niin, että suojaussuhteet, jotka olisi jouduttu suoraan IBOR-uudistuksen johdosta päättämään, tulisi palauttaa voimaan takautuvasti.

Standardimuutokset ovat merkityksellisiä Kuntarahoituskonsernille, koska IBOR-viitekorot vaikuttavat rahoitusinstrumenttien arvostuksiin ja konserni

soveltaa suojauslaskentaa IBOR-ehtoja sisältäviin suojaussuhteisiin.

Konserni on liikkeeseen laskenut useissa eri ulkomaan valuutoissa olevia kiinteäkorkoisia velkainstrumentteja, joihin konserni soveltaa IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa käyttämällä koron- ja valutanvaihtosopimuksia (*cross currency interest rate swaps*) tai kiinteästä vaihtuvakorkoiseen korkojohdannaisen (joissa maksetaan USD LIBOR) ja vaihtuvasta vaihtuvaan valutanvaihtosopimuksen yhdistelmää (joissa saadaan USD LIBOR) suojausinstrumenttina. Standardimuutokset mahdollistavat suojauslaskennan jatkamisen, vaikka suojattu riski, kuten GBP LIBOR, USD LIBOR tai muut IBOR-viitekorot, ei välttämättä enää ole erikseen tunnistettavissa. Tämä helpotus ei kuitenkaan koske vaatimusta, jonka mukaan korkoriskikomponentin on edelleen oltava luotettavasti määritettävissä. Jos riskikomponenttia ei enää voida luotettavasti määrittää, suojaussuhde lopetetaan.

Kuntarahoituskonserni soveltaa myös IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa euromääräisiin kiinteäkorkoisiin liikkeeseen laskettuihin velkoihin, jotka se suojaa johdannaisilla vaihtuvakorkoiseksi Euriboriksi. Lisäksi konsernilla on euromääräistä kiinteäkorkoista ja pitkiin viitekorkoihin sidottua antolainausta ja leasingrahoitusta. Lainoihin ja leasingopimuksiin liittyvältä korkoriskiltä suojaudutaan Euribor-korkojohdannaisilla. Konserni soveltaa IAS 39

-standardin mukaista käyvän arvon portfoliosuojauslaskentaa kiinteäkorkoisiiin ja pitkiin viitekorkoihin sidottuihin lainoihin ja IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa kiinteäkorkoisiiin ja pitkiin viitekorkoihin sidottuihin leasingopimuksiin. Koska Euriborin uskotaan jatkavan viitekorkona myös tulevaisuudessa, konserni ei odota IBOR-uudistuksesta johtuvia muutoksia näihin suojaussuhteisiin.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto konsernin niistä suojaavista johdannaisopimuksista raportointipäivänä 30.6.2020, joihin IBOR-uudistuksen katsotaan suoraan vaikuttavan:

30.6.2020 (1 000 €)	Vuoden 2021 jälkeen voimassa olevien suojauslaskennassa olevien johdannaisopimusten nimellisarvo
VAIHTUVAKORKOINEN VIITEKORKO	
SEK Stibor	95 285
USD Libor	9 376 674
Euribor*	28 414 653
Yhteensä	37 886 613

Jos suojaavalla johdannaisella on kumpikin leg (*receive/pay leg*) vaihtuvakorkoisia, on ne esitetty yllä olevassa taulukossa erikseen relevantin viitekoron kohdalla.

* Konsernin tämän hetkinen näkemys on, että Euribor tulee pysymään viitekorkona myös tulevaisuudessa.

IBOR –siirtymäprojekti

Konserni seuraa tarkkaan markkinoita ja niiden eri työryhmien työn edistymistä, joiden tehtävänä on ohjata siirtymistä uusiin vaihtoehtoisii riskittömiin viitekorkoihin. Konsernissa on perustettu IBOR-siirtymäprojekti, jonka omistaa Capital Markets -toiminnon johtaja. Projektiin osallistuu henkilöitä mm. riskienhallinnasta, varainhankinnasta, treasury, lakiosastolta, taloudesta ja tietohallinnasta. Projektin tavoitteena on varmistaa konsernin sujuva siirtyminen vaihtoehtoisten riskittömien viitekorkojen käyttöön. Vuoden 2019 aikana toteutettiin esiselvitys ja valmistauduttiin IBOR-siirtymäprojektiin. Vuoden 2020 aikana tullaan johdannaisten osalta siirtymään EONIAsta €STR -diskonttaamiseen ja Fed fundsista SOFR -diskonttaamiseen. Kuntarahoitus-konserni seuraa myös tiiviisti markkinoita ja kehittää valmiuksia uusien vaihtoehtoisii riskittömiin viitekorkoihin perustuvien tuotteiden liikkeesen laskemiseen.

Konsernin johdannaissopimukset tehdään ISDA:n (*International Swaps and Derivatives Association*) johdannaissopimusten alla. ISDA on IBOR-uudistuksen johdosta parhaillaan laatimassa uusia paranneltuja sopimusehtoja sellaisten tilanteiden varalle, joissa jonkin viitekoron noteerauksia ei ole saatavilla (*fall back -ehdot*). Kun ISDA:n uudet sopimusehdot ovat saatavilla, konsernilla on suunnitelmassa neuvotella johdannaisvastapuoliensa kanssa näiden uusien ehtojen sisällyttämisestä sopimukseen. Johdannaissopimukseen ei ole tehty muutoksia raportointipäivään 30.6.2020 mennessä.

Kuntarahoitus-konsernilla on joitakin liikkeesen laskettuja valuuttamääräisiä vaihtuvakorkoisia velkoja, joissa on IBOR-viitekorko ja eräpäivä vuoden 2021 jälkeen. Verrattuna konsernin kokonaisvarainhankintaan IBOR-viitekorkoisen varainhankinnan määrä on pieni. Konserni seuraa aktiivisesti markkinakäytäntöjen kehittymistä ja selvittää IBOR-ehtoisten velkojen siirtymävaihtoehtoja.

Konsernin kaikessa vaihtuvakorkoisessa luotonannossa ja leasing-rahoituksessa on viitekorkona Euribor. Koska Euribor-viitekoron odotetaan jatkavan, konserni odottaa IBOR-uudistuksen vaikuttavan ainoastaan rajoitetusti asiakkastoimintoihin. Konserni on sitoutunut asiakkaidensa oikeudenmukaiseen kohteluun ja seuraa tarkkaan markkinoiden kehittymistä. Konserni laatii viestintä- ja koulutussuunnitelman varmistukseksi, että asiakasvastaavilla on riittävät tiedot ja pätevyys vastata asiakkaiden tarpeisiin asianmukaisesti.

Koronapandemian vaikutus johdon harkintaan ja arvioihin

Puolivuositarkastuksen laatiminen IFRS-standardien mukaan edellyttää tiettyä johdon harkintaa ja arvioita. Konsernin tekemät keskeiset oletukset liittyvät tulevaisuutta ja raportointipäivän arvioita koskeviin merkittävimpiin epävarmuustekijöihin.

Koronapandemian mahdollisiin lyhyt- ja pitkäaikaisiin vaikutuksiin liittyvien epävarmuustekijöiden vuoksi

puolivuositarkastuksen laatimisessa on käytetty johdon harkintaa. Vuoden 2020 ensimmäisellä puoliskolla merkittävissä asioita ovat erityisesti lainojen odotettavissa olevat luottotappiot, etenkin luottoriskin merkittävän lisääntymisen ja arvoltaan alentuneiden luottojen määrittämisessä, kun huomioidaan koronapandemiasta johtuva lainanhoitajien kasvu sekä valittujen makroskenaarioiden käyttö. Lisätietoja lainanhoitajista sekä käytetyistä makroskenaarioista on liitteessä 9 *Saamisten ja sitoumusten luottoriskit*.

Lisätietoja siitä, missä johdon harkintaa sovelletaan ja missä arviointeihin liittyvää epävarmuutta esiintyy, löytyy Kuntarahoituksen konsernitilinpäätöksen 2019 liitteestä 1 *Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet*, kohdassa *Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät*.

Liite 2. Korkotuotot ja -kulut

1.1.–30.6.2020
(1 000 €)

Varat

Jaksotettu hankintameno

	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto
Käteiset varat	-	-1 883	-1 883
Saamiset luottolaitoksilta	36	-2 229	-2 193
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	96 207	-	96 207
Saamistodistukset	276	-1 076	-800
Muut varat	96	-	96

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat

Saamistodistukset	-	-637	-637
-------------------	---	------	------

Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti

Saamistodistukset	7 335	-	7 335
-------------------	-------	---	-------

Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	492	-	492
Saamistodistukset	-	-	-

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti

Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	35 819	-47 153	-11 334
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-38 811	-	-38 811

Leasing

	2 840	-	2 840
--	-------	---	-------

Korot rahoitusvaroihin kuulumattomista muista varoista

	3	-	3
--	---	---	---

Korot varoista yhteensä	104 292	-62 978	41 314
--------------------------------	----------------	----------------	---------------

, josta korkotuotot/-kulut efektiivisen koron menetelmän mukaan

96 615 -15 825

1.1.–30.6.2020
(1 000 €)

Velat

Jaksotettu hankintameno

Velat luottolaitoksille	2 748	-	2 748
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-30 654	-30 654
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 560	-131 101	-129 540
Muut velat	-	-1 052	-1 052

Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti

Velat luottolaitoksille	-	-31	-31
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-17 488	-17 488
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-85 915	-85 915

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti

Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	177 738	-37 203	140 535
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	203 505	203 505

Korot rahoitusvelkoihin kuulumattomista muista veloista

	-	-48	-48
Korot veloista yhteensä	182 047	-99 987	82 060
<i>, josta korkotuotot/-kulut efektiivisen koron menetelmän mukaan</i>	<i>4 308</i>	<i>-162 807</i>	

Yhteensä	286 339	-162 965	123 374
-----------------	----------------	-----------------	----------------

Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskennassa vaiheen 3 rahoitusvaroista kirjattiin katsauskaudella 1.1.–30.6.2020 korkotuottoja 546 tuhatta euroa. Nämä korkotuotot näkyvät erissä *Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä* sekä *Leasing*.

Korot rahoitusvelkoihin kuulumattomista muista veloista sisältää IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin mukaisesti kirjatut 48 tuhatta euroa (57 tuhatta euroa) vuokrasopimusvelkojen korkoja.

Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavien rahoitusvarojen korkokulut käteisistä varoista koostuvat keskuspankkitalletuksista ja saamisista luottolaitoksilta vastaavasti vakuustalletuksista maksetuista koroista. Korkokulut saamistodistuksista koostuvat kunta- ja kuntayritystodistusten negatiivisista koroista. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista rahoitusvaroista syntyy korkokulua johtuen saamistodistusten ja sijoitustodistusten yli-/alihinnan jaksotuksesta. Korkokulut johdannaissopimuksista käypään arvoon tulosvaikutteisesti koostuvat muiden kuin suojauslaskennassa olevien johdannaissopimusten koroista. Tässä erässä esitetyt johdannaissopimukset ovat nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvarojen suojaukseksi tehdyt johdannaissopimukset, kuntien kanssa tehdyt johdannaissopimukset, kuntajohdannaisten suojaaksi tehdyt johdannaissopimukset sekä taseen korkoriskin suojaukseksi tehdyt johdannaissopimukset, joille ei ole määritelty yksilöityä suojauskohdetta. Johdannaissopimukset suojauslaskennassa suojaavat saamia yleisöltä ja julkisyhteisöiltä.

Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavien rahoitusvelkojen korkotuotot veloista luottolaitoksille koostuvat vakuustalletuksista saaduista koroista ja korkotuotot yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista koostuvat Kuntarahoituksen velkasitoumuksista (ECP) saaduista koroista. Korkotuotot johdannaissopimuksista käypään arvoon tulosvaikutteisesti koostuvat muiden kuin suojauslaskennassa olevien johdannaissopimusten positiivisista korkokuluista. Tässä erässä esitetyt johdannaissopimukset ovat nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen suojaukseksi tehtyjä johdannaisia. Johdannaissopimukset suojauslaskennassa suojaavat velkoja luottolaitoksille, velkoja yleisölle ja julkisyhteisöille ja yleiseen liikkeeseen laskettuja velkakirjoja.

1.1.–30.6.2019
(1 000 €)**Varat****Jaksotettu hankintameno**

	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto
Käteiset varat	-	-8 398	-8 398
Saamiset luottolaitoksilta	266	-1 981	-1 715
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	95 949	-	95 949
Saamistodistukset	48	-440	-391
Muut varat	78	-	78

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat

Saamistodistukset	0	-811	-811
-------------------	---	------	------

Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti

Saamistodistukset	11 060	-	11 060
-------------------	--------	---	--------

Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	699	-	699
Saamistodistukset	-	0	0

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti

Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	30 197	-43 675	-13 477
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-38 879	-	-38 879

Leasing

	2 531	-	2 531
--	-------	---	-------

Korot rahoitusvaroihin kuulumattomista muista varoista

	2	-	2
--	---	---	---

Korot varoista yhteensä	101 953	-55 304	46 649
--------------------------------	----------------	----------------	---------------

, josta korkotuotot/-kulut efektiivisen koron menetelmän mukaan

96 341 -11 630

1.1.–30.6.2019
(1 000 €)

Velat

Jaksotettu hankintameno

	Korkotuotot ja vastaavat tuotot	Korkokulut ja vastaavat kulut	Netto
Velat luottolaitoksille	1 740	-260	1 479
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-31 150	-31 150
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 765	-183 958	-182 193
Muut velat	-	-624	-624

Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti

Velat luottolaitoksille	-	-1 020	-1 020
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-18 180	-18 180
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-66 225	-66 225

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti

Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	295 845	-173 431	122 414
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	246 102	246 102

Korot rahoitusvelkoihin kuulumattomista muista veloista

	-	-57	-57
Korot veloista yhteensä	299 349	-228 803	70 546
<i>, josta korkotuotot/-kulut efektiivisen koron menetelmän mukaan</i>	<i>3 504</i>	<i>-215 993</i>	

Yhteensä	401 302	-284 107	117 195
-----------------	----------------	-----------------	----------------

Liite 3. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

ARVOPAPERIKAUPAN JA VALUUTTATOIMINNAN NETTOTUOTOT

1.1.–30.6.2020

(1000 €)

	Myyntivoitot ja -tappiot (netto)	Käyvän arvon muutos	Yhteensä
Rahoitusvarat			
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-111	578	466
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	9 079	9 079
Rahoitusvelat			
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	111 710	111 710
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-165	-150 717	-150 882
Ensimmäisen päivän voitto tai tappio (<i>Day 1 profit or loss</i>)	-	-33	-33
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	-276	-29 384	-29 660
Valuuttatoiminnan nettotuotot	-41	-230	-271
Yhteensä	-317	-29 614	-29 931

Arvopaperikaupan nettotuotot sisältää käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavien rahoitusvarojen ja -velkojen käyvän arvon muutoksen, suojauslaskentaan kuulumattomien johdannaissopimusten (johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti) käyvän arvon muutoksen sekä näiden erien myyntivoitot ja -tappiot. Valuuttatoiminnan nettotuotot sisältää kaikkien valuuttamääräisten erien osalta realisoituneet ja realisoitumattomat kurssierot. Ensimmäisen päivän voitto tai tappio (*Day 1 profit or loss*) -määritelmä sekä katsauskauden täsmäytyslaskelma esitetään liitteessä 6 *Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot*.

Alla olevissa taulukoissa on eritelty nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen tasearvot ja käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa (erässä *Arvopaperikaupan nettotuotot*) ja muissa laajan tuloksen erissä oman luottoriskin rahaston muutoksena katsauskauden aikana.

**NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI LUOKITELLUT
RAHOITUSVARAT JA -VELAT (1 000 €)**

	Nimellisarvo 30.6.2020	Tasearvo 30.6.2020	Nimellisarvo 31.12.2019	Tasearvo 31.12.2019
Rahoitusvarat				
Saamistodistukset	4 023 723	4 119 384	3 843 076	3 940 456
Rahoitusvarat yhteensä	4 023 723	4 119 384	3 843 076	3 940 456
Rahoitusvelat				
Velat luottolaitoksille	25 000	24 085	-	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 885 325	1 595 763	1 870 254	1 548 639
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	10 724 326	9 991 555	11 855 073	11 391 573
Rahoitusvelat yhteensä	12 634 651	11 611 404	13 725 327	12 940 212

Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen saamistodistusten osalta luottoriskille alltiina oleva enimmäismäärä on 30.6.2020 ja 31.12.2019 tasearvon suuruinen.

**NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI
LUOKITELTUIEN RAHOITUSVAROJEN ARVONMUUTOS
(1000 €)**

	30.6.2020	31.12.2019	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 1.1.–30.6.2020	, josta luottoriskin osuus	, josta markkinariskin osuus
Rahoitusvarat					
Saamistodistukset	62 188	53 109	9 079	-6 399	15 478
Rahoitusvarat yhteensä	62 188	53 109	9 079	-6 399	15 478

Rahoitusvarat, jotka konserni on luokitellut nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettaviksi, sisältää likviditeettisalkun saamistodistukset, joiden korkoriski on suojattu korko- ja valuuttajohdannaisilla. Luokittelu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavaksi tehdään, sillä se vähentää merkittävästi arvostukseen liittyviä epäjohtonmukaisuuksia (kirjanpidollista epäsymmetriaa), joka syntyisi siitä, että johdannainen arvostetaan tulosvaikutteisesti ja saamistodistus IFRS 9 -liiketoimintamallin perusteella käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. Konsernilla ei ole luottojohdannaisia, jotka suojaisivat näitä rahoitusvaroja.

**NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI LUOKITELTUIEN RAHOI-
TUSVELKOJEN ARVONMUUTOS
(1000 €)**

	30.6.2020	31.12.2019	Käyvän arvon muutos tulos- laskelmassa 1.1.–30.6.2020	Oman luottoriskin rahaston muutos muissa laajan tuloksen erissä 1.1.–30.6.2020	Käyvän arvon muutos yhteensä 1.1.–30.6.2020
Rahoitusvelat					
Velat luottolaitoksille	915	-	915	-	915
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-253 279	-218 911	-34 368	13 427	-20 941
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	473 966	328 802	145 164	8 723	153 887
Rahoitusvelat yhteensä	221 601	109 891	111 710	22 150	133 860

**NETTO KÄYVÄN ARVON MUUTOS ARVOPAPERIKAUPAN NETTOTUOTOISSA
(1000 €)**

	Kumulatiivinen käyvän arvon muutos 30.6.2020	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 1.1.–30.6.2020
Rahoitusvelat luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	221 601	111 710
Rahoitusvelkoja suojaavat johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-253 195	-121 740
Netto käyvän arvon muutos	-31 594	-10 029

Konserni on luokitellut lyhytaikaiset valuuttamääräiset velkasitoumukset, jotka on suojattu valuuttajohdannaisilla, nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Luokittelun avulla poistetaan kirjanpidollista epäsymmetriaa, joka muuten syntyisi johdannaisen ja rahoitusvelan eri arvostusperiaatteista johtuen. Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvelat ovat rahoitusvelkoja, jotka on suojattu konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti, mutta joihin ei sovelleta IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa. Rahoitusvelkojen käyvän arvon muutoksesta syntyy tulosvaikutusta, mutta niiden ollessa suojattu odotettavissa olevat voitot ja tappiot niiden osalta rajoittuvat korkoihin. Yllä oleva taulukko kuvaa rahoitusvelkojen ja niitä suojaavien johdannaisten nettovaikutuksen tulokseen.

Kun rahoitusvelka luokitellaan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti, kirjataan käyvän arvon muutos, lukuunottamatta käyvän arvon muutosta, joka johtuu oman luottoriskin muutoksesta, tuloslaskelmassa erään *Arvopaperikaupan nettotuotot*. Kuntarahoituksen oman luottoriskin muutosten osuus käyvän arvon muutoksesta esitetään erikseen muissa laajan tuloksen erissä oman luottoriskin rahaston muutoksena.

Oman luottoriskin muutoksen erottamiseksi rahoitusvelan käyvän arvon muutoksesta sovelletaan IFRS 13 -standardin mukaista tuottoihin perustuvaa lähestymistapaa (*income approach*). Valtaosalle nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitelluille rahoitusveloille ei ole saatavilla markkinahintoja, sillä niillä ei käydä aktiivisesti kauppaa jälkimarkkinoilla. Oman luottoriskin erottamiseksi kehitetyssä arvostusmenetelmässä käytetään syöttötietoina Kuntarahoituksen jälkimarkkinakäyriä eri

valuutoissa (*benchmark curves*), markkinatietoa valuuttojen välisistä viitekoronvaihtosopimusten preemioista (*cross currency basis*) sekä toteumatietoa Kuntarahoituksen liikkeeseen laskettujen velkojen luottomarginaalista (*credit spread*). Näiden tietojen perusteella saadaan määritettyä eri raportointiajankohdille arvostuskäyrä, jolla arvostetaan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitellut rahoitusvelat. Vertaamalla tekohetken ja raportointihetken käyrillä laskettua käypää arvoa voidaan määrittää Kuntarahoituksen oman luottoriskin muutoksen vaikutus rahoitusvelan käypään arvoon.

Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokitelluille rahoitusveloille ei käydä kauppaa.

**ARVOPAPERIKAUPAN JA VALUUTTATOIMINNAN NETTOTUOTOT 1.1.–30.6.2019
(1 000 €)**

	Myyntivoitot ja -tappiot (netto)	Käyvän arvon muutos	Yhteensä
Rahoitusvarat			
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	956	956
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	2 041	25 753	27 795
Rahoitusvelat			
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-397 070	-397 070
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-1 676	340 576	338 899
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	365	-29 785	-29 420
Valuuttatoiminnan nettotuotot	-740	1 379	640
Yhteensä	-375	-28 405	-28 780

**NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI
LUOKITELLUT RAHOITUSVARAT JA -VELAT (1 000 €)**

	Nimellisarvo 30.6.2019	Tasearvo 30.6.2019	Nimellisarvo 31.12.2018	Tasearvo 31.12.2018
Rahoitusvarat				
Saamistodistukset	3 624 477	3 697 380	3 612 233	3 701 796
Rahoitusvarat yhteensä	3 624 477	3 697 380	3 612 233	3 701 796
Rahoitusvelat				
Velat luottolaitoksille	40 000	40 265	45 000	46 399
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 886 968	1 570 138	1 986 668	1 569 561
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	10 846 799	10 128 055	10 958 060	9 990 255
Rahoitusvelat yhteensä	12 773 768	11 738 458	12 989 728	11 606 215

NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI LUOKITELTUIEN RAHOITUSVAROJEN ARVONMUUTOS (1000 €)	30.6.2019	31.12.2018	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 1.1.–30.6.2019	,josta luottoriskin osuus	,josta markkinariskin osuus
Rahoitusvarat					
Saamistodistukset	80 659	54 906	25 753	658	25 095
Rahoitusvarat yhteensä	80 659	54 906	25 753	658	25 095

NIMENOMAISESTI KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI LUOKITELTUIEN RAHOITUSVELKOJEN ARVONMUUTOS (1000 €)	30.6.2019	31.12.2018	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 1.1.–30.6.2019	Oman luottoriskin rahaston muutos muissa laajan tuloksen erissä 1.1.–30.6.2019	Käyvän arvon muutos yhteensä 1.1.–30.6.2019
Rahoitusvelat					
Velat luottolaitoksille	-259	-1360	1101	33	1134
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-238 068	-140 738	-97 330	10 335	-86 994
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	575 000	875 841	-300 841	3 524	-297 316
Rahoitusvelat yhteensä	336 673	733 743	-397 070	13 893	-383 177

NETTO KÄYVÄN ARVON MUUTOS ARVOPAPERIKAUPAN NETTOTUOTOISSA (1000 €)	Kumulatiivinen käyvän arvon muutos 30.6.2019	Käyvän arvon muutos tuloslaskelmassa 1.1.–30.6.2019
Rahoitusvelat luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	336 673	-397 070
Rahoitusvelkoja suojaavat johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-348 121	373 765
Netto käyvän arvon muutos	-11 448	-23 305

Liite 4. Suojauslaskenta

Konsernin korko- ja valuuttakurssiriskejä hallitaan johdannaisten avulla. Markkinariskipolitiikan mukaisesti suojausstrategiana on pääsääntöisesti suojata rahoitusvarojen ja -velkojen merkittävät valuutta- ja korkoriskit erien osalta, joiden maturiteetti ylittää vuoden. Näin ollen ulkomaan valuutan määräiset erät muunnetaan euromääräisiksi, kiinteät ja pitkiin viitekorkoihin sidotut korkoehdot vaihdetaan koronvaihtosopimuksilla ehdoiltaan lyhyempiin vaihtuviin korkoihin. Konsernin markkinariskien suojaamiseen liittyvät riskienhallintaperiaatteet kuvataan tarkemmin

konsernitilinpäätöksen 2019 liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema*.

Konserni soveltaa sekä IFRS 9 -standardin mukaista käyvän arvon suojauslaskentaa että IAS 39 -standardin mukaista käyvän arvon portfoliosuojauslaskentaa. Konserni ei sovelle rahavirran suojauslaskentaa. Suojauslaskentaan liittyvät laatimisperiaatteet kuvataan konsernitilinpäätöksen 2019 laatimisperiaatteissa (*Liite 1*) kohdassa *Suojauslaskenta*.

Alla olevassa taulukossa esitetään suojauslaskennan kohteena olevat varat ja velat tase-erien mukaisesti jaoteltuna IAS 39 -standardin mukaiseen portfoliosuojauslaskentaan ja IFRS 9 -standardin mukaiseen käyvän arvon suojauslaskentaan, joka on edelleen jaettu kahteen osaan sen perusteella sovelletaanko suojauksessa suojauskustannuksen eriyttämistä (*Cost-of-Hedging*).

SUOJAUSLASKENTA 30.6.2020 (1 000 €)	Nimellisarvo	Käyvän arvon suojauslaskenta yhteensä	IAS 39 portfolio- suojauslaskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta sis. Cost-of-Hedging
Varat					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä - Antolainat	9 954 299	10 307 413	10 175 658	131 755	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä - Leasing	194 346	198 315	-	198 315	-
Varat yhteensä	10 148 644	10 505 728	10 175 658	330 070	-
Velat					
Velat luottolaitoksille	55 000	69 072	-	69 072	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 902 212	2 322 763	-	2 254 548	68 215
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 136 377	2 121 975	-	9 765 013	11 446 963
Velat yhteensä	23 320 983	23 603 810	-	12 088 633	11 515 177

Viereisessä taulukossa esitetään suojauskohteen suojatun riskin ja suojausinstrumentin kumulatiivinen käypä arvo katsauskauden alussa ja lopussa sekä käyvän arvon muutokset kauden aikana. Taulukossa esitettävät luvut eivät pidä sisällään suojausinstrumenttien ja suojauskohteiden valuuttakurssieroista johtuvia käyvän arvon muutoksia, jotka kirjataan tuloslaskelmassa erään *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot*. Edellä mainitusta syystä johtuen suojausinstrumenttien yhteissummasta ei täsmää liitteessä 7 *Johdannaissopimukset* esitettävään erään *Johdannaissopimukset suojauslaskennassa yhteensä*. Suojauskohteiden käyvän arvon muutos suojatun riskin osalta ja niitä suojaavien johdannaisten muut käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmassa erään *Suojauslaskennan nettotuotot*. Suojaussuhteen tehoton osuus näkyy siten tässä tuloslaskelmaerässä.

Markkinakäytännön ja IFRS 13 -standardin mukaisesti konserni diskonttaa suojauskohteet swap-käyrällä, kun ne arvostetaan suojatun riskin osalta käypään arvoon. Johdannaiset taas diskontataan OIS-käyrällä. Ero käytetyissä diskonttokäyriä aiheuttaa merkittävän osan konsernin suojauslaskennan tehottomuudesta. Lisäksi tehottomuutta voi jossain määrin syntyä myös eroista pääomissa, päivälaskentamenetelmissä tai kassavirtojen ajoittumisessa.

ARVOSTUS SUOJATUN RISKIN OSALTA (1000 €)	30.6.2020	31.12.2019	Tulosvaikutus 1.1.–30.6.2020
Varat			
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	458 260	303 139	155 120
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-426 697	-276 831	-149 866
Kertyneen käyvän arvon jaksotus suojauslaskennan lopettamisesta	68	-	68
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta netto	31 630	26 308	5 322
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	40 883	30 934	9 949
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-43 279	-33 193	-10 086
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta netto	-2 396	-2 258	-138
Velat			
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta			
Velat luottolaitoksille	-14 072	-12 916	-1 156
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-510 164	-434 953	-75 211
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-944 170	-524 923	-419 247
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	1 452 486	963 674	488 812
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta netto	-15 920	-9 118	-6 802
Suojauslaskenta yhteensä	13 314	14 932	-1 618

Alla olevassa taulukossa esitetään koron- ja valuutanvaihtosopimusten (*cross currency swaps*) suojauskustannuksen (*Cost-of-Hedging*) vaikutus oman pääoman *Suojauskustannusrahastoon*. Luvut on esitetty verojen jälkeen.

Kaikissa valuuttamääräisissä suojaussuhteissa konserni on ottanut käyttöön ns. suojauskustannuksen eriyttämisen (*Cost-of-Hedging*). Jokaisen suojaussuhteen osalta, kun koron- ja valuutanvaihtosopimus määritetään suojausinstrumentiksi, eri valuuttojen välinen viitekoronvaihtosopimuksen preemio (*cross currency basis*) erotetaan ja jätetään suojaussuhteen ulkopuolelle.

Johdannaisen koko käyvän arvon muutoksen ja suojaussuhteeseen määritetyn osuuden käyvän arvon muutoksen erotus kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta suojauskustannuksena *Suojauskustannusrahastoon*. Muutokset eri valuuttojen välisten viitekoronvaihtosopimusten preemioissa vaikuttavat siten muihin laajan tuloksen eriin eivätkä luo tehottomuutta suojaussuhteeseen.

SUOJAUSLASKENNAN VAIKUTUS OMAN PÄÄOMAN ERIIN (1000 €)

	30.6.2020	31.12.2019	Vaikutus Suojauskustannus- rahastoon
Suojauskustannus (<i>Cost-of-Hedging</i>)			
Johdannaisopimukset suojauslaskennassa	-4 224	28 075	-32 299
Yhteensä	-4 224	28 075	-32 299

Alla olevassa taulukossa esitetään suojauslaskennan kumulatiivinen tehokkuus suojauskohteittain. Lisäksi taulukossa esitetään käytetyt suojausinstrumentit.

SUOJAUSLASKENNAN TEHOKKUUS SUOJAUSKOHEITTAIN
30.6.2020
(1 000 €)

SUOJAUSKOHDE	Voitot/tappiot suojaussuhteesta			Suojaussuhteen tehoton osuus
	Suojaus- instrumentti	Suojauskohde	Suojaus- instrumentti	
Varat				
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta				
Kiinteäkorkoiset ja pitkiin viitekorkoihin sidotut lainat	Korkojohdannainen	458 260	-426 697	31 562
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta				
Strukturoitu antolainaus	Korkojohdannainen	36 913	-39 008	-2 095
Kiinteäkorkoinen ja pitkiin viitekorkoihin sidottu leasing	Korkojohdannainen	3 970	-4 271	-301
Varat yhteensä		499 143	-469 976	29 166
Velat				
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta				
Euromääräinen rahoitusvelka	Korkojohdannainen	-951 520	948 220	-3 300
Valuuttamääräinen rahoitusvelka	Valuuttajohdannainen (koron- ja valuuttanvaihtosopimukset) Korkojohdannainen	-516 886	504 266	-12 621
Velat yhteensä		-1 468 406	1 452 486	-15 920

SUOJAUSLASKENTA 31.12.2019 (1 000 €)	Nimellisarvo	Käyvän arvon suojauslaskenta yhteensä	IAS 39 portfolio- suojauslaskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta	IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta sis. Cost-of-Hedging
Varat					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä - Antolainat	8 256 680	8 546 257	8 420 004	126 253	-
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä - Leasing	181 261	182 865	-	182 865	-
Varat yhteensä	8 437 941	8 729 122	8 420 004	309 118	-
Velat					
Velat luottolaitoksille	70 000	82 916	-	82 916	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1968 524	2 313 414	-	2 162 575	150 839
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	18 042 510	18 391 689	-	6 668 732	11 722 957
Velat yhteensä	20 081 034	20 788 019	-	8 914 223	11 873 796

ARVOSTUS SUOJATUN RISKIN OSALTA (1 000 €)	30.6.2019	31.12.2018	Tulosvaikutus 1.1.–30.6.2019
Varat			
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	347 350	155 610	191 740
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-329 361	-127 621	-201 741
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta netto	17 989	27 989	-10 000
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta			
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	33 080	22 752	10 328
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-34 543	-23 636	-10 907
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta netto	-1 463	-884	-578
Velat			
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta			
Velat luottolaitoksille	-11 136	-11 845	709
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-461 580	-339 599	-121 980
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-528 179	-73 869	-454 310
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	991 896	432 237	559 659
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta netto	-8 998	6 924	-15 923
Suojauslaskenta yhteensä	7 528	34 029	-26 501

SUOJAUSLASKENNAN VAIKUTUS OMAN PÄÄOMAN ERIIN (1 000 €)	30.6.2019	31.12.2018	Vaikutus Suojaus- kustannusrahaan
Suojauskustannus (<i>Cost-of-Hedging</i>)			
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	13 959	14 235	-277
Yhteensä	13 959	14 235	-277

SUOJAUSLASKENNAN TEHOKKUUS SUOJAUSKOHEITTAIN

30.6.2019

(1000 €)

SUOJAUSKOHDE	Voitot/tappiot suojaussuhteesta			Suojaussuhteen tehoton osuus
	Suojaus- instrumentti	Suojauskohde	Suojaus- instrumentti	
Varat				
IAS 39 portfoliosuojauslaskenta				
Kiinteäkorkoiset ja pitkiin viitekorkoihin sidotut lainat	Korkojohdannainen	347 350	-329 361	17 989
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta				
Strukturoitu antolainaus	Korkojohdannainen	29 626	-31 452	-1826
Kiinteäkorkoinen ja pitkiin viitekorkoihin sidottu leasing	Korkojohdannainen	3 454	-3 091	363
Varat yhteensä		380 430	-363 904	16 526
Velat				
IFRS 9 käyvän arvon suojauslaskenta				
Euromääräiset velat	Korkojohdannainen	-741 981	745 858	3 877
Valuuttamääräiset velat	Valuuttajohdannainen (koron- ja valuuttavaihtosopimukset) Korkojohdannainen	-258 913	246 038	-12 875
Velat yhteensä		-1 000 894	991 896	-8 998

Liite 5. Rahoitusvarat ja -velat

RAHOITUSVARAT 30.6.2020 (1000 €)	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulos- vaikutteisesti	Paketetusti käypään arvoon tulos- vaikutteisesti	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti	Yhteensä	Käypä arvo
Käteiset varat	3 473 933	-	-	-	-	3 473 933	3 473 933
Saamiset luottolaitoksilta	1 344 792	-	-	-	-	1 344 792	1 344 792
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä*	25 960 840	-	-	47 680	-	26 008 519	28 408 575
Saamistodistukset	1 922 324	650 269	4 119 384	-	-	6 691 977	6 693 106
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	27	-	27	27
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	-	-	922 623	922 623	922 623
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	-	-	1 704 008	1 704 008	1 704 008
Muut varat**	176 359	-	-	-	-	176 359	176 359
Yhteensä	32 878 248	650 269	4 119 384	47 707	2 626 631	40 322 239	42 723 423

* Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sisältää 198 315 tuhatta euroa leasingsaamia, jotka ovat suojauskohteena käyvän arvon suojauslaskennassa. Suojauslaskennan ulkopuolella olevia leasingsaamia ei ole esitetty rahoitusvarat ja -velat -taulukossa, sillä leasing ei ole IFRS 9 -standardin mukainen rahoitusvara.

** Muut varat sisältää keskusvastapuolelle annetun käteisvakuuden.

RAHOITUSVELAT 30.6.2020 (1000 €)	Jaksotettu hankintameno	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Yhteensä	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	875 732	24 085	-	899 817	899 762
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 322 763	1 595 763	-	3 918 526	3 942 486
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	21 802 172	9 991 555	-	31 793 727	31 807 973
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	1 310 865	1 310 865	1 310 865
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	1 060 239	1 060 239	1 060 239
Muut velat*	273 571	-	-	273 571	273 571
Yhteensä	25 274 239	11 611 404	2 371 104	39 256 747	39 294 896

* Muut velat sisältää keskusvastapuolelta saatua käteisvakuutta 266 848 tuhatta euroa ja IFRS 16 -standardin mukaista vuokravelkaa 6 723 tuhatta euroa.

IFRS 9 -STANDARDIN KÄYTTÖÖNOTON YHTEYDESSÄ 1.1.2018 UUELLEENLUOKITELTUIEN RAHOITUSVAROJEN VAIKUTUS KATSAUSKAUTEEN 1.1.–30.6.2020

(1000 €)	Alkuperäinen luokitteluryhmä IAS 39:n mukaan	Uusi luokittelu- ryhmä IFRS 9:n mukaan	Käypä arvo 30.6.2020	Käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio kaudella*	Efektiiivinen korko määritelty 1.1.2018**	Kirjatut korkotuotot 1.1.–30.6.2020
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Jaksotettu hankintameno	118 951	673	0,14 %	97

* Käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio, joka olisi kirjattu tulosvaikutteisesti raportointikauden päätteeksi, jos rahoitusvarojen uudelleenluokittelua ei olisi tehty.

** Efektiiivinen korko määritelty soveltamisen aloittamisajankohtana.

RAHOITUSVARAT 31.12.2019 (1 000 €)	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Yhteensä	Käypä arvo
Käteiset varat	4 909 338	-	-	-	-	4 909 338	4 909 338
Saamiset luottolaitoksilta	818 323	-	-	-	-	818 323	818 323
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä*	24 101 739	-	-	51 100	-	24 152 839	26 250 281
Saamistodistukset	804 358	971 505	3 940 456	-	-	5 716 318	5 716 940
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	9 797	-	9 797	9 797
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	-	-	860 695	860 695	860 695
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	-	-	1 384 303	1 384 303	1 384 303
Muut varat**	158 494	-	-	-	-	158 494	158 494
Yhteensä	30 792 252	971 505	3 940 456	60 896	2 244 997	38 010 106	40 108 170

* Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sisältää 182 865 tuhatta euroa leasingsaamisia, jotka ovat suojauskohteena käyvän arvon suojauslaskennassa. Suojauslaskennan ulkopuolella olevia leasingsaamisia ei ole esitetty rahoitusvarat ja -velat -taulukossa, sillä leasing ei ole IFRS 9 -standardin mukainen rahoitusvara.

** Muut varat sisältää keskusvastapuolelle annetun käteisvakuuden.

RAHOITUSVELAT 31.12.2019 (1 000 €)	Jaksotettu hankintameno	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Yhteensä	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	1 178 256	-	-	1 178 256	1 178 371
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 313 414	1 548 639	-	3 862 053	3 886 369
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	18 592 012	11 391 573	-	29 983 585	30 034 713
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-	-	918 706	918 706	918 706
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	843 304	843 304	843 304
Muut velat*	103 627	-	-	103 627	103 627
Yhteensä	22 187 310	12 940 212	1 762 010	36 889 532	36 965 091

* Muut velat sisältää keskusvastapuolelta saatua käteisvakuutta 96 239 tuhatta euroa ja IFRS 16 -standardin mukaista vuokravelkaa 7 388 tuhatta euroa.

IFRS 9 -STANDARDIN KÄYTTÖÖNOTON YHTEYDESSÄ 1.1.2018 UUELLEENLUOKITELTUIEN RAHOITUSVAROJEN VAIKUTUS VUOTEEN 2019

(1 000 €)	Alkuperäinen luokitteluryhmä IAS 39:n mukaan	Uusi luokittelu- ryhmä IFRS 9:n mukaan	Käypä arvo 31.12.2019	Käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio kaudella*	Efektiiivinen korko määritelty 1.1.2018**	Kirjatut korkotuotot 2019
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Jaksotettu hankintameno	126 171	225	0,14 %	203

* Käyvän arvon muutoksesta johtuva voitto tai tappio, joka olisi kirjattu tulosvaikutteisesti raportointikauden päätteeksi, jos rahoitusvarojen uudelleenluokittelua ei olisi tehty.

** Efektiiivinen korko määritelty soveltamisen aloittamisajankohtana.

Liite 6. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot

Käypä arvo on hinta, joka saataisiin omaisuuserän myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämisestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanomaisessa liiketoimessa. Konsernin käyvän arvon arvostuksessa käytetään seuraavaa käyvän arvon hierarkiaa, joka heijastaa arvostuksissa käytettyjen syöttötietojen merkitystä:

Taso 1

Syöttötiedot ovat täysin samanlaisille instrumenteille noteerattuja (oikaisemattomia) hintoja toimivilla markkinoilla, joihin konsernilla on pääsy arvostuspäivänä. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos kauppaa käydään usein ja hintatietoja on saatavilla säännöllisesti. Nämä hintanoteeraukset (keskihinta) edustavat hintaa, johon tavanomainen liiketoimi omaisuuserän myymiseksi tai velan siirtämiseksi toteutuisi markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä tarkasteluhetken markkinaolosuhteiden vallitessa. Tason 1 instrumentit sisältävät pääosin konsernin sijoituksia joukkovelkakirjalainoihin.

Taso 2

Arvostus on määritelty käyttäen syöttötietoina muita kuin tasolle 1 kuuluvia noteerattuja hintoja, ja jotka ovat havainnoitavissa omaisuuserälle tai velalle joko suoraan (hintoina) tai epäsuorasti (johdettuna hinnoista). Taso 2 sisältää instrumentit, jotka on arvostettu käyttämällä täysin samanlaisten tai vastaavien varojen tai velkojen noteerattuja hintoja markkinoilla, jotka eivät ole täysin toimivat tai muita arvostusmenetelmiä, joissa kaikki merkittävät syöttötiedot ovat suorasti tai epäsuorasti havainnoitavissa markkinoilta. Tason 2 instrumentit sisältävät pääasiassa OTC-johdannaisia (*over-the-counter*), konsernin liikkeelle laskemia plain vanilla -velkakirjalainoja sekä konsernin antolainasopimuksia.

Taso 3

Tason 3 instrumenttien arvostusmenetelmät sisältävät syöttötietoja, jotka eivät ole havainnoitavissa ja ei-havainnoitavissa olevilla syöttötiedoilla on merkittävä vaikutus instrumentin arvostuksessa. Ei-havainnoitavissa olevia syöttötietoja käytetään arvostuksessa vain siinä määrin kuin relevantteja havainnoitavissa olevia syöttötietoja ei ole saatavilla. Jos syöttötieto on epälikvidi, ekstrapoloitu tai perustuu historialliseen hintaan, syöttötieto määritellään tason 3 syöttötiedoksi, koska tällaiset syöttötiedot eivät ole havainnoitavissa. Rahoitusinstrumentit, joissa on osake- ja valuuttastruktuureja, kuuluvat tähän tasoon johtuen syöttötietojen, kuten osinkotuoton, vaikutuksesta näiden käypään arvoon. Lisäksi taso 3 sisältää joitakin pitkän maturiteetin korkostruktuureja (esimerkiksi yli 35 vuotta) tai valuuttoja, joiden korkokäyrä ei ole kaikilla maturiteeteilla likvidi.

Konsernin varainhankintaportfolion luonne huomioiden (liikkeeseen lasketut velkakirjat suojataan back-to-back), jos suojaava johdannainen määritellään tason 3 instrumentiksi, niin myös suojattu liikkeeseen laskettu velka määritellään tason 3 instrumentiksi. Sama periaate koskee myös muita portfolioita ja käyvän arvon hierarkiatasoja. Konsernilla ei ole muita omaisuuseriä kuin rahoitusvaroja tai -velkoja, jotka arvostetaan käypään arvoon eikä myöskään varoja tai velkoja, jotka arvostetaan kertaluonteisesti käypään arvoon.

Alla olevissa taulukoissa esitetään rahoitusinstrumentit käyvän arvon hierarkiatasoinen käypään arvoon.

RAHOITUSVARAT 30.6.2020 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			Yhteensä
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Käypään arvoon arvostetut					
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat					
Saamistodistukset	650 269	550 183	100 085	-	650 269
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamistodistukset	4 119 384	4 079 367	40 017	-	4 119 384
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	47 680	-	886	46 794	47 680
Osakkeet ja osuudet	27	-	-	27	27
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	922 623	-	829 525	93 098	922 623
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	1 704 008	-	1 703 842	167	1 704 008
Käypään arvoon arvostetut yhteensä	7 443 991	4 629 551	2 674 354	140 087	7 443 991
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettu hankintameno					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	10 505 728	-	11 205 753	-	11 205 753
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	10 505 728	-	11 205 753	-	11 205 753
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut					
Käteiset varat	3 473 933	3 473 933	-	-	3 473 933
Saamiset luottolaitoksilta	1 344 792	356 755	988 038	-	1 344 792
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	15 455 111	-	17 155 142	-	17 155 142
Saamistodistukset	1 922 324	-	1 923 453	-	1 923 453
Muut varat	176 359	-	176 359	-	176 359
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut yhteensä	22 372 520	3 830 687	20 242 992	-	24 073 679
Rahoitusvarat yhteensä	40 322 239	8 460 238	34 123 099	140 087	42 723 423

RAHOITUSVELAT 30.6.2020 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			Yhteensä
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Käypään arvoon arvostetut					
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Velat luottolaitoksille	24 085	-	24 085	-	24 085
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1 595 763	-	1 402 409	193 354	1 595 763
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	9 991 555	-	7 678 608	2 312 947	9 991 555
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	1 310 865	-	656 038	654 827	1 310 865
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	1 060 239	-	1 039 614	20 625	1 060 239
Käypään arvoon arvostetut yhteensä	13 982 508	-	10 800 754	3 181 753	13 982 508
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettu hankintameno					
Velat luottolaitoksille	69 072	-	69 016	-	69 016
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 322 763	-	2 346 723	-	2 346 723
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat*	2 121 975	-	2 121 559	104 662	2 122 221
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	23 603 810	-	23 537 298	104 662	23 641 960
Jaksotettuun hankintamenoon arvostetut					
Velat luottolaitoksille	806 660	-	806 660	-	806 660
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	590 197	-	590 197	-	590 197
Muut velat	273 571	-	273 571	-	273 571
Jaksotettuun hankintamenoon arvostetut yhteensä	1 670 428	-	1 670 428	-	1 670 428
Rahoitusvelat yhteensä	39 256 747	-	36 008 481	3 286 415	39 294 896

* Kuntarahoituksen liikkeeseen laskemat kiinteäkorkoiset viitelainat on esitetty käyvän arvon hierarkiatasolla 2 johtuen siitä, että kyseiset rahoitusvelat ovat suojauskohteena käyvän arvon suojauslaskennassa, jonka seurauksena ne ovat suojatun riskin osalta arvostettu käypään arvoon. Arvostamisessa on käytetty tason 2 syöttötietoja. Puolivuosikatsauksessa on Kuntarahoituksen liikkeeseen laskemien kiinteäkorkoisten viitelainojen käypä arvo raportoitu kokonaisuudessaan perustuen Bloombergilta saatuun hintanoteeraukseen. Hintanoteeraus on tason 1 syöttötieto.

RAHOITUSVARAT 31.12.2019 (1 000 €)	Käypä arvo				
	Kirjanpitoarvo	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostetut					
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat					
Saamistodistukset	971 505	798 874	172 631	-	971 505
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamistodistukset	3 940 456	3 812 154	128 302	-	3 940 456
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	51 100	-	1 072	50 028	51 100
Rahasto-osuudet	9 797	9 797	-	-	9 797
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	860 695	-	727 687	133 007	860 695
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	1 384 303	-	1 380 574	3 728	1 384 303
Käypään arvoon arvostetut yhteensä	7 217 853	4 620 824	2 410 266	186 764	7 217 853
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettu hankintameno					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	8 729 122	-	9 326 515	-	9 326 515
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	8 729 122	-	9 326 515	-	9 326 515
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut					
Käteiset varat	4 909 338	4 909 338	-	-	4 909 338
Saamiset luottolaitoksilta	818 323	136 694	681 629	-	818 323
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	15 372 617	-	16 872 666	-	16 872 666
Saamistodistukset	804 358	-	804 980	-	804 980
Muut varat	158 494	-	158 494	-	158 494
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut yhteensä	22 063 130	5 046 032	18 517 769	-	23 563 801
Rahoitusvarat yhteensä	38 010 106	9 666 857	30 254 549	186 764	40 108 170

RAHOITUSVELAT 31.12.2019 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			Yhteensä
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Käypään arvoon arvostetut					
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Velat luottolaitoksille	-	-	-	-	-
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	1548 639	-	1409 955	138 684	1548 639
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	11391573	-	8 313 844	3 077 729	11391573
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti					
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	918 706	-	460 463	458 243	918 706
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	843 304	-	830 658	12 646	843 304
Käypään arvoon arvostetut yhteensä	14 702 222	-	11 014 920	3 687 302	14 702 222
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Jaksotettu hankintameno					
Velat luottolaitoksille	82 916	-	83 031	-	83 031
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	2 313 414	-	2 337 730	-	2 337 730
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	18 391 689	-	18 291 146	151 671	18 442 817
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	20 788 019	-	20 711 908	151 671	20 863 579
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut					
Velat luottolaitoksille	1095 340	-	1095 340	-	1095 340
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	200 323	-	200 323	-	200 323
Muut velat	103 627	-	103 627	-	103 627
Jaksotettuun hankintamenoan arvostetut yhteensä	1399 290	-	1399 290	-	1399 290
Rahoitusvelat yhteensä	36 889 532	-	33 126 118	3 838 973	36 965 091

Siirrot käyvän arvon hierarkiatasojen välillä

Konserni arvioi luokittelun tarkoituksenmukaisuutta ja oikeellisuutta käyvän arvon hierarkialuokituksen suhteen alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä ja kunakin raportointipäivänä. Käyvän arvon hierarkioiden välinen siirto voi tapahtua esimerkiksi, kun aiemmin havainnoitavaksi katsottu syöttötieto vaatii oikaisun ei-havainnoitavissa olevaa syöttötietoa käyttäen. Menettely on sama siirroille käyvän arvon tasoille ja niiltä pois. Siirron eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen sen kvartaalin lopussa, jonka aikana siirron aiheuttama tapahtuma tai olosuhteiden muutos on toteutunut.

Katsauskauden aikana siirrettiin rahoitusvaroja tasojen 1 ja 2 välillä yhteensä 154 052 tuhatta euroa. Siirrot tasolle ja tasolta 3 esitetään seuraavassa taulukossa. Siirrot hierarkiatasojen välillä perustuivat normaaleihin markkinamuutoksiin. Koronapandemialla ei ole ollut merkittävää vaikutusta arvostuksissa käytettävien syöttötietojen havainnoitavuuteen.

**TASON 3 SIIRROT KATSAUSKAUDELLA
1.1.–30.6.2020 (1 000 €)**

	11.2020	Arvonmuutos	Ostot ja uudet sopimukset	Myyntit ja erääntymiset	Siirrot tasolle 3	Siirrot pois tasolta 3	30.6.2020
Rahoitusvarat							
Käypään arvoon arvostetut							
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	50 028	-1 656	-	-1 578	-	-	46 794
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	27	-	27
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	133 007	-3 267	-206	-36 436	-	-	93 098
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	3 728	-3 610	27	-	-	21	167
Rahoitusvarat yhteensä	186 763	-8 533	-178	-38 015	27	21	140 086
Rahoitusvelat							
Käypään arvoon arvostetut							
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	138 684	6 569	48 101	-	-	-	193 354
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 077 728	-204 103	365 340	-923 332	-	-2 686	2 312 947
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	458 243	251 560	29 201	-83 996	-	-181	654 827
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	12 646	15 207	938	-	-	-8 167	20 625
Käyvän arvon suojauslaskennassa							
Jaksotettu hankintameno							
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	151 671	-14 544	21 646	-	-	-54 110	104 662
Rahoitusvelat yhteensä	3 838 972	54 688	465 226	-1 007 328	-	-65 144	3 286 415
Tason 3 rahoitusvarat ja -velat yhteensä*	4 025 735	46 156	465 048	-1 045 342	27	-65 123	3 426 501

* Konserni kirjaa nämä voitot ja tappiot tuloslaskelmassa eriin *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot* ja *Suojauslaskennan nettotuotot*. Oman luottoriskin muutoksen osuus arvonmuutoksesta kirjataan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen osalta muihin laajan tuloksen eriin.

Herkkyyshanalyysi

Vaikka konserni uskoo käyvän arvon arvostusten olevan asianmukaisia, erilaisten menetelmien ja oletusten käyttö voisi johtaa erilaisiin käyvän arvon määrittäksiin. Tason 3 käyvän arvon määrittämissä yhden tai useamman oletuksen muuttamisella (mahdolliset vaihtoehdot oletukset) voisi olla seuraavat vaikutukset arvostuksiin:

EI-HAVAINNOITAVIEN SYÖTTÖTIE TOJEN HERKKYYSANALYYSI
30.6.2020 (1 000 €)

	Käypä arvo	Arvostustekniikka	Ei-havainnottava syöttötieto	Positiivinen käyvän arvon vaihteluväli	Negatiivinen käyvän arvon vaihteluväli
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä					
Antolainat	46 794	Stokastinen malli	Volatiliteetti – extrapoloitu tai epälikvidi Korkostruktuuri – extrapoloitu tai epälikvidi	120	14
Johdannaissopimukset					
Osakejohdannaiset	-135 968	Stokastinen malli	Volatiliteetti – extrapoloitu tai epälikvidi Korkostruktuuri – extrapoloitu tai epälikvidi Osinkotuotto	27 773	-8 442
FX-linkatut koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-456 752	Stokastinen malli	Korrelaatio-parametrit Volatiliteetti – extrapoloitu tai epälikvidi Korkostruktuuri – extrapoloitu tai epälikvidi	4 810	-17 694
Muut koronvaihtosopimukset	10 533	Stokastinen malli	Korrelaatio-parametrit Volatiliteetti – extrapoloitu tai epälikvidi Korkostruktuuri – extrapoloitu tai epälikvidi	6 381	-7 599
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä velat yleisölle ja julkisyhteisöille					
Osakelinkatut velkakirjat	1 022 914	Stokastinen malli	Volatiliteetti – extrapoloitu tai epälikvidi Korkostruktuuri – extrapoloitu tai epälikvidi Osinkotuotto	13 117	-25 935
FX-linkatut velkakirjat	1 209 263	Stokastinen malli	Korrelaatio-parametrit Volatiliteetti – extrapoloitu tai epälikvidi Korkostruktuuri – extrapoloitu tai epälikvidi	17 687	-8 551
Muut velkakirjat	378 786	Stokastinen malli	Korrelaatio-parametrit Volatiliteetti – extrapoloitu tai epälikvidi Korkostruktuuri – extrapoloitu tai epälikvidi	7 452	-6 329
				77 340	-74 536

Ensimmäisen päivän voitto tai tappio (Day 1 profit or loss)

Rahoitusinstrumentin alkuperäisen kirjaamisajankohdan käypää arvoa osoittaa yleensä parhaiten transaktiohinta. Jos käypä arvo alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä eroaa transaktiohinnasta ja käypä arvo ei perustu toimivilla markkinoilla täysin samanlaiselle omaisuuserälle tai velalle noteerattuun hintaan tai se ei perustu arvostusmenetelmään, jonka osalta ei-havainnoitavissa olevien syöttötietojen vaikutus arvostukseen katsotaan olevan vähäinen, tällöin rahoitusinstrumentti arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon ja oikaistaan alkuperäisen kirjaamisajankohdan käyvän arvon ja transaktiohinnan välisen eron jaksottamiseksi (*ensimmäisen päivän voitto tai tappio*). Tämä erotus jaksotetaan voitoksi tai tappioksi tasaerinä sopimuksen voimassaoloaikana. Call-ehtoisten instrumenttien jaksotusajan katsotaan olevan ensimmäiseen call-päivään asti.

ENSIMMÄISEN PÄIVÄN VOITTO TAI TAPPIO (1 000 €)**30.6.2020**

Avaussaldo 1.1.2020	-
Tuloslaskelmassa osoitettu ensimmäisen päivän voitto	141
Tuloslaskelmassa osoitettu ensimmäisen päivän tappio	-
Jaksotettu ensimmäisen päivän voitto tai tappio	-174
Yhteensä 30.6.2020	-33

Siirrot käyvän arvon hierarkian tasojen välillä

Tilikaudella 2019 siirrettiin rahoitusvaroja tasojen 1 ja 2 välillä yhteensä 155 113 tuhatta euroa. Siirrot tasolle ja tasolta 3 esitetään alla olevassa taulukossa. Konserni täsmensi tilikauden 2019 aikana käyvän arvon hierarkian luokittelua. Konserni otti aikaisempaa konservatiivisemman lähestymistavan siihen, millä perusteella syöttötieto katsotaan ei-havainnoitavissa olevaksi ja miten määritellään syöttötiedon merkittävyys arvostukselle. Tästä johtuen aikaisempaa suurempi määrä rahoitusinstrumentteja luokitellaan tasolle 3. Edellä mainitut täsmennykset selittävät pääosan tilikauden 2019 aikaisista siirroista tasolle 3.

TASON 3 SIIRROT VUONNA 2019 (1 000 €)	1.1.2019	Arvonmuutos	Ostot ja uudet sopimukset	Myynnit ja eräntymiset	Siirrot tasolle 3	Siirrot pois tasolta 3	31.12.2019
Rahoitusvarat							
Käypään arvoon arvostetut							
Pakotetusti käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	-	-	-	-	50 028	-	50 028
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	944	6 653	3 585	-944	122 769	-	133 007
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	299	-	3 429	-	3 728
Rahoitusvarat yhteensä	944	6 653	3 884	-944	176 227	-	186 763
Rahoitusvelat							
Käypään arvoon arvostetut							
Luokiteltu nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	-	-	-	-	138 684	-	138 684
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	768 448	54 249	773 030	-466 038	1 948 040	-	3 077 728
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti							
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti	192 000	-46 235	31 275	-107 943	389 146	-	458 243
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa	-	-	67	-	12 579	-	12 646
Käyvän arvon suojauslaskennassa							
Jaksotettu hankintameno							
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	-	16 187	-	135 483	-	151 671
Rahoitusvelat yhteensä	960 447	8 014	820 559	-573 981	2 623 933	-	3 838 972
Tason 3 rahoitusvarat ja -velat yhteensä*	961 390	14 666	824 443	-574 924	2 800 159	-	4 025 735

* Konserni kirjaa nämä voitot ja tappiot tuloslaskelmassa eriin *Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot* ja *Suojauslaskennan nettotuotot*. Oman luottoriskin muutoksen osuus arvomuutoksesta kirjataan nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen osalta muiden laajan tuloksen eriin.

Herkkyyshanalyysi

EI-HAVAINNOITAVIEN SYÖTTÖTIE TOJEN HERKKYYSANALYYSI 2019 (1 000 €)	Käypä arvo	Arvostustekniikka	Ei-havainnoitava syöttötieto	Positiivinen käyvän arvon vaihteluväli	Negatiivinen käyvän arvon vaihteluväli
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä					
Antolainat	50 028	Stokastinen malli	Volatilitteetti – extrapoloitu tai epälikvidi Korkostrukturi – extrapoloitu tai epälikvidi	50	-604
Johdannaissopimukset					
Osakejohdannaiset	-33 683	Stokastinen malli	Volatilitteetti – extrapoloitu tai epälikvidi Korkostrukturi – extrapoloitu tai epälikvidi Osinkotuotto	21 111	-19 805
FX-linkatut koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-319 759	Stokastinen malli	Korrelaatio-parametrit Volatilitteetti – extrapoloitu tai epälikvidi Korkostrukturi – extrapoloitu tai epälikvidi	7 734	-4 547
Muut koronvaihtosopimukset	19 289	Stokastinen malli	Korrelaatio-parametrit Volatilitteetti – extrapoloitu tai epälikvidi Korkostrukturi – extrapoloitu tai epälikvidi	4 218	-4 307
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä velat yleisölle ja julkisyhteisöille					
Osakelinkatut velkakirjat	1 486 858	Stokastinen malli	Volatilitteetti – extrapoloitu tai epälikvidi Korkostrukturi – extrapoloitu tai epälikvidi Osinkotuotto	16 459	-22 005
FX-linkatut velkakirjat	1 538 974	Stokastinen malli	Korrelaatio-parametrit Volatilitteetti – extrapoloitu tai epälikvidi Korkostrukturi – extrapoloitu tai epälikvidi	4 691	-6 072
Muut velkakirjat	342 250	Stokastinen malli	Korrelaatio-parametrit Volatilitteetti – extrapoloitu tai epälikvidi Korkostrukturi – extrapoloitu tai epälikvidi	4 378	-3 452
				58 641	-60 792

Liite 7. Johdannaissopimukset

30.6.2020 (1 000 €)	Kohde-etuuden nimellisarvo	Käypä arvo	
		Positiivinen	Negatiivinen
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa			
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	28 168 683	1 190 860	-469 712
joista keskusvastapuoliselitettävät	23 159 583	686 330	-294 943
Valuuttajohdannaiset			
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset	11 911 099	513 148	-590 527
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa yhteensä	40 079 782	1 704 008	-1 060 239
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Korkojohdannaiset			
Koronvaihtosopimukset	18 631 875	758 787	-496 977
joista keskusvastapuoliselitettävät	11 086 767	866	-176 067
Korko-optiot	40 000	91	-91
Valuuttajohdannaiset			
Koron- ja valuuttavaihtosopimukset	5 653 377	152 553	-645 828
Termiinisopimukset	2 554 003	8 933	-29 743
Osakejohdannaiset	1 225 052	2 257	-138 226
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti yhteensä	28 104 308	922 623	-1 310 865
Johdannaissopimukset yhteensä	68 184 090	2 626 631	-2 371 104

Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti sisältää kaikki konsernin johdannaissopimukset, jotka eivät ole suojauslaskennassa, vaikka ne olisi tehty riskienhallintatarkoituksessa suojaaviksi. Tähän ryhmään lukeutuvat nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen suojaukseksi tehdyt johdannaissopimukset, kuntien kanssa tehdyt johdannaissopimukset, kuntajohdannaisten suojaksi tehdyt johdannaissopimukset sekä taseen korkoriskin suojaukseksi tehdyt johdannaissopimukset, joille ei ole määritelty yksilöityä suojauskohdetta.

Johdannaissopimuksista saadut tai maksetut korot sisältyvät taseen eriin *Siirtosaamiset ja maksetut ennakot ja Siirtovelat ja saadut ennakot*.

31.12.2019 (1 000 €)	Kohde-etuuden nimellisarvo	Käypä arvo	
		Positiivinen	Negatiivinen
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa			
Korkejohtannaiset			
Koronvaihtosopimukset	23 407 538	811 648	-346 270
joista keskusvastapuoliseltävitettävät	17 259 913	368 439	-202 025
Valuuttajohdannaiset			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	11 624 134	572 655	-497 034
Johdannaissopimukset suojauslaskennassa yhteensä	35 031 672	1 384 303	-843 304
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti			
Korkejohtannaiset			
Koronvaihtosopimukset	18 648 214	608 438	-375 507
joista keskusvastapuoliseltävitettävät	9 912 071	10 769	-116 120
Korko-optiot	40 035	225	-225
Valuuttajohdannaiset			
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	6 908 499	209 582	-443 720
Terminisopimukset	2 535 624	2 183	-25 303
Osakejohtannaiset	1 604 848	40 268	-73 951
Johdannaissopimukset käypään arvoon tulosvaikutteisesti yhteensä	29 737 220	860 695	-918 706
Johdannaissopimukset yhteensä	64 768 893	2 244 997	-1 762 010

Liite 8. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset

(1000 €)	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet		
	Yhteensä	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Käyttöoikeusomaisuuserät	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2020	25 706	299	5 649	8 942	14 890
+ Lisäykset	2 932	-	947	145	1 092
- Vähennykset	-	-	-79	-	-79
Hankintameno 30.6.2020	28 637	299	6 517	9 087	15 903
Kertyneet poistot 1.1.2020	11 002	-	4 247	1 602	5 849
- Vähennysten kertyneet poistot	-	-	-64	-	-64
+ Kauden poisto	1 614	-	355	827	1 181
Kertyneet poistot 30.6.2020	12 616	-	4 537	2 429	6 966
Kirjanpitoarvo 30.6.2020	16 021	299	1 980	6 658	8 937

(1000 €)	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet		
	Yhteensä	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Käyttöoikeusomaisuuserät	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2019	23 528	299	6 389	8 737	15 424
+ Lisäykset	3 739	-	289	206	495
- Vähennykset	-1 561	-	-1 029	-	-1 029
Hankintameno 31.12.2019	25 706	299	5 649	8 942	14 890
Kertyneet poistot 1.1.2019	8 678	-	4 261	-	4 261
- Vähennysten kertyneet poistot	-1 561	-	-709	-	-709
+ Tilikauden poisto	3 886	-	695	1 602	2 298
Kertyneet poistot 31.12.2019	11 002	-	4 247	1 602	5 849
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	14 704	299	1 402	7 340	9 041

Liite 9. Saamisten ja sitoumusten luottoriskit

Kuntarahoitus-konsernin luottoriskin muodostumista on käsitelty konsernitiilinpäätöksen 2019 liitteessä 2 *Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema* kohdassa *Luottoriski*. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta ja arvonalentumisvaiheet on kuvattu liitteessä 1 *Konsernitiilinpäätöksen laatimisperiaatteet* kohdassa *Odotettavissa olevan luottotappionvarauksen esittäminen taseessa ja Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittäminen*.

Alla olevassa taulukossa esitetään odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut ja niihin liittyvät odotettavissa olevat luottotappiot arvonalentumisvaiheittain.

VASTUUT JA ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT SAAMISERITTÄIN JA ARVONALENNUSVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet				Arvoltaan alentuneet			Yhteensä
	Vaihe 1		Vaihe 2		Vaihe 3		Odotettavissa olevat luotto- tappiot	
	Tasearvo	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot		
30.6.2020 (1 000 €)								
Käteiset varat jaksotettuun hankintameno	3 473 933	0	-	-	-	-	3 473 933	0
Saamiset luottolaitoksilta jaksotettuun hankintameno	1 344 792	-32	-	-	-	-	1 344 792	-32
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä jaksotettuun hankintameno	25 495 574	-32	221 979	-96	44 972	-41	25 762 525	-169
Leasingsaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä jaksotettuun hankintameno	932 731	-2	-	-	180	0	932 911	-2
Saamistodistukset jaksotettuun hankintameno	1 911 323	0	11 001	0	-	-	1 922 324	0
Saamistodistukset käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	650 269	-79	-	-	-	-	650 269	-79
Muihin varoihin sisältyvä jaksotettuun hankintameno arvostettu käteisvakuus keskusvastapuolelle	176 359	-4	-	-	-	-	176 359	-4
Muihin varoihin sisältyvät takaussaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1 603	-	-	-	-	-	1 603	-
Sitovat luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	2 539 076	-5	1 707	0	-	-	2 540 783	-5
Yhteensä	36 525 660	-154	234 688	-96	45 151	-41	36 805 499	-291

VASTUUT JA ODOTETTAVISSA OLEVAT LUOTTOTAPPIOT SAAMISERITTÄIN JA ARVONALENNUSVAIHEITTAIN	Ei arvoltaan alentuneet				Arvoltaan alentuneet			Yhteensä	
	Vaihe 1		Vaihe 2		Vaihe 3				
	Tasearvo	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Koko voimassa- oloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Tasearvo	Odotettavissa olevat luotto- tappiot	
Käteiset varat jaksotettuun hankintameno	4 909 338	0	-	-	-	-	4 909 338	0	
Saamiset luottolaitoksilta jaksotettuun hankintameno	818 323	-28	-	-	-	-	818 323	-28	
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä jaksotettuun hankintameno	23 672 686	-24	184 586	-80	61 602	-80	23 918 874	-185	
Leasingsaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä jaksotettuun hankintameno	828 272	-1	186	0	-	-	828 458	-1	
Saamistodistukset jaksotettuun hankintameno	780 667	0	23 690	0	-	-	804 358	0	
Saamistodistukset käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	971 505	-104	-	-	-	-	971 505	-104	
Muihin varoihin sisältyvä jaksotettuun hankintameno arvostettu käteisvakuus keskusvastapuolelle	158 494	-4	-	-	-	-	158 494	-4	
Muihin varoihin sisältyvät takaussaamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	1603	-	-	-	-	-	1603	-	
Sitovat luottolupaukset (taseen ulkopuolinen erä)	2 359 038	-4	2 285	0	-	-	2 361 323	-4	
Yhteensä	34 499 925	-167	210 747	-80	61 602	-80	34 772 275	-327	

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenvetona odotettavissa olevien luottotappioiden muutos ja täsmäytys arvonalentumisvaiheittain katsauskauden aikana.

	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	
ODOTETTAVISSA OLEVAA LUOTTOTAPPIOTA KOSKEVAN VÄHENNYSERÄN MUUTOS ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1000 €)	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Odotettavissa olevat luottotappiot
Odotettavissa olevat luottotappiot 1.1.2020 yhteensä	-167	-80	-80	-327
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-61	-7	0	-69
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (poislukien toteutuneet luottotappiot)	75	14	47	136
Siirrot vaiheeseen 1	0	3	-	3
Siirrot vaiheeseen 2	0	-33	-	-33
Siirrot vaiheeseen 3	0	8	-8	0
Muutokset mallissa * ja parametreissa ** koskien odotettujen luottotappioiden laskentaperiaatteita	-1	0	0	-1
Toteutuneet luottotappiot	-	-	-	-
Toteutuneisiin luottotappioihin tapahtuneet palautukset	-	-	-	-
Odotettavissa olevat luottotappiot 30.6.2020 yhteensä	-154	-96	-41	-291

* Esittää muutosta mallissa.

** Esittää muutosta mallin parametreissa (esim. BKT, työttömyysluvut).

ODOTETTAVISSA OLEVAA LUOTTOTAPPIOTA KOSKEVAN VÄHENNYSERÄN MUUTOS ARVONALENTUMISVAIHEITTAIN (1 000 €)	Ei arvoltaan alentuneet		Arvoltaan alentuneet	Yhteensä
	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	
	12 kuukauden odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	Koko voimassaoloajan odotettavissa olevat luottotappiot	
Odotettavissa olevat luottotappiot 1.1.2019 yhteensä	-295	-59	-	-355
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	-49	-48	-28	-126
Takaisinmaksuista ja erääntymisistä johtuvat vähennykset (poislukien toteutuneet luottotappiot)	200	10	-	210
Siirrot vaiheeseen 1	0	16	-	16
Siirrot vaiheeseen 2	0	-20	-	-20
Siirrot vaiheeseen 3	0	21	-52	-30
Muutokset mallissa * ja parametreissa ** koskien odotettujen luottotappioiden laskentaperiaatteita	-22	-	-	-22
Toteutuneet luottotappiot	-	-	-	-
Toteutuneisiin luottotappioihin tapahtuneet palautukset	-	-	-	-
Odotettavissa olevat luottotappiot 31.12.2019 yhteensä	-167	-80	-80	-327

* Esittää muutosta mallissa.

** Esittää muutosta mallin parametreissa (esim. BKT, työttömyysluvut).

Kuntarahoitus-konserni ei ole koronapandemiasta johtuen ottanut käyttöön johdon harkintaan perustuvia oikaisuja (*management overlay*) tai tehnyt kohdistamattomia varauksia, joita odotettavissa olevien luottotappioiden laskentamalli ei ottaisi huomioon. Konsernin odotettavissa olevat luottotappiot perustuvat täysin mallin mukaiseen laskentaan. Konsernin kokonaisluottoriski on pysynyt alhaisena johtuen siitä, että koronapandemialla ei ole ollut vaikutusta konsernin takausjärjestelmiin ja että kaikilla konsernin asiakasvastoilla on suomalaisen julkiseen sektoriin liittyvä riskitaso ja vakavaraisuuslaskennassa riskipaino 0 %. Konsernilla on 30.6.2020 asiakkaiden maksukyvyttömyydestä johtuvia takaussaamisia julkisyhteisöiltä yhteensä 24 miljoonaa euroa (2 miljoonaa euroa). Kasvu johtuu yksittäisistä asiakkaista. Likviditeettisalkun luottoriski on pysynyt hyvällä tasolla keskimääräisen luottoluokituksen ollessa AA+.

Tulevaisuuteen suuntautuvan informaation huomioiminen

Tulevaisuutta koskevaa informaatiota sisällytetään sekä odotettavissa olevien luottotappioiden laskentamalliin, että sen arvioimiseen, onko instrumentin luottoriski lisääntynyt merkittävästi (*significant increase in credit risk, SICR*). Kuntarahoitus-konsernin pääekonomisti ja skenaarioiden suunnitteluryhmä (*Scenario Design Team*) ovat päivittäneet Suomen skenaarioita koronapandemian vaikutuksen huomioimiseksi odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa. Makrotaloudelliset ennusteet kattavat kolme vuotta ja koska luotettavaa yli kolme vuotta kattavaa ennustetta ei ole saatavilla, myös ennusteisiin ja skenaarioihin perustuva oikaisu tehdään kolmelle vuodelle. Skenaarioita on käytössä pääsääntöisesti kolme; perus, vahva (optimistinen) ja heikko (epäsuotuisa). Skenaarioille arvioidaan toteutumisen todennäköisyydet. Koronapandemian aiheuttaman epävarmuuden vuoksi heikolle skenaariolle on annettu aikaisempaa suurempi painoarvo. Skenaarioiden todennäköisyyspainotukset ovat seuraavat:

SKENAARIO 30.6.2020	2020	2021	2022
Heikko (epäsuotuisa)	45 %	45 %	15 %
Perus	50 %	50 %	70 %
Vahva (optimistinen)	5 %	5 %	15 %

Kuntarahoitus-konserni on tunnistanut kunkin portfolion luottotappioiden keskeiset tekijät, joilla on samanlaiset luottoriskiominaisuudet, ja arvioinut makrotaloudellisten muuttujien ja luottotappioiden välistä suhdetta. Käytössä olevat makrotaloudelliset muuttujat suomalaisille rahoitusvaroilta ovat Suomen valtion pitkäaikaiset korot sekä inflaatio, bruttokansantuotteen kasvu, asuntojen hintakehitys ja työttömyysaste. Muille kuin suomalaisille rahoitusvaroilta käytetään Euroopan keskuspankin julkaisemia stressitestiskenaarioita. Jokainen muuttuja kattaa arvion kolmen vuoden ajalta. Alla olevassa taulukossa esitetään makrotaloudelliset muuttujat ja niiden ennusteet kolmen vuoden ennustejaksolle:

MAKROTALOUDELLISET MUUTTUJAT 30.6.2020

	Skenaario	2020	2021	2022
Suomen valtion pitkäaikaiset korot, %	Heikko	0,9	1,1	1,2
	Perus	-0,2	0,1	0,2
	Vahva	0,2	0,7	1,0
Bruttokansantuotteen kasvu, %	Heikko	-8,0	-0,5	2,5
	Perus	-7,0	3,0	1,3
	Vahva	-4,0	3,5	2,5
Inflaatio, %	Heikko	-1,0	0,0	2,5
	Perus	0,0	1,3	1,5
	Vahva	0,6	2,0	2,2
Asuntojen hintakehitys (myyntihinta, vuositason muutos), %	Heikko	-10,0	-12,0	-5,0
	Perus	-2,5	-2,0	0,5
	Vahva	0,0	2,0	2,5
Työttömyysaste, %	Heikko	9,5	10,5	10,0
	Perus	8,5	9,0	8,2
	Vahva	7,6	7,4	7,0

Koronapandemia aiheutti voimakkaan, mutta suhteellisen lyhytaikaisen maailmanlaajuisen taantuman vuoden 2020 ensimmäisellä puoliskolla. Perusskenaariossa Suomen bruttokansantuotteen odotetaan supistuvan 7 % vuonna 2020. Asteittainen elpyminen alkaa jo vuoden 2020 jälkipuoliskolla ja tuotannon odotetaan kasvavan 3 % vuonna 2021. Vuodesta 2022 lähtien talous lähentyy pitkän aikavälin kasvupolkuun ja vuotuinen kasvuvauhti on noin 1,3–1,5 %. Vaikka koronapandemian aiheuttama lama on väliaikainen shokki, se aiheuttaa myös jonkin verran pysyviä vahinkoja tuotantokapasiteetille. Perusskenaarioissa työttömyysaste nousee 8,5 %:iin vuonna 2020 ja saavuttaa suhdannehuippunsa 9,0 %:iin vuonna 2021. Tämän jälkeen työttömyys pysyy useita vuosia rakenteellisen tason yläpuolella, jonka arvioidaan olevan noin 6,5–7,0 %. Negatiivinen tuotantokuilu pitää hintapaineet alhaisena. Kuluttajahintainflaation oletetaan elpyvän melko hitaasti vuosina 2021–2022. Euroopan keskuspankki on sitoutunut hyvin joustavaan rahapoliittiseen asenteeseen, ja korko-odotukset nousevat vain vähitellen talouden elpymisen myötä. Kansallisella tasolla asuntojen hintojen oletetaan laskevan maltillisesti vuosina 2020–2021, koska koronakriisi heikentää henkilökohtaisia tuloja ja asuntojen tarjonta on suhteellisen runsasta.

Vahvassa (optimistisessa) skenaariossa koronapandemialla on perusskenaarioon verrattuna lievempiä taloudellisia vaikutuksia ja skenaariossa oletetaan, että maailmankaupan ja investointimenojen elpyminen on jonkin verran nopeampaa. Tämän seurauksena Suomen bruttokansantuote laskee vähemmän vuonna 2020 ja kasvaa enemmän seuraavien kahden vuoden aikana. Vahvassa skenaariossa työttömyys saavuttaa huippunsa jo vuonna 2020, ollen 7,6 %. Kuluttaja- ja asuntohinnat ovat alhaalla vuoden 2020 ensimmäisellä puoliskolla ja nousevat noin 2,0–2,5 % vauhdilla vuosina 2021–2022. Tuotantokuilun kapeneminen ja inflaatio-odotusten elpyminen johtavat korkojen nousuun hieman enemmän kuin perusskenaariossa.

Heikko (epäsuotuisa) skenaario edustaa näkemystä, jossa koronapandemia aiheuttaa merkittäviä ja pitkäaikaisia vaurioita tuotantokapasiteetille. Talouden taantuma jatkuu pitkälle vuoteen 2021. Työttömyys nousee enemmän ja pysyy korkeana paljon kauemmin kuin perusskenaariossa. Deflaatiopaineet pitävät kuluttajahintaindeksin inflaation erittäin alhaisena vuosina 2020–2021. Asuntomarkkinoiden kysynnän puute johtaa asuntojen hintaindeksien suhteellisen voimakkaaseen laskuun. Pitkäaikainen taantuma aiheuttaa jännitteitä rahoitusmarkkinoilla, mikä johtaa laajempaan riskipreemioon hinnoittelussa.

Alla olevassa taulukossa esitetään odotettavissa olevien luottotappioiden herkkyys tulevaisuuteen suuntautuvalla informaatiolla olettaen heikon (epäsuotuisan) skenaarion painon olevan 100 % vuoteen 2022 asti.

HERKKYYSANALYYSI 30.6.2020 (1 000 €)

	Käytetyt skenaariopainotukset	Heikko skenaario (100 %)
Odotettavissa oleva luottotappio	291	322
Vastuiden osuus vaiheissa 2 ja 3	0,77 %	0,91 %

Takaukset ja vakuudet

Kuntarahoituksen asiakkaita ovat kunnat ja kuntayhtymät, niiden määräysvallassa olevat yhteisöt sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen ARAn nimeämät yleishyödylliset yhteisöt ja kohteet. Kuntarahoitus voi myöntää luottoja ja leasingrahoitusta ilman erillistä vakuutta ainoastaan suoraan kunnalle tai kuntayhtymälle. Muille luotoille vakuudeksi hyväksytään vain kunnan tai kuntayhtymän omavelkainen takaus, kunnan tai kuntayhtymän omavelkainen takaus ja valtion täytetakausta tai kiinteistövakuusta ja valtion täytetakausta. Takauksen tai takaus- ja vakuusjärjestelyn tulee kattaa myönnettävä rahoitus täysimääräisesti. Kaikilla konsernin myöntämällä lainoilla on Suomen julkiseen sektoriin liittyvä riskitaso ja ne luetaan vakavaraisuuslaskennassa nollariskiluokkaan. Takaukset ja saatujen vakuuksien käypä arvo otetaan huomioon myös odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa.

Kunta-asiakkaat jaetaan kolmeen luokkaan: kunnat, kuntayhtymät ja kuntayhtiöt. Lain mukaan suomalainen kunta ei voi mennä konkurssiin (KonkL 120/2004). Kunnilla on rajoittamaton oikeus nostaa paikallista tuloveroastetta ja tästä syystä, yhdessä kuntien muiden itsemääräämisoikeuksien kanssa, suomalaisella kunnalla on valtioiden mukaisesti nollariskipaino luottolaitosten vakavaraisuuslaskennassa. Suomalaiset kunnat ja kaupungit voivat myös perustaa kuntayhtymiä tarjotakseen palveluja, jotka heidän on laillisesti tarjottava asukkailleen tai harjoittaakseen aluekehitystä. Kunnat ovat yhdessä kuntayhtymien jäseniä ja ovat täysimääräisesti vastuussa niiden rahoituksesta ja muista vastuista. Kaikki kuntayhtiöiden lainat ovat kuntien (tai kuntayhtymien) takaamia. Näin ollen laiminlyönnin riskin kattaa aina viimekädessä kunta, joka ei lain mukaan voi mennä konkurssiin. Kun lainalla on kunnan tai kuntayhtymän 100 % omavelkainen takaus, Kuntarahoitus-konserni voi hakea maksua suoraan takaajalta lainaehtojen mukaisesti. Takaajalla on takaussitoumuksen perusteella velvollisuus, lainapääoman lisäksi, maksaa korot ja lainan muut liitännäiskustannukset.

Asuntoasiakasryhmä koostuu kahdentyyppisistä asuntoyhtiöistä: kuntien (tai kuntayhtymien) omistamat tai määräysvallassa olevat yhtiöt ja valtion tukemat asuntoyhtiöt. Kunnat takaavat kuntien tai kuntayhtymien omistamille asuntoyhtiöille myönnettyt lainat, tai nämä lainat voidaan myös luokitella valtion tuella myönnettyihin asuntolainoihin, jolloin lainoilla on kiinteistövakuusta ja Suomen valtion täytetakausta. Valtion tukemaa asuntotuotantoa ovat valtion viranomaisen nimeämät yhteisöt ja niiden määräysvallassa olevat yhteisöt, jotka harjoittavat asuntojen vuokrausta tai tuotantoa ja ylläpitoa. Asuntoyhtiöt nimittää ympäristöministeriön valvonnassa toimiva valtion virasto Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus, ARA. Asuntoyhtiöiden lainoilla on Suomen valtion täytetakausta, joka kattaa jäännösriskit, jotka ylittävät kyseisen kiinteistön vakuudesta realisoitavan määrän. Kun lainalla on Suomen valtion täytetakausta, vaaditaan vakuutena olevalle kiinteistölle pääsääntöisesti ensisijainen kiinnitys, paitsi jos laina on valtion tukema asuntolaina, joka myönnetään kunnalle tai kuntayhtymälle, jolloin laissa ei vaadita vakuutta. Ensisijaisen vakuuden määrän on oltava yhtä suuri kuin 1,2 kertaa lainan määrä. Täytetakausten nojalla Suomen valtio vastaa velasta siltä osin kuin sitä ei kateta asuntolainan vakuuden realisoinnista saatavilla varoilla.

Ongelmasaamiset

Ongelmasaamisina raportoidaan saamiset, jotka ovat yli 90 päivää erääntyneitä ja muita riskillisiksi luokiteltuja saamisia sekä saamisia, joihin kohdistuu asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuva lainanhoitojousto.

**ONGELMASAAMISET
30.6.2020
(1 000 €)**

	Terveet (performing) saamiset	Järjestämättömät (non-performing) saamiset	Saamiset yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot saamisista	Saamiset yhteensä
Yli 90 pv erääntyneet saamiset	-	-	-	-	-
Todennäköisesti maksamatta jäävät	-	29 074	29 074	-32	29 042
Lainanhoitojoustot	62 469	14 599	77 067	-50	77 017
Yhteensä	62 469	43 673	106 142	-83	106 059

**ONGELMASAAMISET
31.12.2019
(1 000 €)**

	Terveet (performing) saamiset	Järjestämättömät (non-performing) saamiset	Saamiset yhteensä	Odotettavissa olevat luottotappiot saamisista	Saamiset yhteensä
Yli 90 pv erääntyneet saamiset	-	-	-	-	-
Todennäköisesti maksamatta jäävät	-	61 682	61 682	-80	61 602
Lainanhoitojoustot	27 854	4 968	32 822	-27	32 795
Yhteensä	27 854	66 650	94 505	-107	94 398

Koronapandemian vaikutus lainanhoitojoustoihin

Koronapandemia vaikutti Kuntarahoitus-konsernin asiakkaiden taloustilanteeseen ja maksuvalmiuteen. Konserni on siksi tarjonnut asiakkailleen mahdollisuuden joustoihin lainojen lyhennyksissä, jos koronapandemia on vaikuttanut väliaikaisesti asiakkaan luotonhoitokykyyn. Annetut lyhennysvapaat koskevat vuotta 2020 ja ovat pääosin pituudeltaan 6–9 kuukautta. Perimättä jätetyt lyhennykset on pääosin siirretty laina-ajan loppuun viimeisen maksuerän yhteyteen. Suurin osa lyhennysvapaista myönnettiin huhti–toukokuun aikana.

Katsauskaudella asiakkaille annettiin lyhennysvapaita (lyhennysohjelman muutoksia) lainoihin, joiden jäljellä oleva pääoma oli yhteensä 208 miljoonaa euroa (77 kpl) , joista suurin osa, jäljellä oleva pääoma 204 miljoonaa euroa (70 kpl), oli koronapandemiasta johtuvia lyhennysvapaita. Lainoista, joille annettiin lyhennysvapaita, 60 miljoonaa euroa (50 kpl) luokiteltiin lainanhoitojoustoksi, joista 48 miljoonaa euroa (32 kpl) oli terveitä lainanhoitojoustosaamisia (vaihe 2 odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa) ja 12 miljoonaa euroa (18 kpl) järjestämättömiä lainanhoitojoustosaamisia (vaihe 3 odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa).

Lainanhoitojoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helpotuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Terveitä lainanhoitojoustosaamisia ovat koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitojoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitojousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella lainanhoitojoustoiksi. Konserni katsoo kyseessä olevan lainanhoitojousto, kun kyseiset myönnytykset tai muutokset annetaan velallisen nykyisten tai odotettavissa olevien taloudellisten vaikeuksien perusteella, eikä konserni olisi suostunut niihin, jos velallinen olisi ollut hyvässä taloudellisessa tilassa.

Toteutuneet luottotappiot

Konsernilla ei ole ollut toteutuneita luottotappioita katsauskauden aikana.

Liite 10. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

(1000 €)	30.6.2020		31.12.2019	
	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo
Joukkovelkakirjalainat	28 695 472	29 534 093	27 255 873	27 361 959
Muut*	3 098 255	3 144 003	2 727 712	2 735 624
Yhteensä	31 793 727	32 678 096	29 983 585	30 097 583

*Erässä *Muut* on esitetty Kuntarahoituksen lyhytaikaiset velkakirjalainat. Kuntarahoituksen varainhankinta on Kuntien takauskeskuksen takaamaa.

MERKITTÄVIMMÄT LIIKKEESEENLASKUT KATSAUSKAUDEN 1.1.–30.6.2020 AIKANA	Arvopäivä	Eräpäivä	Korko-%	Nimellisarvo (1000)	Valuutta
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	15.1.2020	15.11.2024	0,000 %	1 500 000	EUR
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	2.4.2020	15.11.2024	0,000 %	350 000	EUR
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	22.4.2020	22.4.2025	0,000 %	1 000 000	EUR

Merkittävimmät liikkeeseenlaskut on esitetty yllä olevassa taulukossa arvopäivän mukaan. Ohjelmaa koskeva esite on saatavissa englanninkielisenä verkkosivuilta osoitteesta www.munifin.fi/investor-relations.

Kesäkuun lopussa Kuntarahoitus laski liikkeelle kolmivuotisen 1 miljardin Yhdysvaltain dollarin määräisen viitelainan. Lainan arvopäivä oli vasta heinäkuussa, minkä vuoksi liikkeeseenlasku ei näy vielä katsauskauden lopun luvuissa.

MERKITTÄVIMMÄT LIIKKEESEENLASKUT VUODEN 2019 AIKANA	Arvopäivä	Eräpäivä	Korko-%	Nimellisarvo (1 000)	Valuutta
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	16.1.2019	7.3.2024	0,125 %	1 000 000	EUR
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	10.7.2019	6.9.2029	0,050 %	500 000	EUR
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	18.10.2019	7.3.2024	0,125 %	350 000	EUR
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	12.11.2019	26.11.2026	0,625 %	350 000	EUR
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	20.12.2019	7.3.2024	0,125 %	100 000	EUR
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	20.3.2019	15.11.2023	2,500 %	1 000 000	USD
Kiinteäkorkoinen viitelaina, laskettu liikkeelle MTN-ohjelman alla	12.9.2019	12.9.2022	1,375 %	1 250 000	USD

Liite 11. Pääomainstrumentit

30.6.2020 (1 000 €)	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Korkosidonta	Takaisinmaksu aikaisintaan
AT1-pääomalaina	EUR	350 000	347 454	Kiinteä	14.2022
Yhteensä		350 000	347 454		

31.12.2019 (1 000 €)	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Korkosidonta	Takaisinmaksu aikaisintaan
AT1-pääomalaina	EUR	350 000	347 454	Kiinteä	14.2022
Yhteensä		350 000	347 454		

Laina on Kuntarahoituksen liikkeeseen laskema ensisijaiseen lisöpääomaan luettava erityisehtoinen ja vakuudeton joukkovelkakirjalaina, jonka ehdot on laadittu täyttämään vakavaraisuusasetuksessa (EU 575/2013) asetetut niin sanotun AT1-pääomallain vaatimukset. Lainalla ei ole eräpäivää. Lainalle voidaan maksaa korkoa vain jakokelpoisista varoista Vakavaraisuusasetuksessa asetetuin edellytyksin, ja yhtiö päättää, maksetaanko lainalle korkoa koronmaksupäivänä. Koron maksun peruutus on lopullinen, eikä maksamatta jäänyttä korkoa lisätä lainan pääomaan. Lainan pääoma kirjataan alas, jos yhtiön ydinpääoman (CET1) suhde riskipainotettuihin saamisiin on pienempi kuin 5,125 %. Yhtiö voi päättää lainan pääoman takaisin kirjaamisesta osaksi tai kokonaan, jos Vakavaraisuusasetus tämän mahdollistaa yhtiön taloudellisen tilan parantumisen perusteella. Yhtiöllä on oikeus, muttei velvollisuutta 1.4.2022 ja sen jälkeen vuosittain koronmaksupäivänä lunastaa laina takaisin, mikäli valvova viranomainen on etukäteen

hyväksynyt takaisinmaksun. Valvovalla viranomaisella on mahdollisuus antaa lupa lainan takaisinmaksuun myös erityisestä syystä, esimerkiksi jos lainsäädäntö tai viranomaiskäytäntö muuttuisi niin, että korkojen täysi vähennysoikeus menetetään tai mikäli yhtiö joutuisi maksamaan lainan ehtoissa mainittuja lisäsuorituksia. Viranomaisen voi myöntää luvan takaisinmaksuun myös, jos lainan viranomaisluokituksessa tapahtuu muutos, jonka johdosta laina todennäköisesti suljettaisiin omien varojen ulkopuolelle tai luokiteltaisiin uudelleen laadultaan alempiarvoisiksi omiksi varoiksi. Lainan pääoma, korko ja muu hyvitys maksetaan takaisin yrityksen purkautuessa ja konkurssissa kaikkia muita ylempitasoisia velkoja huonommalla etuoikeudella. AT1-pääomalaina on konsernitilinpäätöksessä oman pääoman ehtoinen instrumentti ja emoyhtiön tilinpäätöksessä se kirjataan velaksi tase-erään *Velat, joilla on huonompi etuoikeus*.

Liite 12. Annetut vakuudet

OMASTA PUOLESTA ANNETUT VAKUUEDET (1 000 €)	30.6.2020	31.12.2019
Saamiset luottolaitoksilta johdannaissopimusten vastapuolille*	1 037 138	686 129
Saamiset luottolaitoksilta keskuspankille**	38 946	26 590
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä keskuspankille**	5 576 762	2 765 089
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä takauskeskukselle***	10 015 273	11 521 341
Muut varat johdannaissopimusten vastapuolille*	176 359	158 494
Yhteensä	16 844 478	15 157 643

Annetut vakuudet on esitetty tasearvoilla raportointikauden lopussa.

- * Konserni on pantannut johdannaissopimusten vastapuolille riittävän määrän vakuuksia lisävakuussopimusten (*ISDA/Credit Support Annex*) mukaisesti.
- ** Kuntarahoitus on keskuspankin hyväksymä rahapolitiikan vastapuoli ja tätä tarkoitusta varten keskuspankkiin on pantattu riittävä määrä vakuuksia kyseiseen asemaan liittyviä mahdollisia operaatioita varten.
- *** Konserni on pantannut Kuntien takauskeskukselle riittävän määrän antolainaukseensa liittyviä velkakirjoja. Kuntien takauskeskus takaa Kuntarahoituksen varainhankinnan ja Kuntarahoitus antaa takauskeskuksen takauksille vastavakuuksia siten kuin laissa Kuntien takauskeskuksesta on määritelty.

Liite 13. Ehdolliset varat ja velat

Kuntarahoituksen liikkeeseen laskeman AT1-pääomallainan kertynyt korko muodostaa 3 107 tuhannen euron suuruisen ehdollisen velan tilanteessa 30.6.2020. Ehdollinen velka realisoituu oman pääoman vähennyksenä Kuntarahoituksen päättäessä koronmaksusta. Vertailuajankohtana 31.12.2019 Kuntarahoituksella oli 9 433 tuhannen euron ehdollinen velka, joka realisoitui koronmaksun yhteydessä 1.4.2020.

Konsernilla ei ole ehdollisia varoja 30.6.2020 tai vertailuajankohtana 31.12.2019.

Liite 14. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

(1000 €)	30.6.2020	31.12.2019
Luottolupaukset	2 540 783	2 361 323
Yhteensä	2 540 783	2 361 323

Liite 15. Lähipiiritapahtumat

Konsernin lähipiiriin kuuluvat Kuntarahoitus Oyj:n osakkeenomistajat, joilla on yli 20 % yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta yhteenlasketusta äänimäärästä. Lisäksi konsernin lähipiiriin kuuluvat sen johtoon kuuluvat avainhenkilöt toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen, muut johtoryhmän jäsenet, hallituksen jäsenet sekä näiden henkilöiden puoliset, lapset ja huollettavat sekä puolisoitten lapset ja huollettavat. Lisäksi konsernin lähipiiriin kuuluvat myös yhteisöt, joissa edellä mainitut henkilöt käyttävät joko välittömästi tai välillisesti määräysvaltaa, toisen kanssa yhteistä määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa. Emoyhtiön lähipiiriin kuuluu myös tytäryhtiö Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy.

Konsernin toimintaa rajaa Kuntien takauskeskuksesta annettu laki ja Kuntien takauskeskuksen kanssa allekirjoitettu puitesopimus, joiden perusteella yhtiö voi myöntää rahoitusta ainoastaan lain mukaisille tahoille (kunnat, kuntayhtymät, kuntien määräysvallassa olevat yhtiöt sekä valtion viranomaisten nimeämät asuntojen vuokraamista tai tuottamista ja ylläpitoa sosiaalisin perustein harjoittavat yhteisöt).

Konserni on toteuttanut lähipiiriin kuuluvien luonnollisten henkilöiden kanssa ainoastaan työsuhdeperäisen palkan- ja palkkiomaksun eikä konsernilla ole laina- tai rahoitussaamisia mainitulta luonnollisilta henkilöiltä. Tytäryhtiö Inspiran kanssa toteutetut liiketapahtumat käsittävät hallintopalveluihin liittyviä veloituksia ja Kuntarahoituksen Inspiralta ostamia asiantuntijapalveluita.

Lähipiiritapahtumissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia 31.12.2019 jälkeen.

Liite 16. Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Ei olennaisia tapahtumia katsauskauden jälkeen.

Kuntarahoitus Oyj

Jaakonkatu 3 A, PL 744

00101 Helsinki

Puh. 09 6803 5666

www.kuntarahoitus.fi

etunimi.sukunimi@kuntarahoitus.fi